

PATVIRTINTA
Plungės rajono savivaldybės
tarybos 2022 m. vasario 10 d.
sprendimu Nr. T1-2

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS 2022–2024 M.

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2022–2024 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS			
Biudžetiniai metai – 2022			
Asignavimų valdytojas	Plungės rajono savivaldybė (iždas)	Kodas	188714469
SAVIVALDYBĖS MISIJA			
Plungės rajono savivaldybė siekia įgyvendinti savivaldos teisę ir užtikrinti viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijų vykdymą, tenkinant bendruomenės viešuosius poreikius bei interesus			
SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI IR EFEKTO KRITERIJAI			
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas		
1.1.	Stiprinti gyventojų sveikatą, užtikrinti sveikatos priežiūros (gydymo) prieinamumą bei kokybę.		
1.2.	Diegti inovacijas švietimo įstaigose, atliepiant ateities ekonomikos poreikius, gerinti švietimo paslaugų kokybę ir užtikrinti prieinamumą.		
1.3.	Skatinti jaunimo politikos įgyvendinimą.		
1.4.	Gerinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę.		
1.5.	Kurti saugesnę socialinę aplinką ir mažinti socialinę atskirtį.		
1.6.	Skatinti palankių aplinkai transporto priemonių naudojimą.		
1.7.	Užtikrinti eismo saugumą ir mažinti eismo įvykių skaičių rajone.		
1.8.	Plėsti ir modernizuoti komunalinio ūkio, atliekų tvarkymo, vandentvarkos ir šilumos tiekimo sistemas		
1.9.	Užtikrinti efektyvų Plungės r. sav. turto valdymą.		
Įgyvendinant šiuos tikslus vykdomos programos:			
01	Ugdymo kokybės, sporto ir modernios aplinkos užtikrinimo programa		
04	Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programa		
05	Savivaldybės aplinkos apsaugos programa		
07	Savivaldybės veiklos valdymo programa		
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas		
2.1.	Skatinti gyventojų verslumą ir užimtumą, sudaryti palankias sąlygas verslui ir pramonei Plungės r. sav.		
2.2.	Užtikrinti rinkos poreikius atitinkančių darbuotojų pasiūlą.		
2.3.	Skatinti inovatyvių /aukštesnės pridėtinės vertės darbo vietų kūrimą, sudaryti patrauklias sąlygas rajone dirbti nuotoliniu būdu (angl. workation).		
2.4.	Išvystyti trumpąsias maisto grandines.		
Įgyvendinant šiuos tikslus vykdomos programos:			
02	Ekonominės ir projektinės veiklos programa		
03	Teritorijų planavimo programa		
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas		
3.1.	Siekti tvarios pramonės bei efektyvaus energijos išteklių naudojimo.		
3.2.	Vykdyti atsinaujinančių energijos šaltinių plėtrą.		

3.3.	Puoselėti Plungės r. sav. aplinką ir užtikrinti tinkamą gamtos vertybių apsaugą.	
3.4.	Gerinti paviršinių vandens telkinių ir oro kokybę.	
Įgyvendinant šiuos tikslus vykdomos programos:		
02	Ekonominės ir projektinės veiklos programa	
03	Teritorijų planavimo programa	
05	Savivaldybės aplinkos apsaugos programa	
08	Infrastruktūros objektų priežiūros ir ūkinių subjektų rėmimo programa	
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas	
4.1.	Užtikrinti vietos gyventojams bei svečiams kokybiškų laisvalaikio paslaugų pasiūlą, skatinti aktyvią gyvenseną.	
4.2.	Didinti Plungės rajono turistinį patrauklumą bei turistinių paslaugų kokybę ir įvairovę.	
4.3.	Kelti rajono kaip regiono kultūros puoselėtojo lygį, plečiant kultūrinių objektų, renginių bei kūrybiškumo didinimo formų įvairovę ir išskirtinumą.	
4.4.	Kurti Plungės rajono, kaip Žemaitijos kultūros ir subalansuoto turizmo lyderio, įvaizdį, kurti atpažįstamą Plungės r. identitetą.	
Įgyvendinant šiuos tikslus vykdomos programos:		
02	Ekonominės ir projektinės veiklos programa	
03	Teritorijų planavimo programa	
06	Kultūros ir turizmo programa	
Efekto vertinimo kriterijai:		
E-01-01 Gyventojų skaičiaus pokytis (%)		
E-01-02 Vidutinis darbo užmokestis (Eur)		
E-01-03 1000 gyventojų tenka natūralios kaitos (vnt.)		
E-01-04 Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (metais)		
E-01-05 Patrauklumo gyventi Plungės r. sav. vertinimas		
Kita svarbi informacija:		
2022–2022 metų strateginio veiklos plano priemonės bus vykdomos, atsižvelgiant į Savivaldybės biudžeto augimo tendencijas, kitų finansavimo šaltinių dydį.		
Pagrindiniai rodikliai		
Įstaigos	Teikiama programų	Etatų skaičius
1	8	249

Asignavimų valdytojo pavadinimas	Asignavimų valdytojo kodas
Plungės rajono savivaldybės taryba	188714469
BĮ Plungės rajono savivaldybės administracija	188714469
Savivaldybės Kontrolės ir audito taryba	188664023
Savivaldybės gydytojas	188714469
Vyr. specialistas (civilinei saugai ir dalyvavimui rengiant ir vykdam mobilizaciją, demobilizaciją, priimančiosios šalies paramą)	188714469
Jaunimo reikalų koordinatorė	188714469
Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius	188714469
Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	188714469
Bendrųjų reikalų skyrius	188714469
Buhalterinės apskaitos skyrius	188714469
Centralizuoto vidaus audito skyrius	188714469
Civilinės metrikacijos skyrius	188714469
Finansų ir biudžeto skyrius	188714469
Informacinių technologijų skyrius	188714469
Juridinis ir personalo administravimo skyrius	188714469
Kultūros, turizmo ir viešųjų ryšių skyrius	188714469
Protokolo skyrius	188714469
Socialinės paramos skyrius	188714469
Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	188714469
Švietimo ir sporto skyrius	188714469
Turto skyrius	188714469
Viešųjų pirkimų skyrius	188714469
Vietos ūkio skyrius	188714469
Žemės ūkio skyrius	188714469
Alsėdžių seniūnija	188714469
Babrungo seniūnija	188714469
Kulių seniūnija	188714469
Nausodžio seniūnija	188714469
Paukštakių seniūnija	188714469
Platelių seniūnija	188714469
Plungės miesto seniūnija	188714469
Stalgėnų seniūnija	188714469
Šateikių seniūnija	188714469
Žemaičių Kalvarijos seniūnija	188714469
Žlibinų seniūnija	188714469
BĮ Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazija	191130983
BĮ Plungės „Babrungo“ progimnazija	191130111
BĮ Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla	191130645
BĮ Plungės „Saulės“ gimnazija	191130264
BĮ Plungės Senamiesčio mokykla	291130450
BĮ Plungės specialiojo ugdymo centras	190986017
BĮ Plungės sporto ir rekreacijos centras	302776863
BĮ Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija	191130079

BĮ Plungės lopšelis-darželis „Nykštukas“	191128231
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Pasaka“	291128570
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Raudonkepuraite“	191128427
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Rūtelė“	191128765
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Saulutė“	191128612
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Vyturėlis“	191128950
BĮ Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla	191816128
BĮ Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centras	191130798
BĮ Plungės r. Kulių gimnazija	191131028
BĮ Plungės r. Liepių mokykla	305888554
BĮ Plungės r. Platelių meno mokykla	191816847
BĮ Plungės socialinių paslaugų centras	271759610
BĮ Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija	191131551
VŠĮ Plungės atviras jaunimo centras	302589073
BĮ Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Šateikių kultūros centras	300904855
BĮ Plungės rajono savivaldybės Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	300127381
BĮ Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	301779536
BĮ Žemaičių dailės muziejus	191123113
BĮ Plungės krizių centras	171697549
BĮ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	302415311
VŠĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė	191135578
VŠĮ „Plungės futbolas“	304102151
Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas	191008577
SI „Plungės būstas“	271042320
BĮ Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka	191124934
BĮ Plungės turizmo informacijos centras	304159540
BĮ Plungės rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	301537230

SITUACIJOS ANALIZĖ IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

POLITINIAI - EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Šiuo laikotarpiu rengiama 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa Lietuvai, kurioje nurodomi pagrindiniai plėtros uždaviniai ir priemonės, skirti iškeltiems prioritetams įgyvendinti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtino 2021–2030 m. nacionalinį pažangos planą (toliau – Planas), kuriuo siekiama nustatyti pagrindinius ateinančio dešimtmečio valstybės pokyčius, užtikrinančius pažangą socialinėje, ekonominėje, aplinkos bei saugumo srityse, ir sutelkti finansavimo šaltinius šiems pokyčiams įgyvendinti.

Įgyvendinant Planą 2021–2030 m. numatoma investuoti apie 17,089 mln. eurų. Europos Sąjungos ir kitų tarptautinių finansinių investicijų dalis sudaro apie 85 proc. visų planuojamų investuoti lėšų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 797 Planas buvo pakeistas, siekiant Plano uždavinius, poveikio rodiklius ir jų reikšmes suderinti su Aštuonioliktosios Lietuvos Vyriausybės programa, numatyti sėkmės rodiklius, taip pat patikslinti ir papildyti Planą aktualia informacija, remiantis nacionalinių plėtros programų rengimo metu atliktų problemų priežasčių analizių rezultatais.

Remiantis šiais dokumentais turės būti įgyvendinti projektai bei planuojama ir organizuojama Savivaldybės veikla.

ES struktūrinės paramos panaudojimas. ES struktūrinių fondų parama Lietuvai 2014–2020 m. buvo teikiama pagal Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir atskiras veiksmų programas, skirtas strategijai įgyvendinti. ES struktūrinės paramos skirstymo 2014–2020 m. laikotarpis baigėsi. Šį laikotarpį pakeitė Europos struktūrinių ir investavimo fondų paramos 2021–2027 m. laikotarpis. Naujuoju programavimo laikotarpiu siekiama sutelkti ES struktūrinės paramos lėšas į ribotą skaičių prioritetinių sričių. Partnerystės sutartis ir veiksmų programa – tai pagrindiniai dokumentai, pagal kuriuos Lietuvai bus skiriama ES struktūrinė parama 2021–2027 m.

Telšių regiono plėtros tarybos 2021 m. gruodžio 3 d. sprendimu Nr. K/S-21 buvo atnaujintas Telšių regiono 2014–2020 metų plėtros planas. Siekiant tinkamai pasiruošti ES struktūrinės paramos 2021–2027 m. laikotarpiui yra pradėtas rengti Telšių regiono 2021–2027 metų plėtros planas.

Savivaldybės veikla planuojama orientuojantis į nacionaliniu lygmeniu patvirtintų strategijų prioritetus, taip pat atsižvelgiant į numatomus Telšių regiono plėtros plano prioritetus ir tikslus. Savivaldybės veiklai įtakos turi šie pagrindiniai nacionaliniai strateginiai dokumentai: Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2021–2030 m. nacionalinė pažangos programa, Valstybės ilgalaikė raidos strategija.

Plungės rajono savivaldybės plėtros strategija, atitinkanti nacionalines ir regionines strategines nuostatas, pateikta Plungės rajono savivaldybės strateginiame plėtros 2021–2030 m. plane, kuris patvirtintas Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1-281 „Dėl Plungės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“, kuriame įvardinta Savivaldybės vizija.

Plungės vizija 2030 m. – darnaus veiklumo parkas.

• **Darnaus** – užtikrinantis darną tarp kartų, istorijos ir ambicingos ateities, tarp ekonominio vystymosi ir aplinkosaugos, ugdantis visuomenės sąmoningumą priimant tvarius sprendimus; pramonės ekonomikos ir finansų, judumo, švietimo ir visose kitose srityse.

- **Veiklumo** – gyvas rajonas su veikliais ir aktyviais gyventojais; klestinčios pramonės ir gyventojų verslumą ugdantis rajonas; atviras naujovėms ir idėjoms bei greitai jas adaptuojantis rajonas; augantis rajonas, kokybiškas.

- **Parkas** – tai visaapimanti oazė, kurioje kiekvienas ras sau vietą. Plungės rajonas, kaip visaapimantis parkas, reiškia tiek žalios gamtos ir sveikatinimo parką, kupiną turiningų laisvalaikio praleidimo būdų, tiek inovacijų ir industrijų parką su klestinčiais verslais ir kuriančiais žmonėmis, tiek švietimo ir kultūros parką, puoselėjantį galias krašto tradicijas.

Plėtros prioritetai:

I prioritetas. Kokybiškų viešųjų paslaugų parkas.

II prioritetas. Inovacijų, verslo ir pramonės parkas.

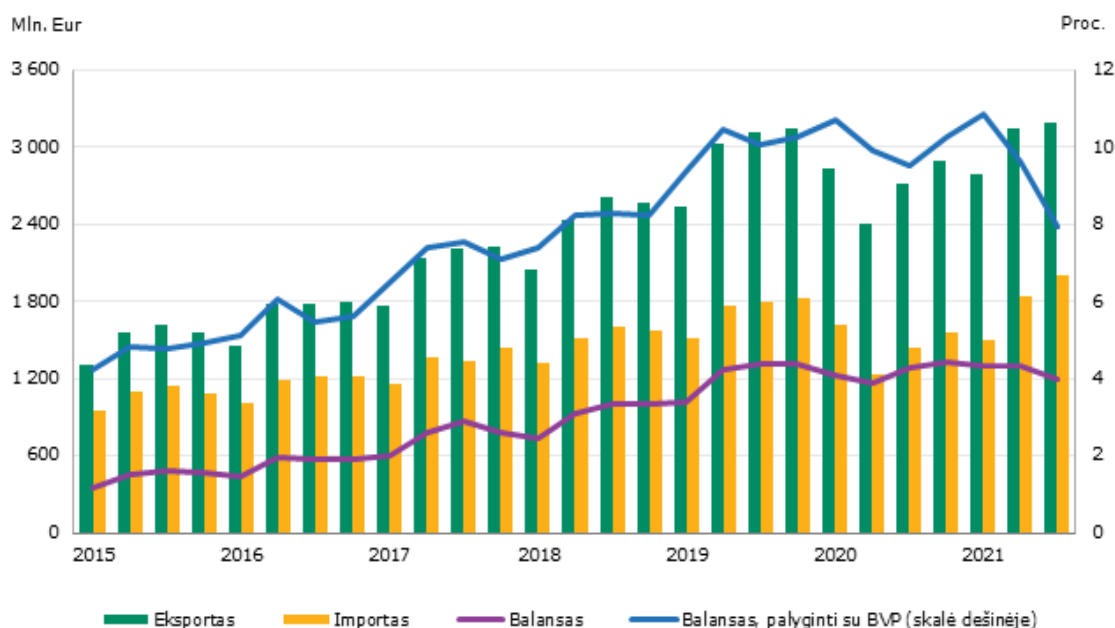
III prioritetas. Gamtos parkas.

IV prioritetas. Kultūros ir aktyvaus laisvalaikio parkas.

EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Remiantis Lietuvos banko ir Statistikos departamento pateiktais duomenimis, Lietuvos paslaugų **eksportas** trečiąjį ketvirtį siekė 3,2 mlrd. Eur – 17,8 % daugiau nei 2020 metų trečiąjį ketvirtį; paslaugų **importas** - 2,0 mlrd. Eur, arba 39,1% daugiau. **Paslaugų balanso** perviršis me(1,2 mlrd. Eur, arba 8% BVP) per metus sumažėjo 6,1 % .

1 pav. Paslaugų balansas

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Lietuvos statistikos departamentas.

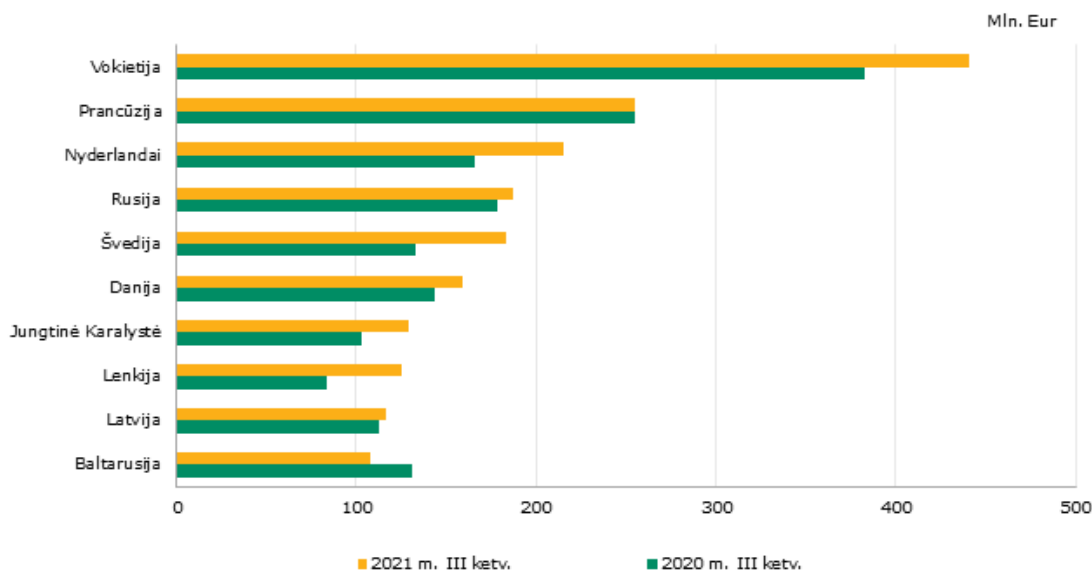
Sparčiausiai 2021 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, augo finansinių paslaugų eksportas (2,2 k.) bei techninės priežiūros ir remonto paslaugų importas (55,3 %).

Didžiausią paslaugų **eksporto ir importo** dalį (atitinkamai 58,6 ir 59,5%) sudarė transporto paslaugos. 2021 m. trečiąjį ketvirtį didžiausias perviršis (651,2 mln. Eur) buvo kelių transporto paslaugų balanso, o didžiausias deficitas (124,8 mln. Eur) – jūrų transporto paslaugų balanso.

Paslaugų eksportas į ES (27 šalys) valstybes siekė 70,6% viso paslaugų eksporto ir, palyginti su praėjusių metų atitinkamu ketvirčiu, padidėjo 19,4%. **Paslaugų importas** iš ES valstybių sudarė 67,2 % paslaugų importo ir per metus padidėjo 42,4%.

Pagrindinė Lietuvos paslaugų **eksporto** partnerė trečiąją ketvirtį buvo Vokietija. Eksportas į ją per metus padidėjo 15,2 %. Didžiausią paslaugų eksporto dalį sudarė transporto (72,2%) ir kitos verslo (7,6%) paslaugos.

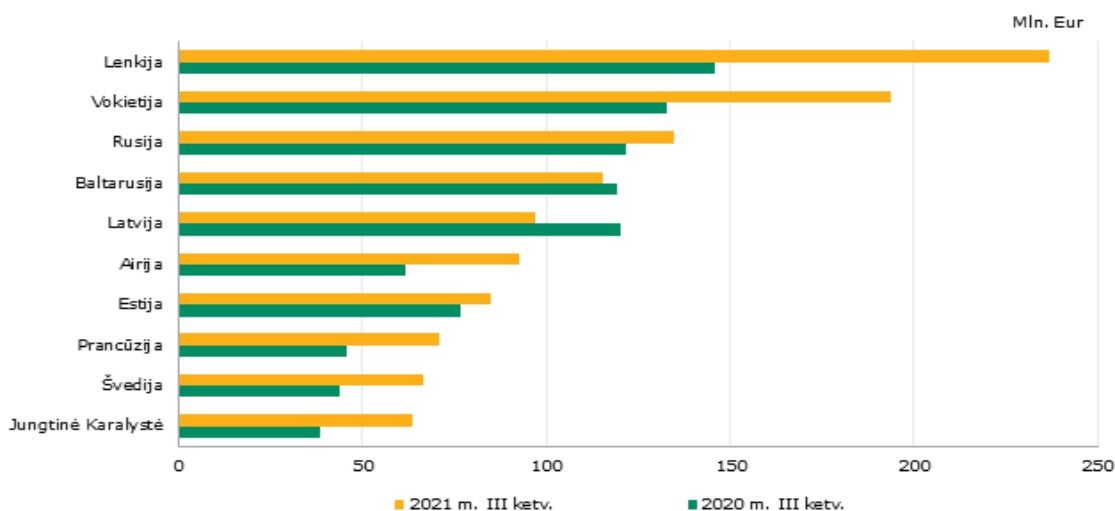
2 pav. Pagrindinės paslaugų eksporto šalys

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Lietuvos statistikos departamentas.

Pagrindinė paslaugų **importo** partnerė buvo Lenkija. Importas iš jos per metus padidėjo 62,3 %. Didžiausią dalį sudarė transporto ir kelionių paslaugos (atitinkamai 82,3 ir 7,4 %).

3 pav. Pagrindinės paslaugų importo šalys

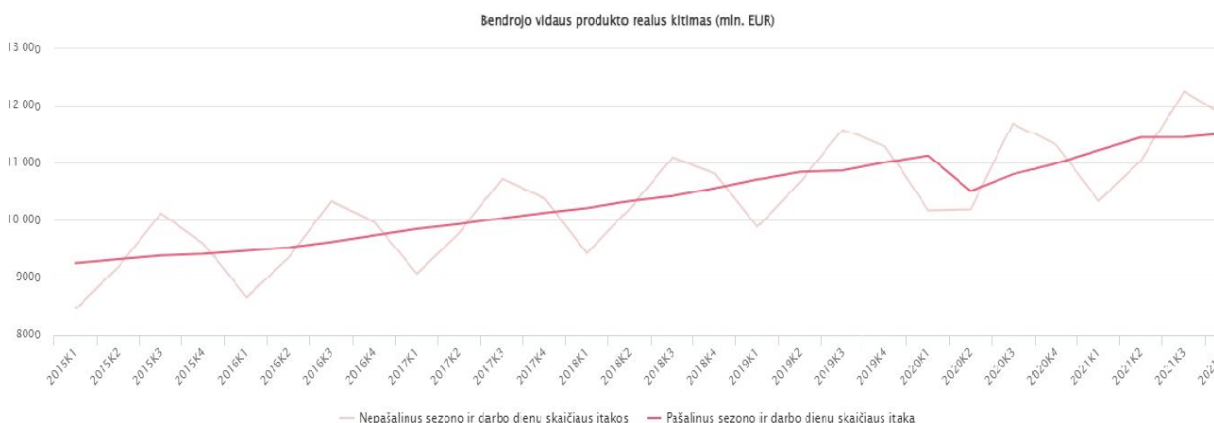

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Lietuvos statistikos departamentas.

2021 m. ketvirtąjį ketvirtį šalies **bendrasis vidaus produktas (BVP)** to meto kainomis siekė **14,9 mlrd. Eur.** Įvertis gautas, taikant ekonometrinius modelius pagal turimus statistinius duomenis. Palyginti su 2021 m. trečiuoju ketvirčiu, **realusis BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, buvo teigiamas ir sudarė 0,5 proc.**

Vertinant **gamybos metodu**, 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį BVP augimui didžiausios įtakos turėjo pramonės, didmeninės ir mažmeninės prekybos, informacijos ir ryšių įmonių veiklos rezultatai.

4 pav. Bendrojo vidaus produkto realusis kitimas

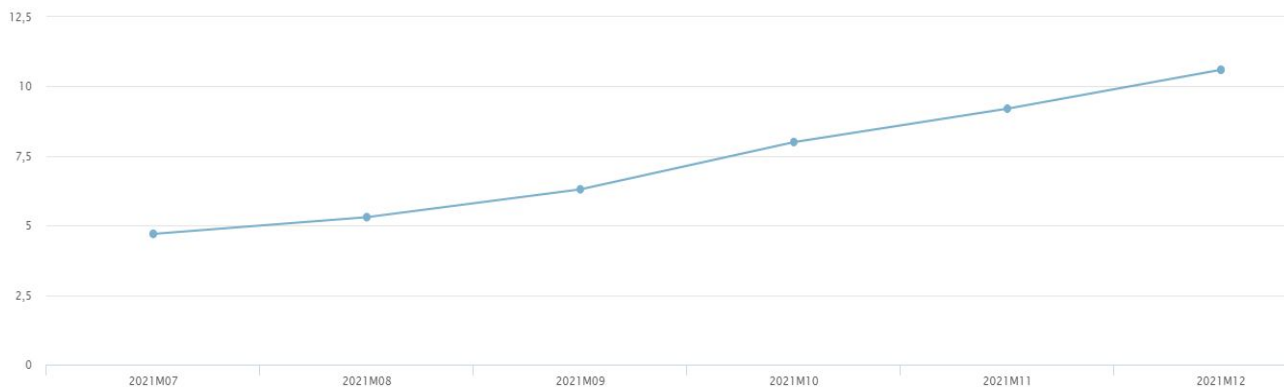
Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

2021 m. BVP sudarė 55,4 mlrd. Eur to meto kainomis. Palyginti su 2020 m., realusis BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, buvo 5,1 proc. (nepašalinus sudarė 4,8 proc.).

BVP ir jo komponentų reikšmės bei pokyčiai priklauso nuo skirtingų metų sezonų, todėl BVP ir jo komponentų kitimo tempui skirtingais laikotarpiais palyginti naudojami pokyčiai, gauti pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

Pagal su kitomis Europos Sąjungos (ES) valstybėmis narėmis metodologiškai suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI), **2021 m. liepą metinė vidutinė infliacija sudarė 1,5 proc.**, pagal vartotojų kainų indeksą (VKI) apskaičiuotoji vidutinė metinė infliacija – 1,7 proc.; metinė (2021 m. liepą, palyginti su 2020 m. liepa) infliacija sudarė 4,3 proc.; pagal VKI apskaičiuotoji – 4,7 proc. **Vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis 2021 m. liepą, palyginti su birželiu, sudarė 0,5 proc.** Pagal VKI apskaičiuotas vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis sudarė 0,7 proc.

5 pav. Metiniai vartotojų kainų pokyčiai (metinė infliacija)

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

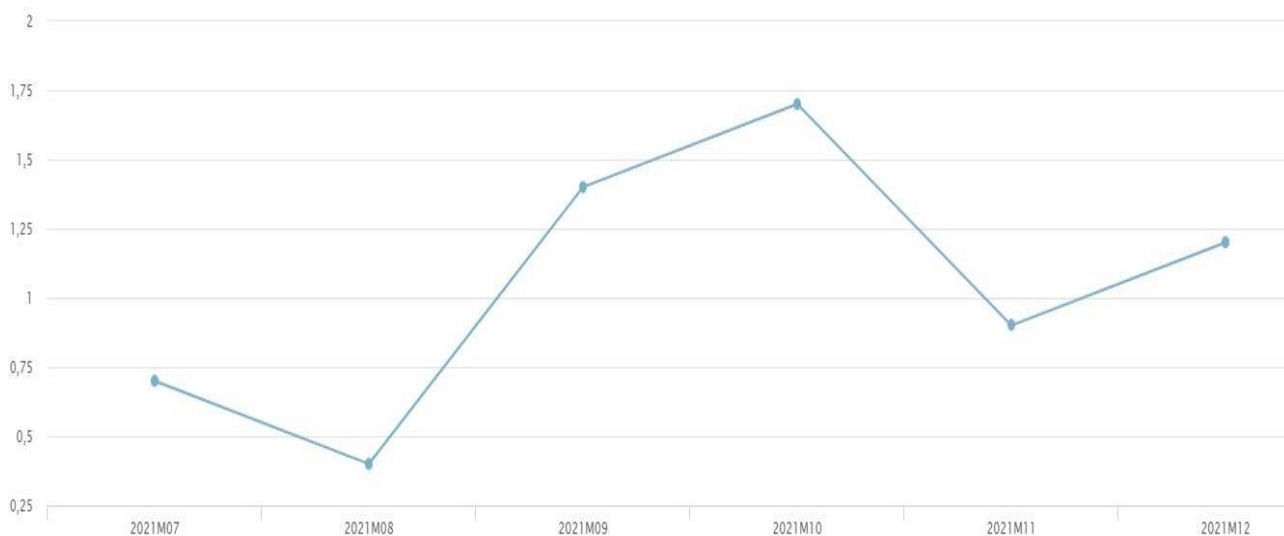
Lietuvoje 2021 metų gruodį, palyginti su tuo pačiu metu 2020-aisiais, infliacija siekė 10,6 proc., pranešė Statistikos departamentas. Vartojimo prekių ir paslaugų kainos Lietuvoje didėja dvyliką mėnesį iš eilės.

Vidutinė metinė infliacija 2021-aisiais siekė 4,7 proc., o gruodį, palyginti su lapkričiu, vartojimo prekių ir paslaugų kainos padidėjo 1,2 procento.

Statistikų teigimu, mėnesio kainų pokyčiui daugiausia įtakos turėjo šilumos, kietojo kuro, pieno ir jo produktų, duonos ir grūdų produktų, mėsos ir jos produktų, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų, keleivių vežimo oro transportu paslaugų kainų didėjimas bei spirituočių gėrimų, drabužių ir avalynės kainų mažėjimas.

Vartojimo prekių kainos per mėnesį padidėjo 1,3 proc., paslaugų – 1,1 proc.

6 pav. Mėnesiniai vartotojų kainų pokyčiai

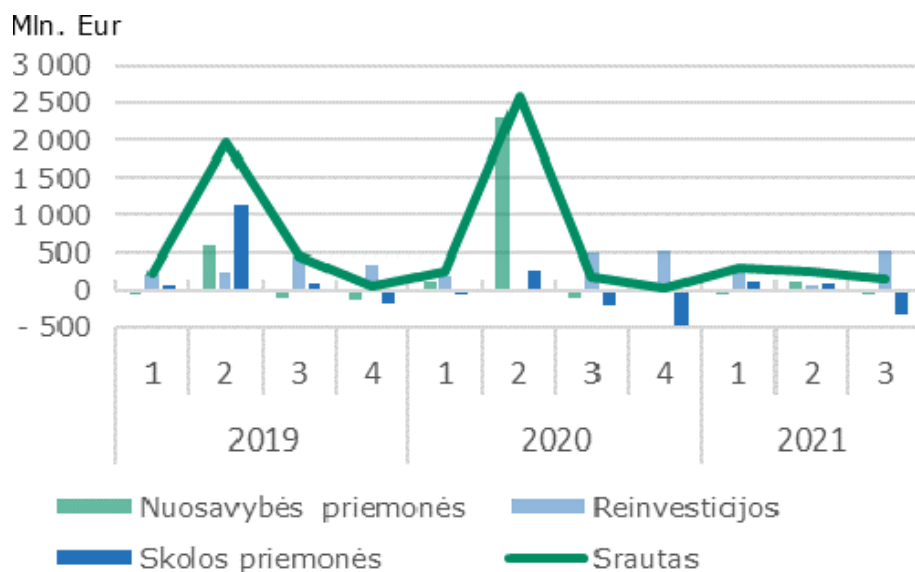

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

Metinei infliacijai daugiausia įtakos turėjo degalų ir tepalų, šilumos, kietojo kuro, daržovių, pieno ir jo produktų, dujų, duonos ir grūdų produktų, restoranų, kavinių paslaugų, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų, elektros, loterijos bilietų kainų padidėjimas bei vandentiekio kainų sumažėjimas. Vartojimo prekių kainos per metus padidėjo 11,7 proc., paslaugų – 7,8 proc.

Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautas Lietuvoje 2021 m. trečiąjį ketvirtį buvo teigiamas ir sudarė 146,5 mln. Eur. Augustos reinvesticijos (526,5 mln. Eur) atsvėrė skolos priemonių (330,5 mln. Eur) ir nuosavybės (49,5 mln. Eur) sumažėjimą (1 pav.). Ataskaitiniu laikotarpiu didėjo investicijos Lenkijos (192,5 mln. Eur), Honkongo (103,6 mln. Eur), Nyderlandų (61,8 mln. Eur) ir Estijos (57,6 mln. Eur), o labiausiai mažėjo Liuksemburgo (–408,5 mln. Eur) kapitalo įmonėse. Pagal ekonominės veiklos rūšis išsiskyrė investicijų padidėjimas didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veiklos įmonėse (177,1 mln. Eur). Taip pat didėjo TUI srautas į finansinės ir draudimo veiklos įmones (72,8 mln. Eur), o investicijos į informacijos ir ryšių veiklos įmones sumažėjo (–115,2 mln. Eur), - informuoja Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos bankas.

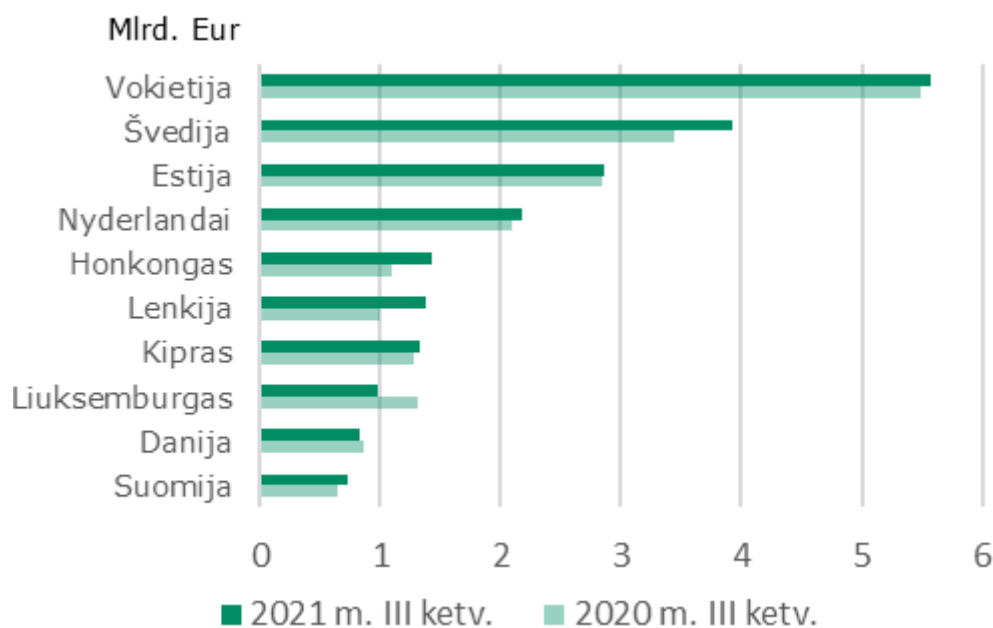
7 pav. TUI Lietuvoje srautas

Šaltinis - Lietuvos bankas

Lietuvos sukauptosios TI užsienyje per metus padidėjo 4,4 proc. ir 2021 m. rugsėjo 30 d. sudarė 9 mlrd. Eur. Lietuvos TI į ES valstybes nares sudarė 50,6, į euro zonos šalis – 43,7, į JAV – 43,6 proc. visų Lietuvos TI užsienyje. Pagal ekonominės veiklos rūšis – profesinės, mokslinės ir techninės veiklos (4,9 mlrd. Eur) įmonėse.

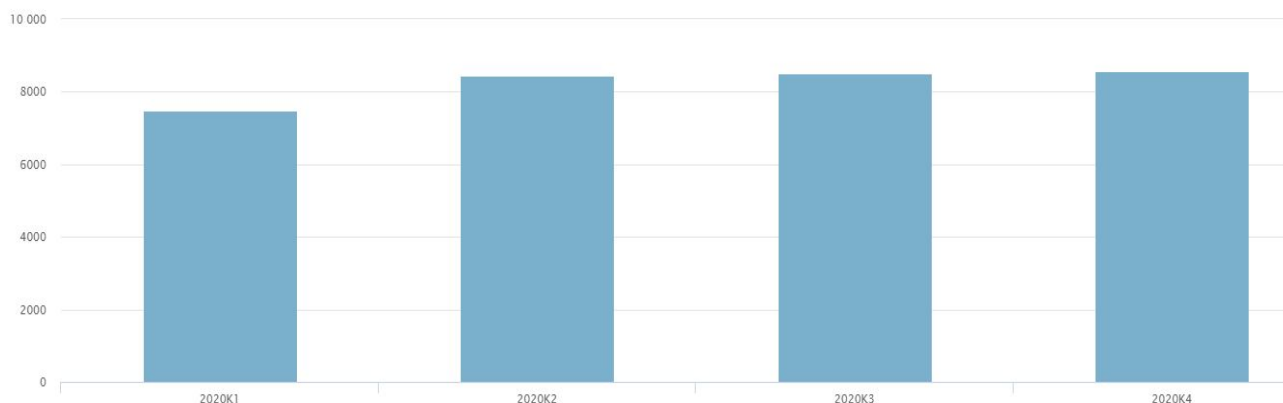
8 pav. Sukauptosios TUI Lietuvoje

Šaltinis: Lietuvos bankas ir Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojant Lietuvos statistikos departamento pateikiamus duomenis, matyti, kad Plungės rajonas pritraukia mažai TUI, tačiau šis rodiklis, palyginti su 2015 metais, po truputį kilo, o 2019 metais – sumažėjo. Pavyzdžiui, 2020 m. vienam rajono gyventojui teko 822 Eur, 2019 m. - 386 Eur TUI, 2018 m. – 504 Eur TUI, 2017 m. – 484 Eur TUI, 2016 m. – 160 Eur TUI, o 2015 m. buvo fiksuojamas sumažėjimas (81 Eur), kai tuo metu vidutiniškai 2015 m. Lietuvoje vienam gyventojui teko 4 673 Eur, 2016 m. – 4 890 Eur, 2017 m. – 5 825 Eur, 2018 m. – 6 070 Eur, 2019 m. – 6 644 Eur, 2020 m. – 8 563 Eur.

9 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui laikotarpio pabaigoje

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

Vidutinis mėnesinis bruto (neatskaičius darbuotojo mokesčių) darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) 2021 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 1 598,1 Eur ir, palyginti su 2021 m. antruoju ketvirčiu, išaugo 2 proc.: **viešajame sektoriuje** vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 1 674,2 Eur, ir buvo 0,4 proc. didesnis, privačiajame – 1 565,7 Eur, ir buvo 2,9 proc. didesnis.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje 2021 m. trečiąjį ketvirtį išaugo daugelyje veiklų, labiausiai apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų (12,1 proc.) veikloje, kitose veiklose padidėjo nuo 0,3 iki 5,9 proc. Kasybos ir karjerų eksploatavimo, informacijos ir ryšių, finansinės ir draudimo bei elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklose vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sumažėjo atitinkamai 0,3; 0,6; 2,2 ir 10,4 proc.

Vidutinis mėnesinis **neto** (atskaičius darbuotojo mokesčius) **darbo užmokestis** šalies ūkyje sudarė 1 012,4 Eur ir, palyginti su 2021 m. antruoju ketvirčiu, padidėjo 1,8 proc.: viešajame sektoriuje jis sudarė 1 055,7 Eur, ir buvo 0,3 proc. didesnis, privačiajame – 994 Eur, ir buvo 2,6 proc. didesnis.

2021 m. trečiąjį ketvirtį bruto darbo užmokesčio atotrūkis tarp regionų buvo 305 Eur.

Vidutinis mėnesinis **bruto darbo užmokestis** šalies ūkyje (be individualių įmonių) 2021 m. trečiąjį ketvirtį Sostinės regione buvo 1 769,3 Eur ir, palyginti su 2021 m. antruoju ketvirčiu, padidėjo 1,5 proc. Vidurio ir Vakarų Lietuvos regione bruto darbo užmokestis buvo 1 464,5 Eur ir per ketvirtį išaugo 2,5 proc. Bruto darbo užmokesčio atotrūkis tarp šių regionų 2021 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 304,8 Eur ir per ketvirtį sumažėjo 10 Eur.

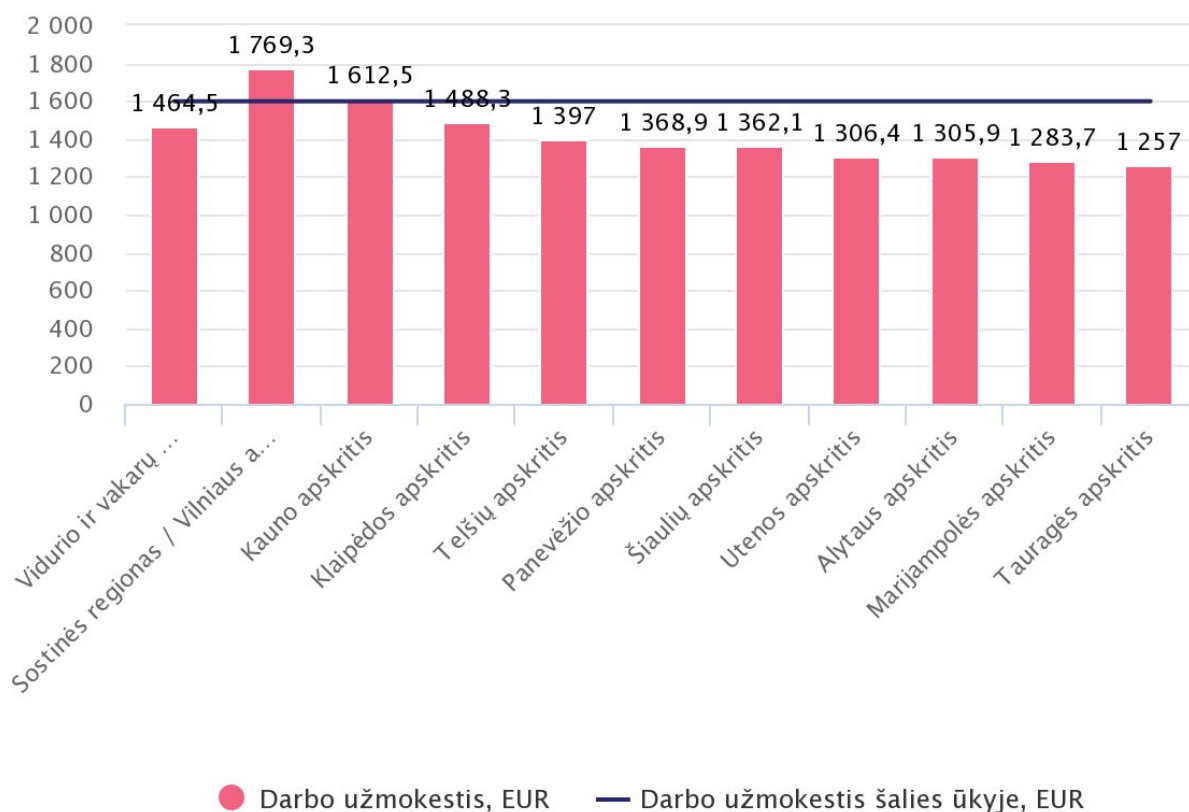
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje per ketvirtį išaugo visose apskrityse – nuo 0,8 proc. Tauragės iki 3,4 proc. Panevėžio.

Didžiausią – 1 769,3 Eur – bruto darbo užmokestį gavo Vilniaus apskrities įmonių, įstaigų ir organizacijų darbuotojai. Mažiausiai – 1 257 Eur – uždirbo Tauragės apskrities darbuotojai.

Vidutinis mėnesinis **neto darbo užmokestis** per ketvirtį išaugo visose apskrityse nuo 0,7 iki 3 proc.

Darbo užmokesčio pokyčiams 2021 m. trečiąjį ketvirtį įtakos turėjo sustabdytos veiklos dėl COVID-19 infekcijos atnaujinimas, didesnis darbo dienų skaičius, sezoniniai svyravimai ir kitos priežastys.

10 pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis pagal regionus ir apskritis 2021 m. trečiąjį ketvirtį

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

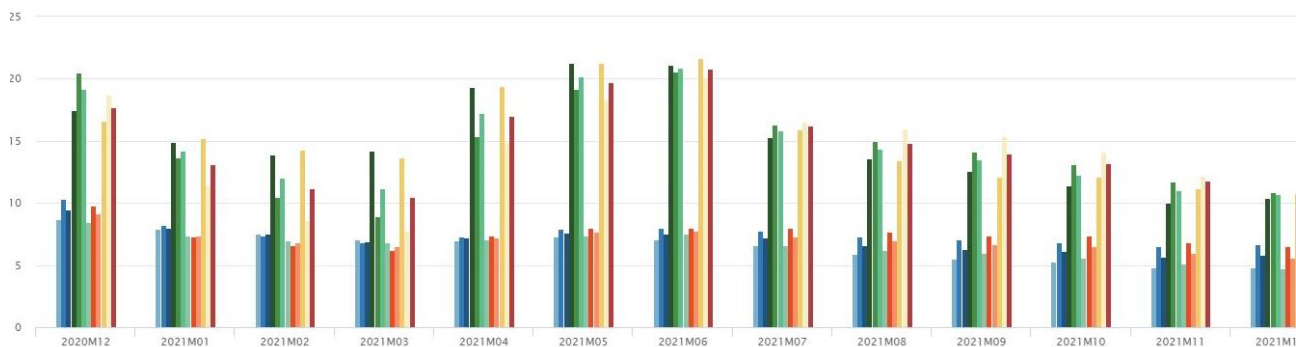
Realusis darbo užmokestis 2021 m. trečiąją ketvirtį, palyginti su 2021 m. antruoju ketvirčiu, šalies ūkyje sumažėjo 0,2 proc.: viešajame sektoriuje buvo 1,7 proc. mažesnis, privačiajame išaugo 0,6 proc.

Darbo užmokesčio pokyčiams 2021 m. trečiąją ketvirtį įtakos turėjo sustabdytos veiklos dėl COVID-19 infekcijos atnaujinimas, didesnis darbo dienų skaičius, sezoniniai svyravimai ir kitos priežastys.

Darbo užmokesčio pokyčiams įtakos turėjo nuo 2021 m. sausio 1 d. padidinta minimalioji mėnesinė alga, padidintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinis dydis, pasikeitusi neapmokestinamojo pajamų dydžio skaičiavimo tvarka ir kitos priežastys.

2021 m. trečiąją ketvirtį nedarbo lygis sudarė 6,7 proc. ir, palyginti su antruoju metų ketvirčiu, sumažėjo 0,7 procentinio punkto, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu - 2,4 procentinio punkto.

Vyrų nedarbo lygis trečiąją ketvirtį buvo 7,3 proc., moterų – 6,0 proc. Jaunimo (15–24 metų amžiaus) nedarbo lygis 2021 m. trečiąją ketvirtį sudarė 14,5 proc. ir per ketvirtį padidėjo 4,9 procentinio punkto, per metus –8,6 procentinio punkto.

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

2022 m. sausio 1 d. nedarbas šalyje siekė 10,2 proc. (per metus nedarbas sumažėjo 5,9 proc. punktais).

Nedarbas Telšių apskrityje 2022 m. sausio 1 d. siekė 10,6 proc., Plungės r. sav. – 10,2 proc., Rietavo sav. – 10,4 proc. Palyginti su 2021 m. sausio 1 d., nedarbo lygis Telšių apskrityje sumažėjo 7,3 proc. punkto, Plungės r. sav. – 7,4 proc. punkto, Rietavo sav. – 5,3 proc. punkto.

1 lentelė. Bendro ir jaunimo nedarbo situacija skirtingais mėnesiais

Telšių apskritis	2021 m. sausio 1 d.	vasario 1 d.	kovos 1 d.	balandžio 1 d.	gegužės 1 d.	birželio 1 d.	liepos 1 d.	rugpjūčio 1 d.	rugsėjo 1 d.	spalio 1 d.	lapkričio 1 d.	gruodžio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.
Bendras nedarbas (proc.)	17,9	18,0	17,3	16,2	15,1	14,5	13,4	13,3	12,4	11,2	10,7	10,2	10,6
16-29 m. jaunimo nedarbas (proc.)	16,4	16,1	14,2	12,9	12,0	11,4	10,2	9,8	9,2	8,1	7,3	6,6	6,8
Plungės r. sav.	2021 m. sausio 1 d.	vasario 1 d.	kovos 1 d.	balandžio 1 d.	gegužės 1 d.	birželio 1 d.	liepos 1 d.	rugpjūčio 1 d.	rugsėjo 1 d.	spalio 1 d.	lapkričio 1 d.	gruodžio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.
Bendras nedarbas (proc.)	17,6	17,9	16,7	15,5	14,4	14,0	12,8	13,1	11,9	11,0	10,5	9,8	10,2
16-29 m. jaunimo nedarbas (proc.)	17,5	17,5	14,6	13,3	12,3	12,1	10,6	10,0	9,1	8,2	7,5	7,0	7,2
Rietavo sav.	2021 m. sausio 1 d.	vasario 1 d.	kovos 1 d.	balandžio 1 d.	gegužės 1 d.	birželio 1 d.	liepos 1 d.	rugpjūčio 1 d.	rugsėjo 1 d.	spalio 1 d.	lapkričio 1 d.	gruodžio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.
Bendras nedarbas (proc.)	15,7	16,2	15,7	14,5	13,3	13,3	12,3	11,9	10,8	9,9	9,4	9,1	10,4
16-29 m. jaunimo nedarbas (proc.)	11,3	11,6	10,6	9,0	8,1	8,6	8,0	6,7	6,5	5,4	5,3	5,2	5,4

Šaltinis - Užimtumo tarnyba

2022 m. sausio 1 d. Užimtumo tarnyboje buvo registruoti 8 330 darbo neturinčių Telšių apskrities gyventojų, iš jų 2 021 – Plungės r. sav. gyventojas, 454 – Rietavo savivaldybės gyventojai. Per metus darbo neturinčių asmenų Telšių apskrityje sumažėjo 41,7 proc. (5 951 asmeniu), Plungės r. sav. – 42,6 proc. (1 502 asmenimis), Rietavo sav. – 35,2 proc. (247 asmenimis).

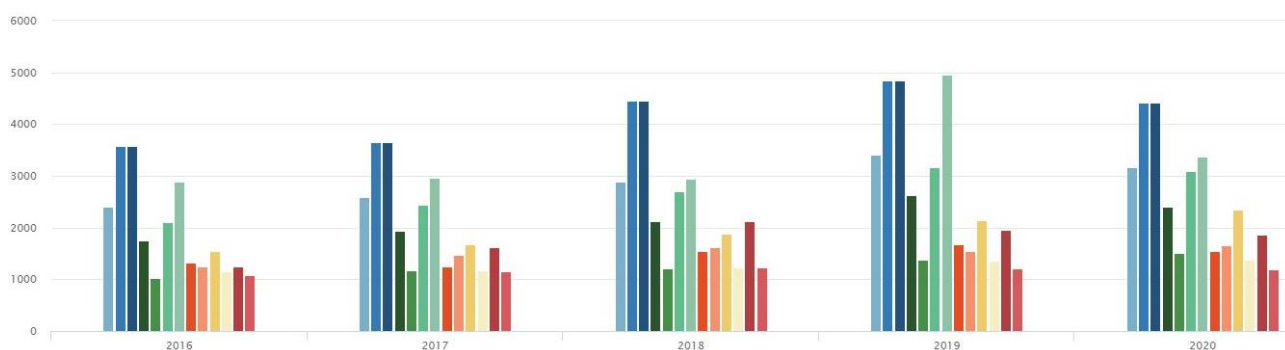
2 lentelė. Bendras asmenų pasiskirstymas pagal tam tikras kategorijas

	Telšių apskritis		Plungės r. sav.		Rietavo sav.	
	dalis registruotų bedarbių, proc.					
	2021 m. sausio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.	2021 m. sausio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.	2021 m. sausio 1 d.	2022 m. sausio 1 d.
ilgalaikiai	24,5	28,8	21	27,4	26,7	31,9
turi negalią	10,3	11,2	10,8	9,3	11,3	10,6
gyvenantys kaimo vietovėse	40,3	41,5	44,1	45,9	60,1	58,6
nekvalifikuoti	45,5	39,7	45,4	37,8	42,2	32,4
50 m. ir vyresnių	39,2	46,0	35,8	41,2	39,8	46,0
nuo 30 iki 49 m. amžiaus	34,5	35,5	34,6	37,7	37,4	37,7
jaunimo (16-29 m.)	26,3	18,5	29,6	21,1	22,8	16,3
moterų	55,4	55,4	52,6	50,0	57,9	55,9
vyrų	44,6	44,6	47,4	50,0	42,1	44,1

Šaltinis - Užimtumo tarnyba

Materialinių investicijų srityje, 2020 m. Statistikos departamento pateiktais išankstiniais duomenimis, vienam Plungės rajono gyventojui teko 1 764 Eur, kai tuo metu 2019 m. - 1 998 Eur, 2018 m. – 1 508 Eur, 2017 m. 1 050 Eur, 2016 m. – 1 085 Eur, 2015 m. – 1 416 Eur, 2 014 m. – 1372 Eur, o Lietuvoje 2019 m. – 3 277 Eur (remiantis pateiktais Lietuvos statistikos departamento duomenimis).

12 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

TURIZMAS

Pagal 2002 m. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, Plungės–Telšių arealas priskirtas prie labai didelio ir didelio potencialo rekreacinių arealų, sudarančių nacionalinės svarbos rekreacines sistemas. Šiame plane prie ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų - kultūros vertybių prasme - išskirti Plateliai, kurie 2008 m. pripažinti kaip patraukliausia Europos turizmo vietovė (EDEN) su savitomis kultūros tradicijomis. Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 m. programoje Žemaitijos aukštumų regionas, apimantis Telšių ir Plungės rajonų savivaldybes, yra išskirtas kaip vienas iš 6 prioritetinių turizmo plėtros regionų. Plungės rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginiame plėtros plane, kaip viso rajono stiprybė, išskiriamas Žemaitijos nacionalinis parkas ir Platelių ežeras, o turizmas įvardijamas kaip viena iš svarbiausių sričių. Taigi, Plungės miesto ir rajono rekreacinis potencialas yra tikrai labai didelis, o pagal turistinius išteklius gerokai lenkiantis kaimynines Rietavo bei Mažeikių savivaldybes.

Natūralūs turistiniai ištekliai. Plungės rajonas savo geografine padėtimi bei geru susisiekimu, unikaliu kalvotu kraštovaizdžiu ir savita etnokultūra patrauklus ir perspektyvus turizmo verslui ir, žinoma, augančiam lankytojų srautui. Čia nemažą dalį teritorijos užima saugomos teritorijos: Žemaitijos nacionalinis bei Salantų regioninis parkai. Per Plungės rajono savivaldybę teka Minijos upė, kuri yra viena didžiausių ir gražiausių Plungės upių, bei jos intakai Babrungas, Alantas, Sausdravas ir kitos. Iš visų upių Minija labiausiai pritaikyta vystyti vandens turizmą, t. y. plaukimą baidarėmis. Plungės rajone iš viso yra apie 37 ežerai, iš kurių didžiausi yra Platelių, Beržoro, Alsėdžių. Gražiausias, didžiausias bei labiausiai pritaikytas turizmui, rekreacijai - Platelių ežeras (žr. 1 nuotr.), kurio plotas – 1 205 ha, ilgis – 8,4 km. Čia įrengtos maudyklos, teikiamos nardymo, vandens transporto (valčių, vandens dviračių, jachtų, plaustų ir t. t.) nuomos paslaugos, organizuojama ekskursija katamaranu. 2021 m. net imta svarstyti dėl galimybės Plateliams siekti kurorto statuso.

13 pav. Turistų pamėgtas Platelių ežeras

Šaltinis - Plungės turizmo informacijos centras

Mažiau populiarūs, rekreacijai neparuošti Ilgio, Luokos, Skyplaičių ežerai, Rotinėnų, Kulių tvenkiniai; jų potencialas iki šiol neišnaudojamas.

Rajono miškingumas taip pat suteikia aukštą rekreacinę vertę. Vien Žemaitijos nacionalinio parko miškai užima apie 54 proc. parko teritorijos. Miškų masyvuose įrengti pėsčiųjų takai, eina dviračių trasos, įrengti paukščių ir gyvūnų stebėjimo bokšteliai, vedamos edukacijos vaikams, skatinamas ornitologinis turizmas. Be miškų, Plungės rajone yra suformuoti Plungės, Platelių, Šateikių dvaro parkai ir privatus objektas – Energetinių labirintų ir geometrinių figūrų parkas.

Plungės rajone priskaičiuojama apie 38 gamtos paminklus, kurių didžiąją dalį sudaro botaniniai gamtos paveldo objektai. Lankomiausi bei žinomiausi gamtos paveldo objektai: Raganos uosis - didžiausias uosis visoje Lietuvoje, Perkūno bei Mingėlos ąžuolai, Pilies bei Veršių salos, puošiančios Platelių ežerą, Plokštinės take esantis Pilelio šaltinis ir kiti.

Istoriniai ir kultūriniai ištekliai. Plungės rajone 2021 m. priskaičiuota 491 kultūros vertybė: 27 - kilnojamos ir 464 – nekilnojamos. Čia ryškus dvarų kultūros palikimas (Plungės, Platelių, Šateikių), išlikę nemažai miestelių su autentiška architektūra, išplanavimu (Plateliai, Žemaičių Kalvarija, Beržoras, Šarnelė), žemaitiškomis sodybomis, jų puošybos elementais, sakralinio paveldo paminklais. Plungės rajone priskaičiuojami net du Kryžiaus keliai (Žemaičių Kalvarija, Beržoras), čia vienos iš seniausių medinių Platelių ir Beržoro bažnyčios, su tik šiam regionui būdingais koplytstulpiais, nedaug kur Lietuvoje išlikusiais iki krikščioniško laikotarpio archeologiniais paminklais. Vis labiau domimasi žydų kultūros paveldo palikimu. O Plungės Lurdas ir bažnyčia, Visų Šventųjų koplyčia, Žemaičių Kalvarijos bazilika su Kryžiaus keliu įtraukti į Šv. Jokūbo piligrimų kelią. 2021 m. pradėti šio piligrimų kelio (apie 100 km) suženklavimo darbai Plungės rajono teritorijoje.

Vis aktyviau skatinamas nematerialaus kultūros paveldo pažinimas: vietos žmonių išsaugota žemaičių tarmė, tradicijos, amatai, šventės. Tiek vietiniam turizmui, tiek tarptautiniu lygmeniu ypač patrauklios yra tradicinės vakarienės su žemaitiškų patiekalų degustacijomis, įvairūs edukaciniai užsiėmimai, kurių metu gaminamos Užgavėnių kaukės, rašoma žąsies plunksna, sužinoma apie kryždirbystę, mokomasi žemaitiškų šokių, dainų.

Rajone vietiniu ir tarptautiniu lygmeniu patraukliausios ir daugiausiai lankytojų sulaukiančios - Šaltojo karo ekspozicija (žr. 2 nuotr.) bei Plungės dvaro rūmuose įsikūręs Žemaičių dailės muziejus.

14 pav. Po žeme- unikaloji Šaltojo karo ekspozicija

Šaltinis - Plungės turizmo informacijos centras

Taip pat veikia rašytojos Žemaitės memorialinis muziejus, Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijos, Platių lankytojų centre veikianti ekspozicija „Žemaitijos žemės slėpiniai“, poeto Vytauto Mačernio muziejus, K. Striaupos klėtelė (žr. 2 nuotr.), Reginos ir Justino Jonušų tautodailės ir etnografijos ekspozicija, L. Černiausko meno galerija-kūrybinės dirbtuvės, R. Laimos tautodailės ekspozicija, V. Jaugėlės tautodailės ekspozicija, V. Jundulaitės-Kosienės ekologinis ūkis „Medaus klėtelė“, Kulių krašto muziejus.

15 pav. Tautodailininko K. Striaupos klėtelėje

Šaltinis - Plungės turizmo informacijos centras

Plungės rajone kasmet vyksta įvairūs renginiai ir šventės, skirti įvairioms dalyvių grupėms, pradedant šeimomis su vaikais, senjorais, baigiant vaikais ir jaunimu. Žinoma, 2021 m. visa

Lietuva gyveno su COVID-19 pandemija ir jos įvestais apribojimais ne tik muziejų, bet ir renginių, švenčių organizavimui bei lankymuisi juose. Tarp patraukliausių ir lankytojų būrius sutraukiančių renginių ir šiemet išliko tarptautinis kunigaikščio M. Oginskio festivalis, Plungės miesto šventė, Didieji Žemaičių Kalvarijos atlidai, tradiciniu tampantis Sofijos festivalis Kuliuose. 2021-ieji visos Lietuvos mastu buvo paskelbti poeto V. Mačernio metais, todėl visus metus Plungės rajone vyko daugybė įvairiausių renginių, paminėjimų. Itin didelio populiarumo sulaukė Vandens sporto šventė, jau kelintus metus vykstanti prie vadinamosios Plungės jūros. Po metų pertraukos vėl surengtos ir tradicinės Užgavėnių, Joninių šventės bei 2018-2019 m. itin didelio populiarumo (ne tik rajono mastu) sulaukęs festivalis „Miško burtai“, skirtas šeimoms su vaikais (žr. 4 nuotr.).

16 pav. Akimirka iš festivalio „Miško burtai“

Šaltinis - Baltijos aplinkos forumo internetinė svetainė

Nors Plungės rajono savivaldybė yra bene daugiausia apgyvendinanti turistų savivaldybė Telšių apskrityje, tačiau renginių, kurie pritrauktų turistų į savivaldybę, nėra daug. Siekiant padidinti rajono patrauklumą, būtų palanku savivaldybėje rengti dar daugiau renginių, kurie būtų įdomūs bei patrauklūs ne tik rajono gyventojams, bet ir atvykstančiam turistui. Informaciją apie renginius skelbti ne tik lietuvių kalba, bet ir užsienio kalbomis.

Infrastruktūros ištekliai. Turizmas Plungės rajone turi didžiules perspektyvas su savo gamtos, kultūros ypatumais, tačiau ne ką mažiau svarbūs ir turizmo infrastruktūros ištekliai. Rajone teikiamos kaimo turizmo paslaugos turi perspektyvas ištisus metus, tačiau reikalinga sukurti papildomų paslaugų, kurios būtų prieinamos ir patrauklios poilsiautojams visais sezonais. Vasaros metu daugiau orientuojamasi į ramų poilsį (poilsiaujančiuosius šeimomis, su vaikais). Atvykę poilsiautojai tikisi gerų išasfaltuotų kelių, prižiūrimų viešųjų paplūdimių, tualetų, tačiau Plateliuose vasaros metu vis dar didžiule problema išlieka trumpalaikio poilsio aikštelių, paplūdimių, stovyklaviečių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūros trūkumas. Aktyvų poilsį mėgstantys asmenys tikisi apsistoti ne tik gražioje vietovėje, bet ir aktyviai praleisti savo atostogas, užsiimti aktyvia veikla.

Turistai, norintys aktyviai praleisti laiką, gali pakeliauti dviračių, pėsčiųjų takais, autoturizmo trasomis (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Pėsčiųjų, dviračių takai Plungės rajone

Eil. Nr.	Maršrutas	Aprašymas
1.	Nuo Gandingos iki Varkalių piliakalnių	Kviečiame pasivaikščioti vaizdingu Gandingos piliakalnio taku, kurio ilgis apie 2 km. Takas vingiuoja palei Babrungo upę. Čia sutvarkyti takeliai, įrengti stendai. Drąsesni gali pamėginti perbristi Babrungo brastą ir nukeliauti iki Varkalių piliakalnių.
2.	Šeirės takas	Keliaujant pėsčiųjų taku (4,1 km), įrengtu Platelių kraštovaizdžio draustinyje, galima pamatyti būdingą šiam kraštui reljefą, Šeirės mišką, Gaudupio pelkę, Piktežerį, Platelių ežerą, įprastas ir retas augalų, grybų bei gyvūnų rūšis, o įrengta infrastruktūra padės pažinti aplinką per regėjimą, uoslę, klausą, lietimą, judėjimą ir mąstymą.
3.	Giliuko ir Kaštoniuko takas	Mokomasis gamtinis takas, skirtas mažiesiems turistams.
4.	Plokštinės takas	Šis 3 km ilgio pėsčiųjų takas yra Žemaitijos nacionaliniame parke, šalia Šaltojo karo muziejaus, už 10 km nuo Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos Lankytojų centro Plateliuose. Galima pamatyti Pilelio šaltinį, buvusios karinės bazės teritoriją, miško biologinę įvairovę, kalvotą reljefą.
5.	Paplatelės takas	Šis 2,3 km ilgio pėsčiųjų takas yra Žemaitijos nacionaliniame parke, rytinėje Platelių ežero pakrantėje, Paplatelės kaime, už 8,9 km nuo Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos Lankytojų centro Plateliuose. Iš 5 bokštelio turistai gali pasigrožėti Sultekio tvenkiniu, jo pakrantėse pamatyti tautodailininkų sukurtas medžio skulptūras.
6.	Mikytų alkakalnio takas	Einant taku, galima pamatyti Mikytų alkakalnį, mitologinį akmenį su velnio pėda, „Maldų šulinį“.
7.	Gardų ozo takas	Šis 1 km ilgio pėsčiųjų takas yra Žemaitijos nacionaliniame parke, už 4,4 km nuo Žemaičių Kalvarijos miestelio ir už 25,6 km nuo Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos Lankytojų centro Plateliuose. Takas įrengtas didžiausiam ir įspūdingiausiam Žemaitijoje Gardų oze. Tai geomorfologiškai ypatinga, viena raiškiausių Lietuvoje reljefo formų.
8.	Gegrėnų piliakalnių takas	Šis 1,6 km ilgio pėsčiųjų takas yra Žemaitijos nacionaliniame parke, Gegrėnų archeologiniame komplekse, už 6 km nuo Žemaičių Kalvarijos ir už 14 km nuo Žemaitijos nacionalinio parko direkcijos Lankytojų centro Plateliuose. Keliaujant taku, gali pamatyti Gegrėnų archeologinio komplekso vertybes: du piliakalnius, senovės gyvenvietės vietą, du kapinynus bei išraiškingą kraštovaizdį.
9.	Poeto V. Mačernio gimtinės takas	Šis 545 m takelis veda prie 1944 m. Žemaičių Kalvarijoje nuo sviedinio skeveldros žuvusio poeto kapo.
10.	Liepijų pėsčiųjų trasa	Liepijų miške įrengta 4 km ilgio žiedinė pėsčiųjų trasa. Trasa driekiasi natūraliu mišku, be specialiai įrengtos dangos. Įdomiausiose jos vietose įrengti informaciniai stendai, pasakojantys intriguojančius faktus apie vietos ypatybes. Kur keliauti, take parodys ženklėjimas ant medžių – raudoni „giliukai“.
11.	Pėsčiųjų- dviračių trasa aplink Ilgio ežerą	Maršrutas sukurtas siekiant pasiūlyti lankytojams keliones pėsčiomis ir dviračiais esamais keliais, su minimaliais žymėjimais natūroje. 16,6 km ilgio maršrutas veda vaizdingomis apylinkėmis atskleidamas Žemaitijos nacionaliniam parkui būdingą miškingą, ežeringą, pelkėtą ir kalvotą kraštovaizdį. Keliaudami aplankysite 3 didžiausius parko ežerus – Ilgio, Beržoro ir Platelių, kitus lankytinus gamtinius ir kultūrinius objektus.
12.	Dviračių takas aplink Platelių ežerą	Keliaujant aplink Platelių ežerą, akį džiugina kalvotas kraštovaizdis, maloniai nuteikia įdomūs turistiniai objektai, patogiai įrengtos stovyklavietės, švarus vanduo. Norintiems pamatyti Platelių ežero salas, pusiasalius, užutekius, siūlome keliauti automobiliais, dviračiais, pėsčiomis žiediniu maršrutu arba pasirinkus įdomiausią Jums atkarpą.

2021 m. pradėtos tvarkyti vadinamosios Plungės jūros pakrantės įrengiant takus, o tai turėtų ne tik papuošti miestą, bet ir pritraukti turistus ilgiau čia užsibūti, pasivaikščioti.

Be aukščiau išvardytų aktyvaus poilsio galimybių, Plungės rajono savivaldybėje taip pat siūlomos šios pramogos: žvejyba, nardymas (žr. 5 nuotr.), jodinėjimas, slidinėjimas, sveikatingumo paslaugos, dviračių nuoma ir kita.

17 pav. Viena iš pramogų- nardymas Platelių ežere

Šaltinis - Plungės turizmo informacijos centras

O vienas iš svarbiausių rodiklių, rodančių rajono turizmo infrastruktūros būklę – apgyvendinimo sektoriaus plėtra. Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, apgyvendinimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, kuria sudaromos sąlygos tenkinti nakvynės ir higienos poreikius. Taip pat visi, kurie teikia apgyvendinimo paslaugas, turi būti užsiregistravę Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje (toliau - VVTAT). 2021 m. Plungės mieste ir rajone klasifikuojamų ir neklasifikuojamų apgyvendinimo vietų sąrašas pateikiamas 2 lentelėje. Lyginant su 2020 m., visiškai naujų apgyvendinimo paslaugas teikiančių vietų neatsirado, sąrašą papildė tik keletas jau seniau veikiančių, bet VVTAT vis dar neįsiregistravusių paslaugos teikėjų.

4 lentelė. Klasifikuojamų ir neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjai

Licencijos Nr.	Tipas	Klasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų objekto pavadinimas	Bendras vietų skaičius	Bendras kambarių (aikštelių, namelių) skaičius
15571	svečių namai **	KARČEMA	22	9
16668	viešbutis ****	OGINSKI HOTEL	56	23
14392	viešbutis ***	PORTO	52	17
4009	viešbutis ***	LINELIS	19	10
16104	viešbutis ***	BERŽAS	18	12
AP-1844	poilsio namų paslauga	PLOKŠTINĖ	10	1
AP-2126	poilsio namų paslauga	BANGA	44	13
AP-2958	poilsio namų paslauga	J. NURIJEVOS POILSIO NAMAI	22	7
AP-555	apartamentų komplekso paslauga	SAULĖS SLĖNIS	25	4
AP-1683	nakvynės namų paslauga	"Burės"	120	58
AP-2130	trumpalaikio apgyvendinimo paslauga	NG APARTMENTS	12	3

AP-2122	trumpalaikio apgyvendinimo paslauga	TVM bendrabutis	38	13
AP-2403	nakvynės ir pusryčių paslauga	Vila LAUMIŲ LANKOS	11	1
AP-3034	kaimo turizmo paslauga	AUSČIŲ SODYBA	30	8
AP-342	kaimo turizmo paslauga	GASPADINŲ SODYBA	7	2
AP-2153	kaimo turizmo paslauga	BERŽORO PAKRANTĖ	2	8
AP-1275	kaimo turizmo paslauga	AUKSINĖ GERVĖ	35	15
AP-1695	kaimo turizmo paslauga	BIČIULIŲ SODYBA	10	2
AP-758	kaimo turizmo paslauga	RIMANTO JUOZO DAILIDONIO SODYBA	20	6
AP-2987	kaimo turizmo paslaugos	JURČIŲ SODYBA	15	7
AP-252	kaimo turizmo paslauga	JURČIŲ SODYBA	50	3
AP-1064	kaimo turizmo paslauga	SANDROS KAKTIENĖS KAIMO TURIZMO SODYBA	12	6
AP-309	kaimo turizmo paslauga	MARYTĖS IR KĘSTUČIO KATKŲ SODYBA	7	1
AP-1946	kaimo turizmo paslauga	Sodyba LIKTERNA	10	4
AP-567	kaimo turizmo paslauga	SODŽIUS	50	12
AP-317	kaimo turizmo paslauga	LIEPIJA	20	4
AP-499	kaimo turizmo paslauga	PRIE BERŽORO EŽERO	12	4
AP-204	kaimo turizmo paslauga	IEŠNALĖ	30	10
AP-1387	kaimo turizmo paslauga	Sodyba AŽUOLO VARTAI	50	7
AP-561	kaimo turizmo paslauga	ALDONOS KONDRATAVIČIENĖS SODYBA	20	2
AP-734	kaimo turizmo paslauga	PAS TĖVUKUS	20	9
AP-744	kaimo turizmo paslauga	PO AŽUOLAIŠ	50	9
AP-350	kaimo turizmo paslauga	KĘSTUČIO MALAKAUSKO KAIMO TURIZMO SODYBA	20	5
AP-1256	kaimo turizmo paslauga	MORTOS MIKAŠAUSKIENĖS KAIMO TURIZMO SODYBA	30	6
AP-1451	kaimo turizmo paslauga	BABRUNGO SLĖNIS	6	1
AP-634	kaimo turizmo paslauga	Vila RUNA	16	3
AP-1097	kaimo turizmo paslauga	Sodyba MAUDUTIS	50	10
AP-1632	kaimo turizmo paslauga	A. RAZGAUS sodyba	1	4
AP-17	kaimo turizmo paslauga	PLOKŠTINĖS PAMIŠKĖ	14	3
AP-1425	kaimo turizmo paslauga	STIRBAIČIŲ AŽUOLAS	44	6
AP-751	kaimo turizmo paslauga	PRIE ŽIEDELIO	45	12
AP-474	kaimo turizmo paslauga	RAMYBĖS ŠALTINIS	50	10
AP-533	kaimo turizmo paslauga	PAS VYTAUTĄ IR BIRUTĘ sodyba PAMIŠKĖ	30	5
AP-1001	kaimo turizmo paslauga	JULIJOS IR BRONIAUS STAPONKŲ KAIMO TURIZMO SODYBA	16	7
AP-1784	kaimo turizmo paslauga	Sodyba GRAPELDVARIS	38	11
AP-454	kaimo turizmo paslauga	ČESLOVO ŠARKAUSKO KAIMO TURIZMO SODYBA	30	9
AP-211	kaimo turizmo paslauga	JONAS RIMVYDAS ŠEČKUS	20	7
AP-743	kaimo turizmo paslauga	PLATELIŲ PARKAS	6	4
AP-847	kaimo turizmo paslauga	ALKSNĖ	6	1
AP-783	kaimo turizmo paslauga	ŠILŲ SODYBA	20	2
AP-1698	kaimo turizmo paslauga	Sala PLATELIAI RESORT	37	13
AP-2030	kaimo turizmo paslauga	VAIČIULIŲ sodyba	40	7
AP-826	kaimo turizmo paslauga	ŽEMSODIS	47	13
AP-1253	kaimo turizmo paslauga	ŠIENAINIS	60	14
AP-320	kaimo turizmo paslauga	VYTAUTO ZABURO KAIMO TURIZMO SODYBA	30	14
AP-1481	kaimo turizmo paslauga	ŽIOGŲ sodyba	18	3

AP-1489	kaimo turizmo paslauga	ŽILIŲ sodyba	5	2
AP-2158	kaimo turizmo paslauga	ŠIAURINĖ PAEŽERĖ	36	14
AP-2298	kaimo turizmo paslauga	PETRIKAUSKAS BENEDIKTAS	10	2
AP-2605	kaimo turizmo paslauga	KRIPYNĖ	8	2
AP-2289	kaimo turizmo paslauga	PAS JERONIMĄ	11	2
AP-2697	kaimo turizmo paslauga	Sodyba VILA KALNIŠKIAI	45	10
AP-2375	kaimo turizmo paslauga	Sodyba-žirgynas VIRŠ AŽUOLŲ	9	2
AP-2518	kaimo turizmo paslauga	Sodyba DIVALI	8	1
AP-2615	turistinės stovyklos paslauga	Sodyba GANDRŲ 21	270	90
AP-2519	turistinės stovyklos paslauga	Sodyba DIVALI	10	1
AP-2118	turistinės stovyklos paslauga	LAUMIŲ LANKŲ sodyba	100	22
AP-2127	turistinės stovyklos paslauga	Stovyklavietė BANGA	200	1
AP-600	turistinės stovyklos paslauga	PLOKŠTINĖ	17	
AP-277	turistinės stovyklos paslauga	GINTARAS JURČIUS	28	7
AP-86	turistinės stovyklos paslauga	S. MICKEVIČIUS	50	10
AP-2858	turistinės stovyklos paslauga	ATŽALYNAS	100	6
AP-2841	turistinės stovyklos paslauga	JUODUPĖ	100	4

Šaltinis - Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

Plungės rajono savivaldybėje paklausiausias apgyvendinimas, kaip ir Lietuvoje, yra viešbučiuose, svečių namuose, bet ne ką mažiau yra ir besirenkančių kaimo turizmo sodybas. Ilgus metus didžioji dalis kaimo turizmo sodybų kūrėsi tik aplink Platelių ežerą, bet pastebimai jų daugėja ir kitose Plungės rajono vietose. Mažiausiai turistų apsistoja turistinėse stovyklose, kempinguose, kurių labiausiai pasigenda užsienio turistai, o ypač - vokiečiai, nes kol kas visame Plungės rajone reikalavimus atitinkantis kempingas yra tik vienas.

Bendradarbiaujant Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, valstybinių parkų, biosferos rezervato ir valstybinių gamtinių rezervatų direktijoms ir nevyriausybinei aplinkosauginei organizacijai „Baltijos aplinkos forumas“, sukurtas Lietuvos saugomos teritorijos produkto ženklas, kaip viena iš darnaus turizmo skatinimo priemonių. Jis skirtas vietos produktų gamintojams, amatininkams, turizmo paslaugų teikėjams ir kitiems vietos gyventojams, savo veikla prisidedantiems prie darnios turizmo plėtros Lietuvos saugomose teritorijose. Šiame projekte dalyvavo Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, kuriai taip pat sukurtas produkto ženklas (žr. 6 nuotr.). 2021 m. Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklą turėjo 55 paslaugų teikėjai bei produktų gamintojai, kurių didžiąją dalį sudarė kaimo turizmo sodybos.

18 pav. Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklo logotipas

Šaltinis - Žemaitijos nacionalinio parko direkcija

Maitinimo sektorius labiausiai išvystytas Plungės mieste, kur ištisus metus veikia ne tik restoranai, kavinės, bet ir kepyklėlės, picerijos, greito maisto užkandinės. 2021 m. visai netoli Plungės

dvaro parko, prie Babrungo upės krioklio, atidarytas naujas viešbutis su restoranu „Flow“ (žr. 18 pav.).

18 pav.. Restoranas „Flow“ Plungėje

Šaltinis - Viešbučio „Oginski Hotel“ archyvas

Labai ilgai maitinimo paslauga ne sezono metu buvo didžiulė problema atvykusiems į Platelius, nes arba niekas neveikdavo, arba veikdavo tik restoranas „Linelis“. 2021 m., nors ir ribojami COVID-19 suvaržymų, čia veikė ne tik minėtas restoranas, bet ir užkandinė „Plate lyn“ bei šeimos restoranėlis „Le Le Terasa“. Plungės rajono savivaldybėje besilankantys turistai vis labiau žavisi žemaitišku kulinariiniu paveldu bei, žinoma, galimybe jo paragauti. Gana ilgai žemaitiškų valgių buvo galima paskanauti tik kaimo turizmo sodybose edukacijų metu, bet daugėja maitinimo įstaigų, kurios noriai šiuos valgius įtraukia ir į savo valgiaraščius.

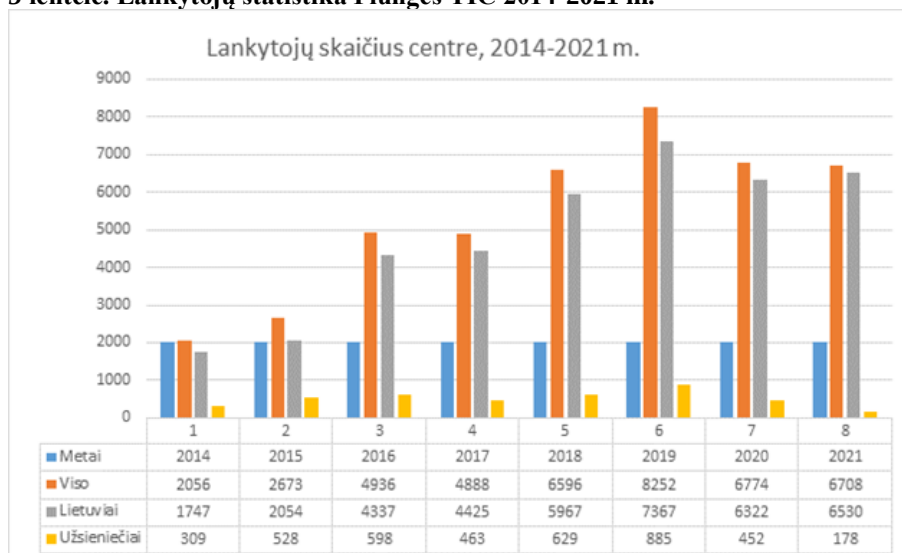
Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, viena iš turizmo paslaugų rūšių yra kelionių organizavimo paslauga. Kelionių organizavimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, apimanti turistinių kelionių rengimą, reklamą ir (ar) jų pardavimą tiesiogiai arba per kelionių agentūras ar kelionių agentus. Plungės rajone kelionių organizavimo paslaugas teikia 1 įmonė – UAB „Ladonas“ (J. Biliūno g. 1, Plungė).

Lankytojų statistika

Lankytojai fiksuojami Plungės Turizmo informacijos centre, Plungės mieste ir rajone esančiuose muziejuose, ekspozicijose, išsami statistika gaunama iš Žemaitijos nacionalinio parko direkcijai priklausančių objektų, paslaugų teikėjų ir t. t.

Plungės turizmo informacijos centras (toliau Plungės TIC). Nors 2020 m. ir 2021 m. dėl COVID-19 pandemijos lankytojai tiesiogiai buvo aptarnaujami tik 10 mėnesių, lankytojų sumažėjimas nėra žymus. 2021 m. bendras Plungės turizmo informacijos centro lankytojų skaičius buvo 6 708, o 2020 m. – 6 774 lankytojai (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Lankytojų statistika Plungės TIC 2014-2021 m.

Šaltinis - Plungės turizmo informacijos centras

Plungės TIC fiksuojami visi lankytojai, kurie aptarnauti Turizmo centre, kurie kreipėsi telefonu ar elektroniniu paštu, taip pat edukacijų, ekskursijų dalyviai. Dėl pandemijos ypatingai juntamas užsienio turistų sumažėjimas. 2021 m. užsieniečiai daugiausia atvyko iš Vokietijos, Latvijos bei Lenkijos. Daugiausia lankytojų buvo vasaros sezonu – birželio, liepos, rugpjūčio bei, žinoma, rugsėjo mėnesiais, kai vyksta Tarptautinis M. Oginskio festivalis.

Kaip ir kasmet, daugiausia lankytojų sulaukta Žemaitijos nacionaliniame parke ir ten esančiame Lankytojų centre, ekspozicijose, apgyvendinimo ir maitinimo įstaigose, renginių, ekskursijų bei edukacijų metu ir t. t. 2021 m. čia užfiksuoti 136 399 lankytojai (su Žemaičių Kalvarijos atlaidų dalyviais), kai 2020 m. priskaičiuota 129 718 lankytojų (su Žemaičių Kalvarijos atlaidų dalyviais).

Platelių lankytojų centras. 2021 m. Lankytojų centre užfiksuota 2 970 lankytojų (2 111 suaugusiųjų ir 859 vaikų), o 2020 m. – 3 728 lankytojai (2 815 suaugusiųjų ir 913 vaikų). Lyginant su 2020 m., šiemet apsilankiusių Lankytojų centre skaičius sumažėjo apie 20%, arba 758. Lankytojų skaičiaus sumažėjimą lėmė dėl COVID-19 pandemijos paskelbti karantinai ir su jais susiję apribojimai: uždaryti muziejai, ekspozicijos, tarp jų - ir LC ekspozicija „Žemaitijos žemės slėpiniai“. Lankytojai nedidelėmis grupėmis keliavo gamtoje, aplankydami pažintinius takus, apžvalgos vietas (aikštes, bokštus). Dalis lankytojų informacijos apie parką randa prie Šaltojo karo ekspozicijos ir Platelių lankytojų centrų įrengtų terminalų, taip pat naudojasi Parko direkcijos sukurtomis kai kurių objektų mobiliosiomis programėlėmis, kurias galima parsisiųsti nemokamai.

2021 m. lankytojai iš Lietuvos (2 598) sudarė 87,5 % visų lankytojų, o iš užsienio šalių (372) – 12,5%, 2020 m. turistai iš Lietuvos (3 203) – 85,92 % visų lankytojų, o iš užsienio šalių (525) – 14,08%.

Šiemet Platelių LC apsilankė turistai daugiau nei iš 64 Lietuvos miestų, miestelių ir rajonų. Kaip ir praeitais metais, pastebima tendencija, kad daugiausia lankytojų atvyksta iš didžiųjų Lietuvos miestų – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių bei aplinkinių - Plungės, Kretingos, Mažeikių. Kaip ir visur, taip ir Platelių LC, 2021 m. lankytojų iš užsienio, palyginti su 2020 m., apsilankė mažiau, nes turistai dėl COVID-19 pandemijos paskelbtų karantinų apribojimų negalėjo keliauti. Didžiausias lankytojų skaičius išlieka iš Vokietijos. Lyginant su 2020 m. (218 lankytojai), turistų iš šios šalies sulaukta perpus mažiau – 115. Taip pat sulaukta lankytojų iš Olandijos, Lenkijos, Prancūzijos, Estijos ir t. t.

Šaltojo karo ekspozicija. Šaltojo karo ekspozicijoje dėl COVID-19 pandemijos paskelbti karantinai smarkiai sumažino lankytojų srautus ne tik iš užsienio šalių, bet ir iš Lietuvos. Tačiau Šaltojo karo ekspozicija išlieka patraukliausiu objektu ne tik Žemaitijos nacionaliniame parke, bet ir Lietuvoje. 2021 m. ekspoziciją aplankė 28 433 lankytojai (20 721 suaugusysis ir 7 712 vaikų).

2020 m. ekspozicijoje lankėsi 32 875 lankytojai (24 961 suaugusysis ir 7 914 vaikų), 2019 m. – 43 824 lankytojai. Lyginant su 2020 m., lankytojų skaičius sumažėjo apie 13,6 %, arba 4 442 lankytojais.

Iš Lietuvos vietovių (beveik iš šešiasdešimties Lietuvos miestų ir miestelių) atvyko 26 347 lankytojai (18 834 suaugusieji ir 7 513 vaikų). Tai apie 12,1 %, arba 3638 lankytojais mažiau nei 2020 m., kada apsilankė 29 985 lankytojai iš Lietuvos. Daugiausia lankytojų sulaukta iš šių miestų ir rajonų: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Mažeikių, Panevėžio, Plungės, Kretingos, Telšių.

Kaip ir praėjusiais metais, buvo atšauktos ne tik ekskursijos iš kruizinių laivų, bet ir visos kitos, kuriose turėjo dalyvauti užsienio šalių turistai, o 2 086 (199 vaikai ir 1 887 suaugusieji) pavienių lankytojų sulaukta iš beveik 30-ties šalių. Daugiausia lankytojų atvyko iš Vokietijos, Ispanijos, Prancūzijos, JAV, Latvijos, Jungtinės Karalystės, Italijos, Čekijos, Olandijos ir t. t.

Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijos. Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijose (toliau – ŽNP ir Užgavėnių ekspozicijos) 2021 m. iš viso apsilankė 5 353 lankytojai (4 229 suaugusieji ir 1 124 vaikai), tai yra 980 lankytojų daugiau nei 2020 metais, kada atvyko 4 373 lankytojai (3 466 suaugusieji ir 907 vaikai). Į bendrą ekspozicijų lankytojų skaičių įtraukti pavieniai ekspozicijų lankytojai (4 577), ekskursijų dalyviai (569), edukacinių programų ekspozicijose dalyviai (105) ir renginių dalyviai (102).

Didžioji dalis lankytojų buvo iš Lietuvos. Pavieniai užsienio turistai atvyko iš 19 šalių, daugiausia iš Estijos, Latvijos, Jungtinės Karalystės ir t.t.

Kiti Plungės miesto ir rajono muziejai. Turistų 2021 m. daugėjo tik Žemaičių dailės muziejuje (53769 lankytojai) (žr. 8 nuotr.), Plungės r. sav. viešojoje bibliotekoje (4 194), panašiai tiek pat kaip ir 2020 m. apsilankė Kulių krašto muziejuje (apie 400) ir kituose.

19 pav. Ekskursijos dalyviai Žemaičių dailės muziejuje

Šaltinis - R. Milašiūtės nuotrauka

Taigi, nors ir veikiant dėl COVID-19 pandemijos įvestiems ribojimams, bendras 2021 m. lankytojų skaičius Plungės rajone šiek tiek didėjo: nuo 182 198 lankytojų 2020 m. iki daugiau kaip 201 000 lankytojų - 2021 m.

KELIŲ INFRASTRUKTŪRA

Plungės rajono susisiekimo sistemą sudaro valstybinės reikšmės ir vietinių automobilių kelių tinklas. Rajono automobilių kelių tinklo karkasą formuoja magistralinis kelias A1/E272 Šiauliai–Palanga (32,430 km), 3 krašto keliai: 164 Mažeikiai–Plungė–Tauragė (39,682 km), 166 Plungė–Vėžaičiai (22,370 km), 169 Skuodas–Plungė (14,780 km) ir 35 rajoniniai keliai (262,210 km). Šiuos kelius prižiūri valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija. Magistralinis ir visi krašto keliai su asfaltbetonio danga.

Plungės rajono savivaldybės kelių infrastruktūros tinklas bendrąja prasme yra pakankamai gerai išplėtotas. Vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000 ha savivaldybės teritorijos, yra 7 proc.

didesnis, nei Lietuvos Respublikos vidurkis bei tik 3 proc. mažesnis nei Telšių apskrities vidurkis. Kita vertus, kelių su patobulinta danga ilgis Plungės rajone žymiai mažesnis nei Lietuvoje ar Telšių apskrityje (atitinkamai po 31 proc.).

2021 m. liepos 29 d. duomenimis, Plungės rajono savivaldybės vietinių kelių ir gatvių tinklo ilgis – 1 491,70 km, kurį sudaro: su asfaltbetonio danga – 139,2 km, su žvyro danga – 893,0 km, gruntiniai keliai – 459,5 km.

Plungės rajono savivaldybės taryba 2021 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. T1-178 patvirtino Plungės rajono savivaldybės 2021–2028 metų prioritetinių vietinės reikšmės kelių (gatvių) tvarkymo sąrašą.

2021 m. įvykdyti pirkimai, pradėti bei jau užbaigti darbai žemiau išvardytuose objektuose:

1. Plungės miesto Telšių gatvėje atlikti paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, asfaltavimo darbai, pėsčiųjų tako įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas ir apšvietimas.

20 pav. Telšių gatvė

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2. Plungės miesto Nausodžio gatvėje atlikti pėsčiųjų tako įrengimo, asfaltavimo, lietaus nuotekų ir apšvietimo darbai. 2022m pavasarį darbai bus užbaigti.

21 pav. Nausodžio gatvė

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

3. Plungės mieste, Lentpjūvės gatvėje, atlikti pėsčiųjų-dviračių tako įrengimo darbai, asfalto, sankasos, lietaus tinklų ir apšvietimo atnaujinimo darbai.

22 pav. Lentpjūvės gatvė

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

4. Miesto centrinėje Vytauto gatvėje atlikti paviršiaus apdaro įrengimo darbai, atnaujinta senas asfaltbetonio danga.

23 pav. Vytauto gatvė

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

5. Plungės miesto Kalniškių, S. Neries, Lankos ir A. Jucio gatvėse įrengtos iškilios pėsčiųjų perėjos su apšvietimu.

6. Sutvarkyti Plungės miesto šaligatviai, esantys Mendeno, Sinagogų, Kalniškių ir Rietavo gatvėse.

7. Plungės miesto Aušros, Taikos, Telšių ir Parko gatvėse atlikti paprastojo remonto darbai, paklojant naują asfalto dangą.

ŽEMĖS ŪKIS IR KAIMO PLĖTRA

Žemės ūkis yra labai svarbi veiklos sritis rajone, tiekianti rinkai gyvybiškai svarbius sveikus maisto produktus, sukurianti darbo vietas. Šia veikla vienu ar kitu būdu užsiima daugiau kaip 60 proc. kaime gyvenančių šeimų. Dėl ilgamečių kaimo tradicijų, pajamų papildymo žemės ūkiu užsiima ir dauguma vyresnio amžiaus žmonių.

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje vyrauja prasti dirvožemiai, kalvotas reljefas, laukai maži, tai apsunkina ūkininkavimo sąlygas. Rajone dauguma ūkininkų užsiima tradicinėmis žemės ūkio šakomis, t. y. augalininkyste ir gyvulininkyste.

2022 m. sausio 1 d. Plungės rajone buvo įregistruoti 2 046 ūkininkų ūkiai.

2021 m. paraiškas deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius pateikė 2 850 savivaldybės ūkininkų, kurie deklaravo 50 978 ha. Iš jų:

- 49 664 ha žemės ūkio naudmenos, už kurias mokamos tiesioginės išmokos;
- 104 ha, už kuriuos išmokos nemokamos (tai smulkūs (iki 10 arų) ar natūraliai apaugę, užmirkę ploteliai);
- 49 ha paramai gauti tinkami plotai, kurie einamaisiais metais neatitiko išmokoms skirtų reikalavimų;
- 1 160 ha remiami pagal kitas paramos programas, iš jų pagrindinė – išmokos už miškus, melioracijos griovius.

ES remiami augalai sudaro 36 proc. deklaruoto ploto, arba 17 794 ha, o pievos, ganyklos sudaro 60 proc. deklaruoto ploto, arba 29 734 ha. Kiti žemės ūkio augalai sudaro 4 proc. deklaruoto ploto, arba 2 136 ha.

Visos paraiškos deklaruoti pasėlius ir žemės ūkio naudmenas buvo teikiamos elektroniniu būdu. Įbraižytas 26 541 deklaruojamas laukas, kurie dažniausiai maži ir sudėtingos konfigūracijos. Vidutinis ūkininko ūkio dydis – 17,9 ha.

Auga ekologiškų produktų paklausa. Rajone sertifikuoti 48 ekologiniai ūkiai, sertifikuotas plotas – apie 3 419 ha žemės ūkio naudmenų.

Viena pagrindinių sąlygų žemės ūkio paramai gauti – žemės ūkio ir kaimo valdos įregistravimas ir registracijos duomenų atnaujinimas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre. Šiuo metu registre įregistruota 3 591 žemės ūkio valda.

Gyvulininkystės sektorius rajone yra svarbi ir prioritetinė žemės ūkio sritis. Šio sektoriaus plėtrai rajone yra palankios gamtinės sąlygos, susiformavusios gyvulių auginimo tradicijos, sukaupta patirtis.

Plungės rajono savivaldybėje yra paplitusios šios tradicinės gyvulininkystės šakos: pieninė galvijininkystė, mėsinė galvijininkystė, kiaulininkystė, paukštininkystė, arklininkystė, avininkystė, ožkininkystė, triušininkystė ir bitininkystė.

Dėl mažų pieno supirkimo kainų ir toliau mažėja melžiamų karvių skaičius. 2022-01-01 rajone buvo laikoma tik 6 765 karves, arba 270 vnt. mažiau negu praėjusiais metais. Daugiausia karvių sumažėjo smulkiuose, laikančių 1–5 karves, ūkiuose. Smulkiųjų ūkininkų pasitraukimo pagrindinė priežastis – žema pieno supirkimo kaina.

Pieno gamintojų, parduodančių pieną – 363 vnt. Per 2021 metus parduota 39 629 tonos natūralaus riebumo pieno. Per metus iš pieno gamybos pasitraukė 28 pieno gamintojai.

Bendras galvijų skaičius rajone yra 23 123 vnt., o palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo 311 vnt. Mėsinių galvijų skaičius rajone yra 8 751 vnt., o palyginus su praėjusiais metais, sumažėjo 87 vnt. Galime pasidžiaugti, kad rajone ūkininkai jau augina alpakų, danielių, elnių, fazanų, povų, sraigų ir šinšių.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 2 795 700 nuolatinių gyventojų, t. y. 1,6 tūkst. asmenų daugiau negu 2020 m. pradžioje.

Statistikos departamento duomenimis, 2021 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 32 635 nuolatiniai gyventojai. Iš jų Plungės mieste - 16 558 gyventojai, kaime – 16 077

gyventojai. Plungės rajono savivaldybėje 2021 m. gyveno 15 494 vyrai ir 17 141 moteris. Iš jų Plungės mieste gyveno 7 453 vyrai ir 9 105 moterys, kaime – 8 041 vyras ir 8 036 moterys.

2021 metais Plungės rajono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruoti 343 gimimai (161 berniukas ir 182 mergaitės), 81 iš jų - užsienio valstybėse gimę Lietuvos Respublikos piliečių vaikai, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje. Įregistruoti 6 kūdikiai, kai vaiko motina nėra įregistravusi santuokos su vaiko tėvu ir tėvystė nepripažinta. Užregistruotos 5 dvynukų poros bei 87 tėvystės pripažinimai. Jauniausia mama - 15 metų, jauniausias tėvas – 18 metų.

Įregistruoti 568 mirties atvejai. Užsienio valstybėse 2021 metais mirė 13 Plungės rajono savivaldybės piliečių, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

2021 metais gimimų ir mirimų Plungės rajono savivaldybės seniūnijose Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruota:

6 lentelė. Įregistruoti 2021 m. gimimai ir mirimai seniūnijose:

Eil. Nr.		Gimimai	Mirimai
1.	Plungės m.	187	280
2.	Alsėdžių seniūnija	7	13
3.	Babruno seniūnija	22	32
4.	Kulių seniūnija	11	28
5.	Nausodžio seniūnija	37	54
6.	Paukštakių seniūnija	8	20
7.	Platelių seniūnija	11	37
8.	Stalgėnų seniūnija	14	9
9.	Šateikių seniūnija	25	31
10.	Žemaičių Kalvarijos seniūnija	11	41
11.	Žlibinų seniūnija	10	23

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

2021 metais įregistruotos 238 santuokos (tame skaičiuje 73 santuokos buvo įregistruotos bažnyčioje ir įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą). Su užsienio valstybės piliečiais įregistruotos 8 santuokos, 9 poros plungiškių santuokas įregistravo užsienio valstybėse, 32 santuokos buvo įregistruotos kitose jaunavedžių pasirinktose vietose.

Septyniolikai rajono gyventojų, norinčių tuoktis užsienyje, buvo išduotos pažymos apie šeiminių padėčių. 11 porų, padavusių pareiškimus tuoktis, dėl nežinomų aplinkybių atsisakė įregistruoti santuoką, 3 poros savo santuokos registravimo datą iš 2021 metų nukėlė į 2022 metus.

Įregistruotos 103 ištūkios. Septynių porų ištūkios įregistruotos užsienio valstybėse ir įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

Per 2021 metus sudarytas 91 civilinės būklės akto įrašo pakeitimo ar papildymo įrašas.

ŠVIETIMAS

Kiekviena savivaldybė švietimo srityje siekia kurti visiems prieinamą, efektyviai veikiančią ikimokyklinio, bendrojo ir neformaliojo ugdymo sistemą. Švietimas turi padėti asmeniui įgyti profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinę technologijų, kultūros bei asmeninių gebėjimų lygį, ir sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų jo profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui.

Plungės rajono savivaldybei pavaldžios 20 įstaigų, teikiančios ugdymo paslaugas: 4 gimnazijos, 1 paslaugų ir švietimo pagalbos centras, 2 pagrindinės mokyklos, 2 progimnazijos, 1 specialiojo ugdymo centras, 6 lopšeliai-darželiai, 1 jungtinė mokykla, 2 meno mokyklos ir 1 sporto ir rekreacijos centras. Pedagoginės psichologinės tarnybos veikla vykdoma Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centre.

Bendrojo ugdymo mokyklose, 2021 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, mokosi 3 774 mokiniai, pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomi 1535 vaikai, formalųjį švietimą papildančiose įstaigose mokosi 1 230 mokinių.

Rajono ugdymo įstaigų veiklą koordinuoja Plungės rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius.

2017–2021 metais švietimo įstaigų tinklo kaitos neišvengiamumą ir prioritetus lėmė kasmet mažėjantis mokinių skaičius. Mokinių skaičiaus kaitos tendenciją iliustruoja 7 lentelėje.

7 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus kaita:

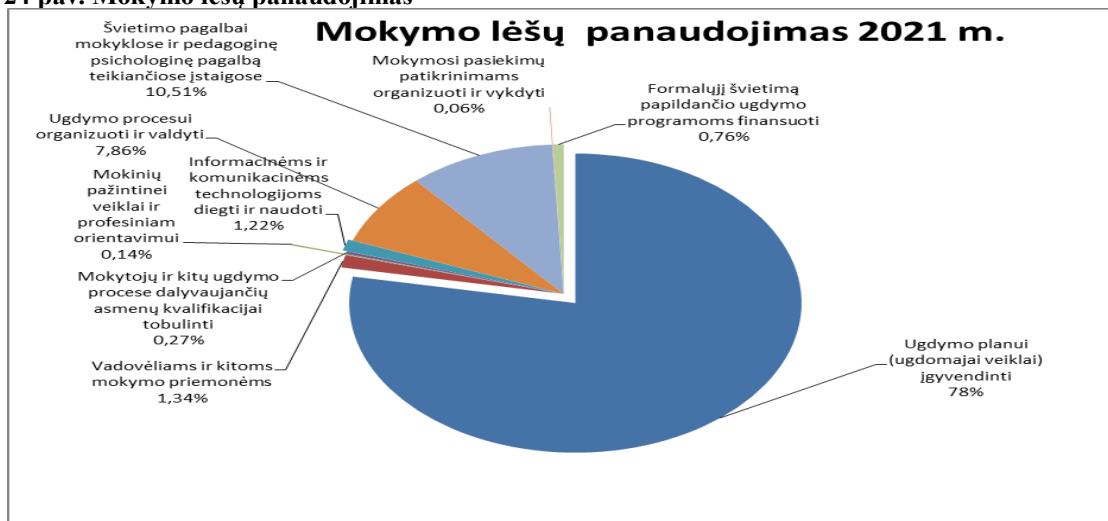
Mokslo metai	1-4 klasė		5-10, I-II gimn. klasė		11-12, III-IV gimn. klasė		Socialinių įgūdžių klasė		Iš viso	
	Mokinių skaičius	Komplektų sk.	Mokinių skaičius	Komplektų sk.	Mokinių skaičius	Komplektų sk.	Mokinių skaičius	Komplektų sk.	Mokinių skaičius	Komplektų sk.
2017-2018	1425	78	2117	103	550	23	15	2	4107	206
2018-2019	1380	76	2047	98	513	22	17	2	3957	198
2019-2020	1339	75	2066	98	488	21	15	2	3908	196
2020-2021	1318	73	2043	96	502	21	15	2	3878	192
2021-2022	1236	69	2007	93	511	22	20	2	3774	186

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

2021 metais bendras mokinių skaičius, palyginti su 2017 metais, sumažėjo 8 proc. (t. y. 333 mokiniais). Mažėjant mokinių skaičiui, proporcingai mažėjo ir klasių komplektų skaičius. Klasių komplektų skaičius 2017 – 2021 metų laikotarpiu sumažėjo beveik 10 proc. (t. y. 20 klasių komplektų). Atkreiptinas dėmesys, jog klasių komplektų skaičius mažėja labiau, nei mokinių skaičius, vertinant procentinę dalį. Savivaldybė, siekdama tinkamai optimizuoti ir koordinuoti procesus, imasi nelengvų, bet reikalingų sprendimų dėl klasių komplektavimo ir tinklo pertvarkos, kurie leidžia užtikrinti optimalias ugdymo sąlygas mokiniams ir kuo palankesnes sąlygas įstaigų darbuotojams.

Savivaldybė gauna specialiąją tikslinę dotaciją ugdymo reikmėms finansuoti. Ši dotacija kasmet didėja, tai lemia ir pedagogų darbo užmokesčio kėlimas, ir kitoms, su ugdymu susijusioms reikmėms, skiriamas didesnis finansavimas.

24 pav. Mokymo lėšų panaudojimas

Šaltinis Plungės rajono savivaldybės administracija

Kaip matyti iš 24 pav., didžiąją dalį mokymo lėšų dotacijos Savivaldybei sudaro išlaidos mokytojų darbo užmokesčiui mokėti. Nemaža dalis dotacijos tenka ir specialiąją pagalbą teikiančių darbuotojų, įskaitant ir PPT, darbo užmokesčiui bei mokyklų administracijos darbuotojų darbo užmokesčiui skirtos lėšos. Kitoms mokymo lėšų reikmėms įstaigos lėšas skiria pagal poreikį.

Kaimiškose vietovėse toliau negu 3 kilometrai iki ugdymo įstaigos gyvenančių mokinių pavėžėjimu iki artimiausios bendrojo ugdymo mokyklos rūpinasi Savivaldybė. Plungės rajono savivaldybėje, 2020–2021 m. m. pradžios duomenimis, į įvairių tipų švietimo įstaigas pavežami 1 284 bendrojo ugdymo mokiniai.

2016–2021 metais iš Švietimo ir mokslo ministerijos buvo gauti 6 geltonieji autobusai. 2021 metais Savivaldybės administracijai ir bendrojo ugdymo mokykloms priklausė 17 mokyklinių geltonųjų autobusų, jais į mokyklas buvo pavežama 310 mokinių (24,14 proc. iš viso pavežamų mokinių skaičiaus).

Iš 8 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad daugiausia mokinių į mokyklas patenka maršrutiniu transportu. Visos savivaldybės kaimo bendrojo ugdymo mokyklos apsirūpinusios geltonaisiais autobusais (2021 m. duomenimis – 17 geltonųjų autobusų), kuriais pavežama apie 24 proc. mokinių.

8 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių vežiojimas į mokyklas 2015-2021 m.

Transporto priemonė	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Maršrutiniu transportu	822	833	821	797	739
Privačiu transportu	177	174	179	117	92
Geltonaisiais autobusais	322	308	317	328	310
Kitais vežiojimo būdais	108	127	114	150	143
Iš viso vežiojama (proc.)	1429 (100%)	1442 (100%)	1366 (100%)	1392 (100%)	1284 (100%)
Nepavežama	0	0	0	0	0

Šaltinis - Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Ugdymo kokybė. Švietimo sistemos gebėjimą padėti vaikams ir jaunuoliams pasirengti ateityje gyventi prisitaikant prie sparčios socialinės, ekonominės ir kultūrinės kaitos lemia mokytojų pajėgumas suvokti visuomenės poreikius ir su išsilavinimu siejamus lūkesčius. Todėl viena svarbiausių švietimo kokybės sąlygų yra mokytojų dalykinė ir profesinė kompetencija. Plungės rajono mokyklose dirba dalyko specialistai, turintys pedagoginį išsilavinimą, o tai iš esmės užtikrina švietimo paslaugų kokybę. Antri mokslo metai iš eilės mokytojų su aukštesniu išsilavinimu procentas nekinta (žr. 9, 10 lenteles).

9 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų išsilavinimas, 2015-2021 m.

Rodiklis	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Mokytojų skaičius	453	431	405	395	380
Su aukštesniu išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	434 (95,8 %)	423 (98,1 %)	400 (98,7 %)	390 (98,7 %)	374 (98,4%)
Su aukštesniu išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	6 (1,3 %)	8 (1,9 %)	5 (1,23 %)	5 (1,26 %)	6 (1,6 %)
Su viduriniu išsilavinimu skaičius, procentas	0	0	0	0	0

Šaltinis - Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

10 lentelėje pateikiama informacija apie mokytojų kvalifikacines kategorijas.

10 lentelė. Mokytojų kvalifikacinės kategorijos

Kvalifikacinė kategorija	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Mokytojas	38	36	33	29	32
Vyr. mokytojas	191	184	169	159	149
Mokytojas metodininkas	157	152	150	146	142
Mokytojas ekspertas	1	1	2	2	2

Šaltinis - Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Kiti rodikliai, rodantys ugdymo kokybę, yra susiję su mokinių pasiekimais. Vertinama, kiek mokinių, pradėjusių mokytis pagal tam tikrą bendrojo ugdymo pakopą, ją baigė. Palyginus Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklose besimokiusių mokinių rezultatus 2010 m. ir 2021 m., procentas įgijusių pagrindinį išsilavinimą 2020–2021 m. sumažėjo, taip pat sumažėjo ir vidurinį išsilavinimą įgijusiųjų mokinių skaičius (žr. 11 lentelę). Paliktų kartoti kursą mokinių procentas per paskutiniuosius mokslo metus šiek tiek padidėjo, o palyginti su praėjusiais mokslo metais, išliko nepakitęs.

11 lentelė. Pagrindinio, vidurinio išsilavinimo įgijimas, kurso kartojimas Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2011–2021 m.

Rodiklis	2011-2012 m. m.	2012-2013 m. m.	2013-2014 m. m.	2014-2015 m. m.	2015 - 2016 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.	2020-2021 m.m.
Įgijo pagrindinį išsilavinimą (proc.)	96,8	97,4	97,0	98,1	92,1	98,6	97,2	97,8	99,4	94,6
Įgijo vidurinį išsilavinimą (proc.)	96,2	95	97,3	97,5	90,7	98,0	96,9	96,1	97,6	94,6
Paliktų kartoti kurso skaičius, proc.	105 (1,8 proc.)	64 (1,2 proc.)	54 (1,2 proc.)	22 (0,5 proc.)	5 (0,1 proc.)	26 (0,6 proc.)	1 (0,3 proc.)	12 (0,3 proc.)	16 (0,4 proc.)	19 (0,4 proc.)

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Ugdymo kokybę rajono mokyklose rodo valstybinių brandos egzaminų rezultatai. Palyginus Plungės rajono savivaldybės mokinių, laikusių valstybinius brandos egzaminus 2015–2021 m. laikotarpiu, rezultatus (vertinta, koks procentas mokinių, pasirinkusių laikyti tam tikro dalyko egzaminą, jį išlaikė) su šalies mokinių rezultatais, pastebėta, kad iš daugumos dalykų Plungės rajono savivaldybės mokyklų mokinių išlaikymo rezultatai yra panašūs arba geresni (žr. 12 lentelę).

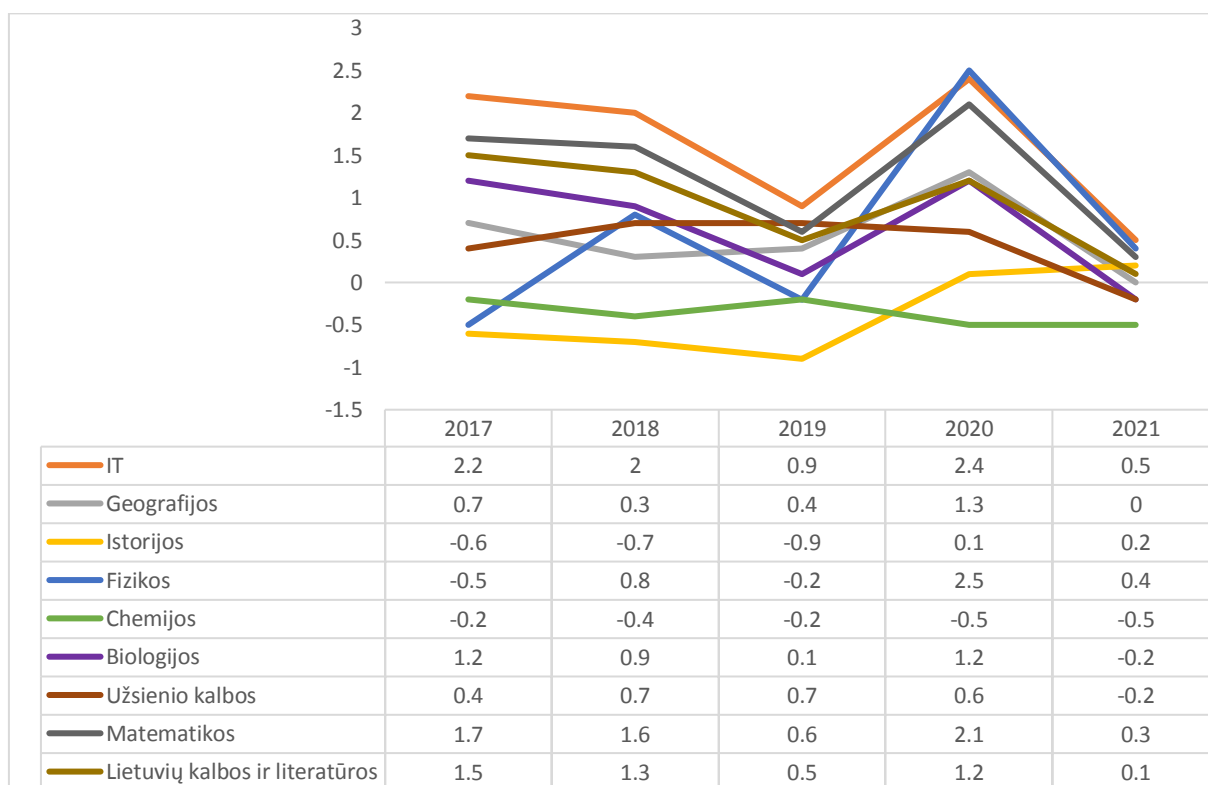
12 lentelė. Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių išlaikytų valstybinių brandos egzaminų dalis procentais 2015–2021 m.

Dalykas Metai	Plungės rajono savivaldybėje							Šalyje						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvių kalba ir literatūra	86,1	89,9	86,1	90,9	93,4	92,2	84,9	89,8	89,8	89	91,3	90,6	89,2	91,4
Matematika	86,3	91,5	96,6	83,8	81,3	66,8	82,8	90,7	89,3	94,4	86,2	82,1	67,6	84,8
Anglų kalba	100	99	99	97,8	97,5	97,6	96,4	99,7	97,9	98,5	99,3	97,9	98,9	97,9
Rusų kalba	-	100	100	100	100	100	100	-	99,4	99,7	99,8	99,8	99,9	99,5
Istorija	99,3	97	97,5	95,9	95,9	100	100	99,4	98,3	98,1	95,3	95,3	99,8	98,7
Biologija	96,9	97,5	100	98,9	97,7	97,5	98,7	95,7	95,4	97,8	98,7	97,6	97,7	97,2
Chemija	100	100	93,8	100	100	100	70	96	98,5	99,1	98,5	97,8	97,4	94,5
Fizika	79,2	96,4	90,5	97,7	93,7	88,9	96,5	95,3	98,2	97,6	87,8	96,7	94,7	97
Informacinės technologijos	96,4	89,6	98,1	100	97,8	93,2	89,1	93,9	93,2	97	97,2	96,5	92	91,3
Geografija	99,1	99	100	95,2	98,1	100	100	97,8	98,5	98,4	96,2	96,1	99	98

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Standartizuoti dalykų VBE rodikliai atspindi savivaldybės mokyklų darbo efektyvumą mokant skirtingų dalykų. Iš pateiktų duomenų matyti, kad 2021 m. vertinimų standartizuotas rodiklis iš visų dalykų 2021 metais pasislinko į neigiamą pusę, palyginti su 2020 metais (žr. 25 pav.).

25 pav. Standartizuotų VBE rodiklių, pagal laikomus dalykus, kaita 2017 – 2021 metais

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

NEFORMALUSIS VAIKŲ ŠVIETIMAS

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo paskirtis – pagal ilgalaikes programas sistemiškai plėsti tam tikros srities žinias, stiprinti gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti asmeniui papildomas dalykines kompetencijas.

Plungės rajone 2021 m. veikė trys formalųjį švietimą papildančios įstaigos: Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla, Plungės r. Platelių meno mokykla ir Plungės sporto ir rekreacijos centras (žr.13 lentelę).

13 lentelė Mokinių skaičius neformaliojo švietimo įstaigose 2016-2021 m.

Ugdymo įstaiga	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Plungės sporto ir rekreacijos centras	492	448	449	484	514	513
Plungės M. Oginskio meno mokykla	513	537	574	600	602	588
Plungės r. Platelių meno mokykla	184	240	229	265	221	189

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Plungės Mykolo Oginskio meno mokykloje mokinių skaičius iki šiol nuolat augęs, bet 2021 m. dėl pandemijos situacijos šalyje sumažėjo. Suburtas profesionalus ir kūrybingas aukštos kvalifikacijos pedagogų kolektyvas. Mokykloje veikia muzikos, dailės ir choreografijos skyriai. Veikia 29 meno kolektyvai.

Plungės r. Platelių meno mokykloje veikia muzikos, dailės, choreografijos skyriai. Įsteigti Platelių meno mokyklos filialai Alsėdžiuose, Žemaičių Kalvarijoje, Kuliuose, Šateikiuose.

Plungės sporto ir rekreacijos centre pastaraisiais metais ugdytinių skaičius stabilus, truputį matyti augimo tendencija. Veikia 11 programų. Orientavimosi sportas veikia Žemaičių Kalvarijos seniūnijoje, būriavimo ir ripkos programos – Platelių seniūnijoje. Programose vaikų skaičius taip pat stabilus.

Į neformaliojo švietimo įstaigas mokiniai renkasi pagal poreikius ir galimybes. Mokiniai renkasi arčiausiai gyvenamosios vietos esančias įstaigas, todėl neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjai jau noriai vykdo programas ir plečia veiklą kaimiškose vietovėse.

2021 m. Plungės rajone veikė 16 neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjų, kurie vykdė 40 neformaliojo vaikų švietimo programas. Šių programų veiklose dalyvavo apie 1 300 mokinių. Mokiniai galėjo ugdytis choreografinės krypties (lietuvių liaudies tautinių šokių, baleto, lotynų ir šiuolaikinių šokių), sporto (kovinės savignyos, karate, regbio, fitneso, futbolo), muzikinės (dainavimas, orkestras, pučiamieji instrumentai, ansambliavimas, kankliavimas), dailės (meninė medžio drožyba, kompiuterinės grafikos), kalbų, pilietiškumo, technologijų, teatro, renginių organizavimo, robotikos, elgesio su žirgais, jojimo pagrindų įgijimo, sveikos gyvensenos ir socialinių įgūdžių formavimo programų kryptyse (žr. 14 lentelę).

14 lentelė. Informacija apie neformaliojo vaikų švietimo teikėjus 2018-2021 m.

Rodiklis	2018 metai	2019 metai	2020 metai	2021 metai
Finansuojama suma	138 000 Eur	145 904 Eur	138 060 Eur	181 412 Eur
NVŠ teikėjų skaičius	16	15	16	16
NVŠ programų skaičius	33	40	39	40
Nemokamų NVŠ programų skaičius	25	32	31	30
Vaikų skaičius	1473	1567	1395	1300

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

SPORTINĖ VEIKLA

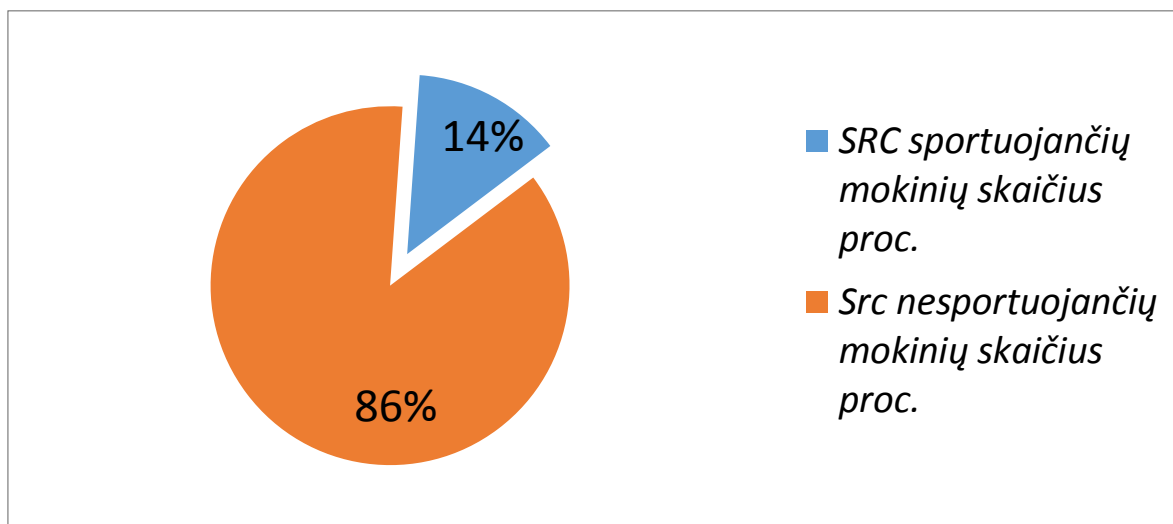
Plungės rajone veikia 1 Sporto ir rekreacijos centras. Iš 9 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu Sporto ir rekreacijos ugdytinių skaičius nekinta. Centre nuolat treniruojami apie 500 vaikų ir jaunimo.

15 lentelė. Plungės sporto ir rekreacijos centro rodikliai 2015-2021 m.

Rodiklis	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sportuojančiųjų Sporto ir rekreacijos centre skaičius	508	508	500	492	489	514	513
Kultivuojamų sporto šakų skaičius	10	10	10	10	10	11	11

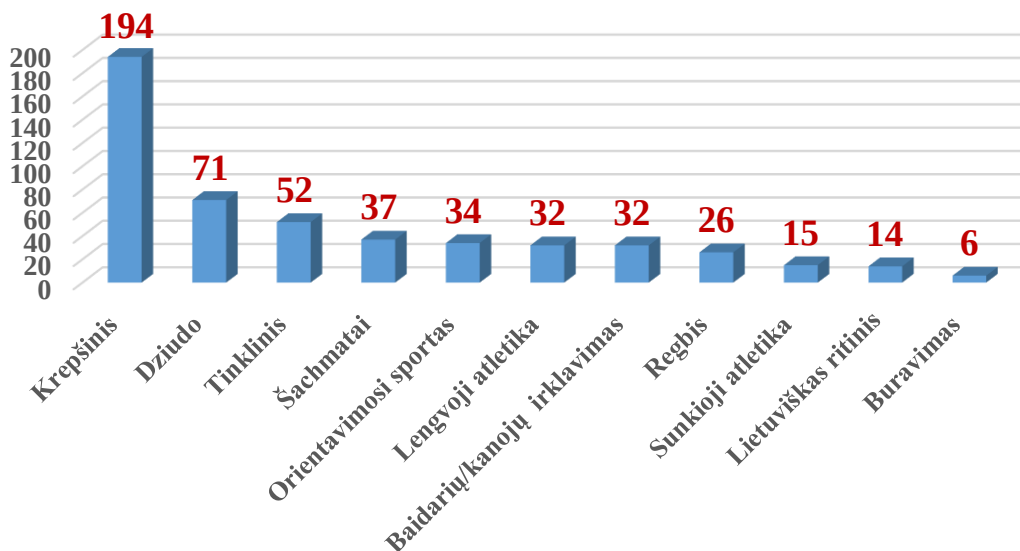
Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

26 pav. Plungės SRC sportuojančių vaikų skaičius procentais nuo bendro mokinių skaičiaus rajone

Šaltinis - Švietimo ir sporto skyrius

27 pav. Sportuojančių vaikų skaičiaus pasiskirstymas pagal sporto šakas

Šaltinis - Švietimo ir sporto skyrius

Plungės rajone kultivuojamos 23 sporto šakos. Rajone aktyvią veiklą vykdo 32 sporto klubai (žr. 16 lentelėje):

16 lentelė. Plungės rajono sporto klubai ir sporto šakos

Klubas	Sporto šaka
Komandinių sporto žaidimų	
VO Plungės krepšinio sporto klubas „Žemaitukai“	Krepšinis
Plungės sporto klubas „Makabi“	Krepšinis
Regbio klubas „DORBĖ“	Regbis
VŠĮ Sporto klubas „Plungės olimpiečiai“	Krepšinis
VŠĮ „Baudėjas“	Krepšinis
Plungės rajono ritinio klubas „Plateliai“	Lietuviškas ritinys
VŠĮ „Plungės ledo ritulio klubas“	Ledo ritulys
Plungės sporto klubas „Už Plungę“	Krepšinis
VŠĮ „Plungės futbolas“	Futbolas
VO VORAS	Krepšinis
Futbolo veteranų klubas „Plungė“	Futbolas
Asociacija futbolo klubas „Redlipas“	Futbolas
Asociacija „Kalvynas“	Krepšinis
VŠĮ "Pievelė"	Futbolas
Individualių ir dvikovinių sporto šakų	
Plungės karatė kiokušin klubas „Shodan“	Karatė
Stalo teniso klubas „Žemaite“	Stalo tenisas
Baidarių ir kanojų, orientavimosi sporto ir turizmo klubas „Versmė“	Baidarių ir kanojų irklavimas Orientavimosi sportas
Jėgos sporto klubas „Plungės meška“	Jėgos sportas
Plungės baidarių ir kanojų klubas	B/k irklavimas
Visuomeninis šachmatų klubas „Bokštas“	Šachmatai
Klubas „Plungės dziudo“	Dziudo
Teniso mėgėjų klubas	Lauko tenisas
Asociacija „Platelių burlentės“	Buriavimas
Klubas „Porto boulingas“	Boulingas
VŠĮ „Klaipėdos žingsnis“	Sportiniai šokiai
Techninių sporto šakų	
Motokroso klubas „Žemaitija“	Motokrosas
Automobilių sporto klubas „Tornado“	Automobilių sportas
Sveikatingumo sporto klubai	
Plungės r. invalidų sporto klubas „Atgaiva“	
R. Šilenskienės sporto centras	
Sporto klubas „Era“	
Sporto ir laisvalaikio centras „Mona“	
SPA ir sporto klubas „Eola“	

Šaltinis - Švietimo ir sporto skyrius

Pagrindiniai Plungės rajono savivaldybės Sporto plėtros programos rodikliai - 17 lentelėje. Iš duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu didėja išmokėtų premijų suma, kuri parodo pasiektus aukštesnius sportininkų pasiekimus. Daugėja seniūnijų ir bendruomenių, kurios organizuoja ir vykdo sporto sveikatingumo renginius. O sporto organizacijų, kurioms skiriamas finansavimas, skaičius išlieka panašus (žr. 11 lentelę).

17 lentelė. Plungės rajono savivaldybės Sporto plėtros programos lėšų paskirstymas 2018-2021 m.

Rodiklis	2018	2019	2020	2021
SPP programai skirta lėšos (eurais)	65 000	70 900	55 000	60 000

Sportininkams, pasiekusiems aukštų rezultatų sporto srityje, išmokėtų premijų suma (eurais)	8 550	10 600	10 250	14 500
Aukštų rezultatų sporto srityje pasiekusių ir premijas gavusių sportininkų ir jų trenerių skaičius	32	36	41	40
Sporto organizacijų, kuriems skirtos SPP lėšos, skaičius	20	20	18	16
Kaimo seniūnijų ir bendruomenių, kuriems skirtos SPP lėšos, skaičius	14	16	10	11

Šaltinis - Švietimo ir sporto skyrius

18 lentelėje pateikiami duomenys apie Plungės rajone esančias sporto bazes.

18 lentelė. Plungės rajono sporto bazės

SPECIALIZUOTA DZIUDO SALĖ	
Parko 1	Plungės SRC, Dziudo klubas
„ŽEMAITIJOS SUVENYRO“ SPORTO SALĖ	
Telšių g. 26 A	Plungės SRC
ŠACHMATŲ KLUBAS „BOKŠTAS“	
Vytauto g. 9	Plungės SRC ir šachmatų klubas „Bokštas“
IRKLAVIMO BAZĖ	
Gondingos g. 65	Plungės SRC
AUTO- MOTOKOMPLEKSAS „ŽEMAITIJA“	
Paušnių k., Babrungo seniūnija	Motokroso klubas „Žemaitija“
PLATELIŲ „ŽALGIRIO“ JACHTKLUBAS	
Ežero g. 40, Platelių mstl.	Platelių „Žalgirio“ jachtklubas
DIRBTINĖS DANGOS FUTBOLO AIKŠTĖ	
Mendeno g. 7, prie Technologijų ir verslo mokyklos	VšĮ „Plungės futbolas“

Šaltinis - Savivaldybės administracija

PAGALBA VAIKUI IR ŠEIMAI

Švietimo ir sporto skyriaus vyr. specialistas tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras įgyvendina Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą savivaldybės teritorijoje. Vadovaudamasis juo renka ir kaupia informaciją pagal gautus prašymus dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, koordinuotai teikiamų paslaugų vaikams nuo gimimo iki 18 metų (turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymo poreikių – iki 21 metų) ir vaiko atstovams pagal įstatymą. Inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdžius, ruošia įsakymus dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo ar panaikinimo, atlieka kitas funkcijas pagal teisės aktus ir vadovo pavedimus. 2021 m. inicijuota 10 Vaiko gerovės komisijos posėdžių, vaiko minimalios priežiūros priemonės skirtos, pratęstos arba pakeistos buvo 6 vaikams, 6 šeimoms skirtos koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugos.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras 2021 m. suorganizavo 4 tarpinstitucinius pasitarimus. 3 pasitarimus su mokyklų Vaiko gerovės komisijos pirmininkais, socialiniais darbuotojais, atvejo vadybininkais.

2021 m. buvo parengtas ir patvirtintas Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonių įgyvendinimo Plungės rajono savivaldybėje organizavimo, koordinavimo ir kontrolės tvarkos aprašas, pagal galiojančius teisės aktus atnaujintas Savivaldybės Vaiko gerovės komisijos darbo reglamentas. Buvo atnaujinta, susisteminta informacija apie teikiamas viešąsias paslaugas vaikui ir šeimai rajone, pavišintas šių paslaugų žemėlapis.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras nuolat dalyvavo atvejo vadybos posėdžiuose, konsultuoja ir teikia pagalbą sudarant pagalbos planą šeimoms. Pagal poreikį dalyvavo ir teikė metodinę pagalbą mokyklų vaiko gerovės komisijų posėdžiuose. Savivaldybėje koordinuoja

ir dalyvauja projekte „Pagalbos mechanizmas vaikams ir jaunuoliams iš pažeidžiamų grupių bei jų šeimos nariams“, kurį vykdo VŠĮ Šeimos santykių institutas.

KULTŪRA

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje veikia 7 biudžetinės kultūros įstaigos ir jų 5 kultūros centrai.

19 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros centrų ir etatų skaičius

Įstaigos pavadinimas	Įstaigų ir jų filialų skaičius 2021 m.	Bendras etatų skaičius įstaigoje		
		Etatų skaičius	Iš jų - kultūros ir meno	Iš jų - su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu
Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	1 centras	35	25	21
Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	1 centras	5,25	3,5	3
Plungės rajono savivaldybės Šateikių kultūros centras	1 centras	6,25	4,5	2
Plungės rajono savivaldybės Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	1 centras + 2 skyriai	19	16	9
Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	1 centras	10	5	6
Iš viso		75,5	54	41

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Kultūros centrų veikla daugiaplanė ir įvairi. Kultūros centrų funkcijas reglamentuojantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymas numato, kad kultūros centrai turi vykdyti šias funkcijas:

- sudaryti sąlygas etninės kultūros sklaidai, populiarinti senąsias kultūros tradicijas, papročius, laiduoti etninės kultūros perimamumą;
- organizuoti mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklą;
- rūpintis mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose;
- organizuoti pramoginius, edukacinius ir kitus renginius;
- organizuoti valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimus;
- rūpintis vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu;
- kurti ir įprasinti šiuolaikines modernias meno veiklos formas;
- organizuoti etninę kultūrą, mėgėjų meną populiarinančius renginius, tenkinti kitus bendruomenės kultūrinius poreikius;
- sudaryti sąlygas profesionalaus meno sklaidai;
- tenkinti sociokultūrinius bendruomenės poreikius.

Plungės rajono savivaldybėje veikiantys kultūros centrai, įgyvendindami šias funkcijas, sukaupė turtingą kultūros paslaugų teikimo vietas bendruomenėms patirti. Išsaugotos etninės kultūros

tradicijos, renginiai, mėgėjų meninė veikla sudaro sąlygas tenkinti gyventojų kultūros poreikius, užtikrinti jų kūrybinę saviraišką. Vystomos visos mėgėjų meno sritys bei žanrai, veikia mėgėjų meno kolektyvai, suformuota visų žanrų respublikinių ir regioninių renginių sistema.

2021 m. Plungės rajono savivaldybėje iš viso buvo 80 meno mėgėjų kolektyvų (apima meno mėgėjų kolektyvus bei studijas, būrelius, klubus). Žemiau lentelėje pateikiami duomenys apie mėgėjų meno kolektyvų skaičių Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose.

20 lentelė. Plungės rajono mėgėjų meno kolektyvai (2021 m.)

Įstaigos pavadinimas	Mėgėjų meno kolektyvai			
	Mėgėjų meno kolektyvai	Mėgėjų meno kolektyvų dalyviai	Iš jų - vaikų ir jaunimo mėgėjų meno kolektyvai	Iš jų - vaikų ir jaunimo meno kolektyvų dalyviai
Plungės r. savivaldybės kultūros centras	27	1061	11	721
Šateikių kultūros centras	13	157	4	56
Žemaičių Kalvarijos kultūros centras ir skyriai	21	239	3	36
Kulių kultūros centras	10	105	3	30
Žlibinų kultūros centras	9	82	1	5
Iš viso	80	1644	22	848

Šaltinis. Sudaryta remiantis Plungės r. savivaldybės ir kultūros centrų pateiktais 2021 m. statistiniais duomenimis

Analizuojant aukščiau lentelėje pateiktus duomenis, nustatyta, kad daugiausia mėgėjų meno kolektyvų ir jų narių turi Plungės kultūros centras – 27 kolektyvus ir 1 061 narį.

Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose 2021 m. įvyko 783 įvairaus pobūdžio renginiai: mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai (Lietuvoje ir užsienyje), profesionaliojo meno sklaidos renginiai (parodos, koncertai (klasikinės, džiazo muzikos), spektakliai), tautodailės ir kt. parodos, ekspozicijos, edukaciniai renginiai, kino filmai, pramoginės muzikos koncertai. Iš viso 2021 m. renginiuose dalyvavo 297 286 dalyviai.

21 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose vykusių renginių ir lankytojų bei dalyvių skaičius (2021 m.)

Nr.	Kultūros centras	Renginių skaičius	Lankytojų ir dalyvių skaičius
1.	Plungės r. savivaldybės kultūros centras	385	221485
2.	Šateikių kultūros centras	69	5609
3.	Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	125	31308
4.	Kulių kultūros centras	32	5725
5.	Žlibinų kultūros centras	172	33159
Iš viso:		783	297286

Šaltinis. Sudaryta remiantis Plungės r. savivaldybės kultūros centrų pateiktais 2021 m. statistiniais duomenimis

VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka – moderni biblioteka, aktyviai dalyvaujanti žinių visuomenės kūrimo procese, bendruomenės nariams suteikianti lygias galimybes naudotis informacijos resursais bei tenkinanti jų informacijos, švietimo, laisvalaikio, kultūros ir mokymosi visą gyvenimą poreikius; didelį dėmesį skirianti kultūros paveldo išsaugojimui, aktualizavimui ir sklaidai. Taip pat tarptautinių projektų įgyvendinimui ir naujų partnerysčių mezgimui.

Viešoji biblioteka įsikūrusi Plungės mieste, turi 4 skyrius (Aptarnavimo, Vaikų literatūros, Metodinių–spaudinių komplektavimo, Informacijos, inovacijų ir mokymų centrą) ir 16 struktūrinių teritorinių padalinių: Plungės miesto, Aleksandravo, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Grumblių, Kantaučių, Kulių, Narvaišių, Platelių, Stalgėnų, Stanelių, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų.

Savivaldybės viešojoje bibliotekose dirba 42 darbuotojai, iš jų profesionalių bibliotekininkų 31, kvalifikuotų specialistų – 7, techniniai darbuotojai – 4.

22 lentelė. Vartotojų skaičius bibliotekoje

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
2020 m.	7275	2748	1618	2909
2021 m.	7043	2589	1748	2706
Skirtumas	-232	-159	+130	-203

Šaltinis - Viešosios bibliotekos 2021 m. ataskaita

23 lentelė. Lankytojų skaičius bibliotekose

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
2020 m.	117837	36532	24534	56771
2021 m.	107883	31018	24618	52247
Skirtumas	-9954	-5514	+84	-4524

Šaltinis Viešosios bibliotekos 2021 m. ataskaita

Bibliotekos veikla. Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biblioteka suteikia galimybę nemokamai naudotis knygomis, periodiniais, informaciniais leidiniais, senais ir retais spaudiniais, kompaktiniais diskais, vaizdo ir garso dokumentais, tradiciniais ir kompiuteriniais katalogais, internetu, duomenų bazėmis. Kaip ir kiekvienais metais, biblioteka kvietė į renginius, parodas, mokymus (skaitmeninio raštingumo, anglų ir vokiečių kalbų bei pradėjo vesti prancūzų kalbų kursus). Dalis minėtų veiklų turėjo vykti nuotoliniu būtu arba dėl galiojusių karantino ribojimų išvis nevyko (edukacijos, ekskursijos vyko tik vasaros metu). Organizuoti nuotoliniai knygų pristatymai, virtualios parodos, projektų pristatymai, renginiai ir pan. Nepaisant karantino, buvo įgyvendinami 3 tarptautiniai projektai (1 iš jų baigtas įgyvendinti birželio mėn., kiti du tęsiami iki 2022 m.), įgyvendinti 4 Lietuvos kultūros tarybos finansuoti projektai. Taip pat teiktos paraiškos ir Plungės r. savivaldybės Kultūros projektų finansavimo programai, 4 projektai gavo finansavimą. Pateikta ir finansuota paraiška iš Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo.

2021 m. struktūrinių teritorinių padalinių, kartu su rajono Viešąja biblioteka, skaičius pakito. Plungės rajone 17 bibliotekų: viešoji, 1 miesto biblioteka, 15 kaimo bibliotekų, iš jų 4 miestelio bibliotekos.

Struktūros tobulinimas ir pokyčiai. 2021 m. Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra pakito. Nuo 2021 m. kovo 1 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1-287 buvo likviduotos Glaudžių ir Karklėnų bibliotekos, Gegrėnų

biblioteka pradėjo dirbti pusę darbo dienos. Vadovaujantis tuo pačiu sprendimu, Alsėdžių biblioteka metų pabaigoje perkelta į Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazijos patalpas.

Bibliotekoje teikiamos ir mokamos paslaugos, kurių kainas patvirtino Plungės rajono savivaldybės taryba 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. T-169.

Iš viso SVB fonde yra 143 661 fiz. vnt. dokumentų 52 109 pavadinimų. Lyginant su 2020 metų rodikliu, fondas sumažėjo 4 947 fiz. vnt. Vienam gyventojui rajone tenka 3,7 fiz. vnt. (2020 m. – 4,5) dokumentai. Fondas sumažėjo, nes dalis fiz. vnt. nurašyta po Viešosios bibliotekos Aptarnavimo, Vaikų literatūros ir Informacijos inovacijų ir mokymų centre vykusio fondų patikrinimo. Fondų patikrinimas buvo numatytas 2021 m. sausio 20 d. direktoriaus įsakymu Nr. 1A. Taip pat fondo vnt. skaičius sumažėjo dėl likviduotų Karklėnų ir Glaudžių bibliotekų, nes dalis minėtų bibliotekų fondų buvo nurašyta ir perduota bendruomenėms.

24 lentelė. Gauta naujų dokumentų 2021 m.

	Gauta iš viso (kartu su periodiniais leidiniais)		Grožinės literatūros		Šakinės literatūros		Periodiniai leidiniai
	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Pavadinimų skaičius
SVB (sistemoje)	6906	1231	3169	866	3737	365	46
Viešojoje bibliotekoje	1587	1006	758	663	829	343	35
Miesto filialuose	836	377	326	320	510	57	24
Kaimo bibliotekose	4483	1070	2079	714	2404	356	26

Šaltinis - Viešoji biblioteka, 2021 ataskaita

2021 m. vidutiniškai naujų dokumentų viena miesto biblioteka gavo 1 211 fiz. vnt. (2020 m. – 18 15 fiz. vnt.); kaimo – 298 fiz. vnt. (2020 m. - 311 fiz. vnt.).

Daugiausia bibliotekinių dokumentų gavo Alsėdžių miestelio biblioteka - 300 fiz. vnt., (be periodinių leidinių) ir perdavimo metu - 107 fiz. vnt.; Žemaičių Kalvarijos miestelio biblioteka - 227 fiz. vnt. (be periodinių leidinių) ir perdavimo metu - 63 fiz. vnt. Mažiausiai gavo Didvyčių kaimo biblioteka - 97 fiz. vnt. (be periodinių leidinių) ir perdavimo metu - 202 fiz. vnt.

Periodinių leidinių viena kaimo biblioteka vidutiniškai gavo 120 fiz. vnt. (2020 m. - 105 fiz. vnt.

SVB naujai gautų dokumentų procentas visame dokumentų fonde yra 5 %. (2020 m.- 6 %.).

MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga Žemaičių dailės muziejus įsteigta 1994 m. liepos 16 d. Muziejaus veiklos pagrindinis tikslas – išsaugoti ateinančioms kartoms ir tautos kultūrai unikalų XIX a. architektūros paminklą – kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro kompleksą, sugrąžinti į tėvynę išėivijoje kūrusių žemaičių dailės kūrinius, kitas istorijos ir meno kolekcijas, kaupti, saugoti, eksponuoti Žemaitijos regiono dailės ir Plungės krašto materialines ir dvasines kultūros vertybes, tirti krašto praeitį, rūpintis žemaičių kalbos, papročių, tradicijų išsaugojimu bei puoselėjimu. Įgyvendindamas šį tikslą, muziejus vykdo šias funkcijas:

- įsigyja, tiria ir sistemina muziejinę meninę, istorinę ir kultūrinę vertę turinčius eksponatus, formuoja muziejaus rinkinius, atspindinčius Žemaitijos regiono ir Plungės krašto dailės, istorijos ir kultūros paveldą;
- užtikrina sukaupitų muziejinių vertybių apskaitą, tinkamas saugojimo sąlygas ir apsaugą, jų konservavimą ir restauravimą;

- sudaro sąlygas muziejuje saugomų muziejinių vertybių viešam naudojimui: rengia nuolatinės ir laikinos ekspozicijas, publikuoja tyrimų rezultatus, rengia parodas bei kitus renginius (minėjimus, koncertus, susitikimus, pristatymus ir kt.) muziejuje, Lietuvoje ir užsienyje;
- kaupia informaciją apie muziejines vertybes, atspindinčias Plungės krašto ir Žemaitijos regiono dailę, istoriją ir kultūrą bei informaciją, esančią kituose Lietuvos ir užsienio muziejuose, įstaigose bei privačiuose rinkiniuose;
- rengia ir vykdo muziejines edukacines programas;
- prisideda prie darbuotojų, dirbančių su atitinkamos rūšies muziejuose esančiais rinkiniais, tobulinimosi programų rengimo ir vykdymo;
- rengia, leidžia ir platina su muziejaus veikla susijusius leidinius, pateikia su jais susijusią informaciją elektroninėse laikmenose;
- virtualiomis ekspozicijomis, parodomis pristato muziejų interneto svetainėse;
- rūpinasi kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro komplekso išsaugojimu bei pritaikymu kultūrinėms reikmėms;
- prižiūri ir tvarko Mykolo Oginskio dvaro parką, Bukantės dvaro sodybą bei statinius;
- inicijuoja ir dalyvauja bendrose muziejų programose;
- atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.

Muziejaus darbuotojai renka, saugo ir eksponuoja po visą pasaulį pasklidusių žemaičių dailininkų kūrį, supažindina lankytojus su Žemaitijos dailės istorija nuo seniausių iki dabartinių laikų, pateikia plačią šiuolaikinės žemaičių dailės panoramą, rengia ekspozicijas, pasakojančias apie Plungės kraštą ir jo istoriją, kunigaikščius Oginskius ir jų nuopelnus žemaičiams.

Žemaičių dailės muziejuje kasmet surengiama apie 300 edukacinių užsiėmimų, 20 profesionalaus meno parodų pristatymų, 40 kamerinės muzikos koncertų, organizuojamos mokslinės konferencijos, kiti švietėjiški renginiai.

Svarbiausi Žemaičių dailės muziejaus renginiai: nuo 1994 m. kas ketveri metai rengiamos Pasaulio žemaičių dailės parodos ir nuo 2005 m. organizuojamas kasmetinis Tarptautinis Mykolo Oginskio festivalis, kasmet organizuojama Europos muziejų naktis, renginių ciklas „Pasimatymai mano svajonių parke“ ir „Kalėdų senelio rezidencija“.

Žemaičių dailės muziejuje saugoma daugiau kaip 13 000 eksponatų (istorijos ir meno vertybių, vertingų knygų bei leidinių).

25 lentelė. Žemaičių dailės muziejaus veikla 2016-2021 m.

	Saugomų eksponatų skaičius muziejuose, tūkst.	Per metus eksponuota meno vertybių muziejuose, tūkst.	Eksponuota Plungės r. sav. muziejuose, palyginti su visu saugomų eksponatų skaičiumi	Edukacinių užsiėmimų temų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius muziejuose, tūkst.
Žemaičių dailės muziejus						
2017 m.	12,6	1,9	15,3 %	9	257	4,9
2018 m.	12,9	2,3	18,1 %	9	265	5,2
2019 m.	13,1	2,3	17,7 %	14	277	5,4
2020 m.	13,6	1,1	7,8 %	8	83	1,3
2021 m.	13,9	2,4	16,9 %	11	224	4,1

Saltinis - Žemaičių dailės muziejaus informacija

SOCIALINĖ APSAUGA

2020 metais, palyginti su 2019 m., vidutinis metinis senatvės pensijų gavėjų skaičius šalyje padidėjo 1 800 asmenų. Senatvės pensijų gavėjų skaičius Telšių apskrityje padidėjo 0,85 proc., iš kurių Plungės r. savivaldybėje – 0,45 proc., Telšių r. savivaldybėje – 0,67 proc.

2020 m. šalyje 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų vidutiniškai teko 347 pensijas gaunantys asmenys: Telšių apskrityje – 354 (2,0 proc. daugiau nei šalies vidurkis), Mažeikių rajono savivaldybėje – 327 (5,8 proc. mažiau nei šalies vidurkis), Plungės rajone – 357 (2,9proc. daugiau nei šalies vidurkis), Telšių rajone – 388 (9,8 proc. daugiau nei šalies vidurkis).

26 lentelė. Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensininkai

	Senatvės pensininkų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka pensijas gaunančių asmenų		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Iš viso Lietuvoje	599,2 tūkst.	614,1 tūkst.	614,1 tūkst.	332	346	347
Telšių apskritis	27334	27816	28053	334	347	354
Mažeikių r. sav.	9973	10214	10347	308	320	327
Plungės r. sav.	6970	7091	7123	341	352	357
Rietavo sav.	1556	1520	1532	331	337	346
Telšių r. sav.	8785	8991	9051	364	380	388

Šaltinis - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys

2020 metais, palyginti su 2019 m., vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (įskaitant invalidumo) pensijų gavėjų skaičius šalyje sumažėjo 5,8 tūkst. (arba 3,4 proc.) ir sudarė 162,5 tūkst. asmenų. Šių pensijų gavėjų 2020 metais Telšių apskrityje buvo 6 963, arba 3,5 proc. mažiau nei 2019 metais; atitinkamai Mažeikių savivaldybėje – 2,7 proc. mažiau, Plungės r. savivaldybėje – 3,3 proc. mažiau.

2020 m. šalyje 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų vidutiniškai teko 94 netekto darbingumo (invalidumo) pensijas gaunantys asmenys; sumažėjo – 6,0 proc. 2020 m. šių pensijų gavėjų 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo ir Telšių apskrityje – 2,2 proc.; atitinkamai Mažeikių r. savivaldybėje – 2,6 proc., Plungės r. savivaldybėje – 2,3 proc., Telšių r. savivaldybėje – 2,8 proc. mažiau.

27 lentelė. Valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius

	Netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Iš viso Lietuvoje	192,1 tūkst.	168,3 tūkst.	162,5 tūkst.	111	100	94
Telšių apskritis	7805	7212	6963	96	90	88
Mažeikių r. sav.	2655	2439	2373	82	77	75
Plungės r. sav.	1877	1739	1682	92	86	84
Rietavo sav.	513	488	469	111	108	106
Telšių r. sav.	2761	2546	2439	114	108	105

Šaltinis - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys

Plungės rajono savivaldybėje pagrindiniai socialinių paslaugų teikėjai yra Plungės rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos. Ugdymo ir lavinimo paslaugos yra teikiamos vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ 2 specialiojo ugdymo grupėse bei Plungės specialiojo ugdymo centre. Teikiamomis socialinėmis paslaugomis siekiama stiprinti įvairių socialinių grupių asmenų gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, padėti įveikti socialinę atskirtį ir užtikrinti socialinį saugumą.

Plungės socialinių paslaugų centras (toliau – PSPC, Įstaiga) yra didžiausias socialinių paslaugų teikėjas rajone. PSPC struktūroje - penki padaliniai, veikia labdaros valgykla. Įstaiga teikia bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas. PSPC turi visus reikiamus dokumentus ir licencijas paslaugoms teikti. PSPC taip pat atitinka socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu nustatytą reikalavimą nuo 2022 m. sausio 1 d. teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas.

Dienos centro padalinyje asmenims su proto negalia virš 18 metų teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo ir dienos socialinės globos paslaugos įstaigoje. Paslaugos per metus šiame padalinyje teikiamos 33 asmenims.

Pagalbos namuose padalinyje asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims teikiamos ir organizuojamos pagalbos namuose paslaugos asmens namuose. Paslaugos teikiamos miesto ir kaimiškose seniūnijose gyvenantiems asmenims, kurie dėl sutrikusio savarankiškumo nepajėgūs saviimi pasirūpinti. Šios paslaugos per metus organizuojamos apie 240 asmenų.

Šeimos paramos tarnyboje socialinės priežiūros paslaugų teikimą, pagalbą vaikams ir jų šeimoms koordinuoja atvejo vadybininkai. Akreditavus socialinės priežiūros paslaugas, visi iki šiol seniūnijose dirbę socialiniai darbuotojai tapo pavaldūs PSPC, todėl savivaldybėje gyvenančioms šeimoms socialines paslaugas nuo 2022 m. sausio 1 d. teikia čia dirbantys socialiniai darbuotojai. Taip pat šiame padalinyje nuo 2020 m. įkurtas Krizių centras. Čia organizuojama vaiko laikinoji priežiūra ir teikiamos socialinės priežiūros paslaugos krizinėje situacijoje atsidūrusiems asmenims (šeimoms) ir jų vaikams. Per metus šią paslaugą gavo 10 suaugusių asmenų ir 13 vaikų.

Po Plungės vaikų globos namų pertvarkos PSPC įkurtas Globos centras teikia šias paslaugas: budinčių globotojų, globėjų (rūpintojų), tėvių, šeimynos dalyvių atrankos, konsultavimo ir mokymo, tarpininkavimo paslaugas, psichosocialinę pagalbą, intensyvią pagalbą, laikino atokvėpio paslaugas, sociokultūrinę ir kitą pagalbą. Šiuo metu Globos centras yra pasirašęs sutartį su 2 budinčiais globėjais, kurie gali priimti 4 vaikus į savo šeimas. Viena budinti globėja prižiūri vieną vaiką 15 metų amžiaus ir gali priimti dar 2 vaikus bet kokio amžiaus, kita pasiruošusi priimti vaiką nuo gimimo iki 3 metų amžiaus.

Plėtojama PSPC bendruomeninių vaikų globos namų (toliau - BVGN) veikla. Vykdam tinklo plėtrą, antruoju pertvarkos etapu Savivaldybė 2020 metais su Centrine projektų valdymo agentūra (CVPA) pasirašė sutartį dėl BVGN vieno namo statybos, kuriame, numatyta, gyvens 8 tėvų globos netekę vaikai. Šiuo metu tėvų globos netekę vaikai apgyvendinami BVGN, esančiuose Vėjo g.12-17, Plungėje; čia gyvena 6 vaikai.

Labdaros valgykloje organizuojama ir teikiama nemokamo maitinimo paslauga dėl įgūdžių trūkumo, negalios, mažų pajamų ir patiriamos socialinės atskirties reikalingiems asmenims. Čia maitinimo paslauga taip pat organizuojama ir PSPC Dienos centro lankytojams. Labdaros valgykloje 2021 metais nemokamo maitinimo paslaugą gavo 25 Plungės miesto gyventojai ir 33 Dienos centro lankytojai.

PSPC taip pat teikia šias paslaugas: spec. transporto paslaugą dializuojamiems asmenims, Centro lankytojams, atsivežant juos į užsiėmimus, ir kitiems judėjimo negalią turintiems rajono gyventojams, kuriems dažniausiai gydymosi tikslu reikalinga ši paslauga. PCPC neįgaliuosius aprūpina kompensacine technika.

Nuo 2021 m. rugsėjo mėnesio PSPC pradėjo organizuoti ir teikti asmeninę pagalbą, finansuojamą iš valstybės biudžeto lėšų. Ši pagalba teikiama asmenims, kurių funkcijos, veikla, dalyvavimas dėl negalios yra visiškai arba iš dalies apriboti: negali savarankiškai orientotis, judėti, dirbti, kurti ir tvarkyti asmeninio ir socialinio gyvenimo ir kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba. Asmeninę pagalbą gali teikti įstaigos darbuotojas arba paties neįgaliojo asmens pasirinktas asmuo.

(nesusijęs giminystės ryšiais), kuris, pradėdamas teikti asmeninio asistento paslaugas, turi būti išklaušęs individualios priežiūros personalo mokymus. Nuo 2021 m. spalio 1 d. asmeninė pagalba teikiama 3 neįgaliesiems. Vienas neįgalusis pasitelkė savo pasirinktą asmeninį asistentą.

Užtikrindama paslaugų teikimą savivaldybėje, Įstaiga bendradarbiauja su kitomis įstaigomis ir institucijomis. 2021 metais PSPC su VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligonine ir UAB „Plungės sveikatos centras“ pasirašė bendradarbiavimo dėl socialinių paslaugų poreikio vertinimo ir teikimo sutartis, įgyvendinant ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimą savivaldybėje nuo 2022 m. sausio 1 d.

Įstaiga 2021 metais baigė nuo 2017 metų pradėtą įgyvendinti projektą „Integralios pagalbos (socialinės globos ir slaugos) į namus teikimas Plungės rajone“, finansuojamą ES lėšomis, sunkią negalią turintiems asmenims. Integralios pagalbos paslaugos suteiktos 78 asmenims, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis. Projektui pasibaigus paslaugų gavėjams reikalingos paslaugos teikiamos ir toliau. Šiuo metu jos teikiamos 32 sunkią negalią turintiems asmenims.

Plungės krizių centras (toliau – PKC) nuo 2022 m. sausio 1 d. tapo įstaiga, teikianti akredituotas socialinės priežiūros - laikino apnakvindinimo - paslaugas ir apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugas suaugusiems socialinę riziką patiriantiems asmenims. Vienu metu šias paslaugas gali gauti iki 40 benamystę, socialinę atskirtį patiriančių ir kitų socialinių problemų turinčių asmenų. Nuo 2021 metų PKC pavesta vykdyti iš pataisos įstaigų paleidžiamų (paleistų) asmenų antrąją socialinės integracijos etapą. PKC paskirtas socialinis darbuotojas yra atsakingas už koordinuotą reikalingų paslaugų ir paramos asmeniui teikimą. Pagal poreikį asmuo informuojamas ir konsultuojamas apie jam naudingas paslaugas, lydimas į įvairias įstaigas ar institucijas (išsiimti asmens tapatybės dokumentą, užsiregistruoti Užimtumo tarnyboje ir pan.). Socialinis darbuotojas tarpininkauja kreipiantis dėl pinginės socialinės paramos, kitų socialinių paslaugų ar tikslinės pagalbos asmeniui teikimo. Asmeniui, neturinčiam gyvenamosios vietos, PKC organizuojamos apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugos.

Plungės rajono savivaldybėje vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugos yra akredituotos ir jas teikia 8 vaikų dienos centrai.

28 lentelė. Vaikų dienos centrai

Vaikų dienos centas		Akredituotų vietų skaičius
1	Plungės vaikų globos agentūra „Cyrulis“	30
2	VšĮ „Šateikių vaikų dienos centras“	32
3	VšĮ „Vilties vėrinėliai“ (Žemaičių Kalvarijos vaikų dienos centras)	30
4	VšĮ „Edukacija kitaip“ (Alsėdžių vaikų dienos centras)	20
5	Asociacija Stalgėnų seniūnijos šeimų bendruomenė „Gija“ (Stalgėnų vaikų dienos centras)	25
6	Asociacija Varkalių bendruomenė (Varkalių vaikų dienos centras)	25
7	VšĮ „Vaikų ugdymas“ Vaikų dienos centras „DrauGauk“ (Plungės Senamiesčio mokykloje)	15
8	VšĮ „Vaikų ugdymas“ Vaikų dienos centras „Mes“ (Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazijos Vyskupo Motiejaus Valančiaus pradiniam skyriuje)	15
		Iš viso 192

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Šešios **nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijos** savivaldybėje teikia gyventojams bendrąsias socialines paslaugas, vykdo Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje programas. Tai dienos užimtumas, individuali pagalba neįgaliajam, pagalba atkuriant ar stiprinant darbo įgūdžius bei pagalba neįgaliųjų šeimos nariams. Cukrinio diabeto klubas teikia spec. transporto paslaugas Plungės rajone gyvenantiems neįgaliesiems asmenims, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, 55 proc. ir mažesnis darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis, ir juos lydintiems asmenims. Įstaiga, pradėjusi teikti spec. transporto paslaugą, pagerino paslaugos teikimą rajone, nes šią paslaugą padarė prieinamesnę judėjimo negalią ir kitų sveikatos sutrikimų turintiems rajono neįgaliesiems.

VŠĮ „Edukacija kitaip“ vieno langelio principu Bendruomeniniuose šeimos namuose vykdo „Kompleksinių paslaugų teikimo bendruomeniniuose šeimos namuose“ projektą, koordinuoja ir šių paslaugų teikimą Plungės rajono savivaldybės gyventojams. Pagal projektą nuo 2019 metų įstaiga teikia ir asmeninio asistento paslaugas. Šios paslaugos teikiamos visiems negalią turintiems asmenims nuo 16 metų, kuriems nustatytas neįgalumo lygis arba darbingumo lygis, visiškai arba vidutiniškai apribojantis jų veiklą (orientuotis, judėti, dirbti, savarankiškai tvarkyti asmeninį ir socialinį gyvenimą), ir kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba. Šias projekto paslaugas numatyta teikti iki 2022 metų gruodžio mėnesio. Paslaugos savivaldybėje teikiamos 7 neįgaliesiems.

Įsteigtas **VŠĮ Plungės bendruomenės centras** veiklą vykdo Plungės parapijos namuose ir teikia dienos užimtumo paslaugas neįgaliesiems bei kitiems bendruomenės nariams. Įvairiomis paslaugomis (meno terapija, ekskursijos, paskaitos, psichologo konsultacijos, kineziterapeuto paslaugos) per 2021 metus pasinaudojo 107 asmenys. Įstaigai plečiant savo veiklą, 2020 metais centras atrinktas projekto „Socialinių paslaugų infrastruktūros tinklo sukūrimas ir plėtra asmenims, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią“ partneriu socialinėms paslaugoms organizuoti ir teikti Plungės rajono savivaldybėje. Šis Centras rengiasi teikti grupinio gyvenimo namų apgyvendinimo paslaugą, vykdyti socialinių dirbtuvių ir dienos užimtumo veiklą Plungės rajono savivaldybėje. 2020 metais savivaldybė su CPVA pasirašė sutartį dėl trijų grupinio gyvenimo namų (GGN) statybos savivaldybėje ir socialinių dirbtuvių bei užimtumo centro įkūrimo VŠĮ Plungės bendruomenės centro pastate, esančiame Vytauto g. 29, Plungėje.

Vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ vaikų su negalia grupėje teikiamos dienos socialinės globos paslaugos vaikams su negalia nuo 3 iki 7 metų amžiaus.

Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazijos Vyskupo M. Valančiaus pradiniam skyriuje, Plungės „Ryto“ pagrindinėje mokykloje bei Plungės specialiojo ugdymo centre ugdomi ir lavinami mokyklinio amžiaus vaikai, turintys fizinę negalią ar didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius. Plungės specialiojo ugdymo centre atidarytas Švietimo pagalbos ir konsultavimo skyrius autizmo spektro sindromą turintiems vaikams, jų tėvams ir pedagogams. Centre veikia bendrabutis, skirtas atokiau gyvenantiems vaikams, o vaikai, gyvenantys iki 3 km nuo Centro, nemokamai vežami specialiu transportu.

Plungės specialiojo ugdymo centras siekia įgyvendinti iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamą projektą „Paslaugų centro vaikams įkūrimas Plungės mieste“ ir sukurti infrastruktūrą bendruomenėje bei išplėsti paslaugų teikimą - gerinti kompleksiskai ir individualizuotai teikiamų paslaugų vaikams su negalia ir jų šeimos nariams prieinamumą. Projekto tikslinė grupė – vaikai nuo 1 iki 18 metų, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, ir vaikai, turintys įvairiapusių raidos sutrikimų, mišrų raidos sutrikimą, intelekto sutrikimą, kompleksinę negalią, judesio ir padėties sutrikimų, elgesio ir emocijų sutrikimų, kurie dėl savo sveikatos būklės ar raidos sutrikimų turi specialiųjų poreikių. Numatoma teikti šias paslaugas: bendrąsias paslaugas ir specialiąsias paslaugas (socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir atkūrimas, psichosocialinė pagalba, dienos socialinė globa, trumpalaikė socialinė globa, laikinas atokvėpis); ankstyvosios reabilitacijos paslaugas vaikams su negalia; kineziterapijos, ergoterapijos, žaidimų terapijos, logopedo, psichologo, reabilitologo, specialiojo pedagogo, judesio korekcijos paslaugas vaikams ir specializuotas pagalbos šeimos nariams paslaugas. Taip suteikta galimybė tėvams (globėjams) išlikti aktyviais darbo rinkoje. Sėkmingai įgyvendinus projektą, būtų sudarytos sąlygos ne tik Plungės rajono savivaldybės, aplinkinių, bet ir tolimesnių savivaldybių neįgaliesiems vaikams ir jų šeimoms naudotis naujai sukurto paslaugų centro vaikams Plungėje paslaugomis.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Plungės VSB) įgyvendina Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programą, kurios metu dėmesys skiriamas alkoholizmu sergantiems asmenims, kuriamas socialinių paslaugų tinklas, rūpinamasi sergančiųjų reabilitacija ir priklausomybių prevencija bei „saugia nakvyne“. Kasmet Plungės VSB darbuotojų konsultacijų sulaukia daugiau kaip 100 įvairių priklausomybių turinčių asmenų. „Saugios nakvynės“ paslauga teikiama prie Plungės rajono savivaldybės ligoninės pastatytame priestate, kuriame yra 4 lovos – 2 moterims ir 2 vyrams.

Krizių įveikimo pagalba vyrams ir jų šeimų nariams savivaldybėje pradedama teikti **VšĮ Plungės vyrų krizių centre**, Plungės mieste. Šis Centras teikia informavimo, konsultavimo paslaugas asmenims, turintiems priklausomybių, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų ar kitiems krizinėje situacijoje atsidūrusiems asmenims. Centro įkūrėjas siekia savitarpio pagalbos grupėse ar teikiant individualias konsultacijas asmenims padėti įveikti iškilusias psichologines krizes, gerinti socialinę asmenų integraciją bei mažinti smurto artimoje aplinkoje ir visuomenėje apraiškas.

Plungės rajono savivaldybės ligoninės Palaikomojo gydymo ir slaugos skyriuje teikiamos trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia bei socialinę riziką patiriantiems asmenims. Šioms paslaugoms buvo skirtos 5 vietos. Dėl išaugusio šios paslaugos poreikio 2020 m. šioms paslaugoms teikti skirta 10 vietų.

Plungės parapijos senelių globos namai ir Žemaičių Kalvarijos „Carito“ skyriaus globos namai teikia ilgalaikės socialinės globos paslaugas institucijoje senyvo amžiaus ir negalią turintiems asmenims. Juose gyvena po 28–30 asmenų.

Vykstant deinstitutionalizacijos procesui - pereinant nuo institucinės socialinės globos prie socialinių paslaugų bendruomenėje teikimo asmenims su proto ir psichine negalia - savivaldybėje teikiamos projektinės apsaugoto būsto paslaugos. Paslaugų teikimą vykdo SADM atrinkta įstaiga. Apsaugoto būsto paslauga yra būsto asmeniui bendruomenėje suteikimas socialinės priežiūros paslaugų jam teikimo laikotarpiu. Savivaldybėje nuo 2021 m. kovo mėnesio šios paslaugos teikėjas yra **VšĮ „Sudoku“**, kuri dviejuose išnuomotuose butuose šią paslaugą teikia 3 rajono neįgaliesiems, turintiems proto ir psichinę negalią. Įstaigos teikiamos socialinės priežiūros paslaugos nuo 2022 m. sausio 1 d. yra akredituotos Plungės r. savivaldybėje.

Vis dar viena iš didžiausių Plungės rajono socialinių paslaugų infrastruktūros problemų yra paslaugų prieinamumo ribotumas dėl infrastruktūros teritorinio pasiskirstymo netolygumų ir nepakankamų paslaugų teikimo apimčių. Dauguma Plungės rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų yra įsikūrusių Plungės mieste. Tai Plungės senelių globos namai, Plungės specialiojo ugdymo centras, Plungės krizių centras, Plungės socialinių paslaugų centras, vaikų globos agentūra „Cyrulis“, Plungės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazijos Vyskupo M. Valančiaus pradinis skyrius bei Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla. Dideli atstumai tarp Plungės miesto ir savivaldybės gyvenviečių bei kaimų sąlygoja, kad socialinės paslaugos ir informacija apie jas vis dar nepasiekia atokiau gyvenančių savivaldybės gyventojų.

Tas pats pasakytina apie kitų socialinių paslaugų (daugiausiai sociokultūrinių), kurias teikia NVO, prieinamumą. Neįgaliųjų organizacijos - sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Plungės viltis“, Plungės sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Mūsų atžala“, Telšių apskrities sergančiųjų nervų – raumenų ligomis asociacija, Plungės rajono neįgaliųjų draugija, Cerebralinio paralyžiaus asociacijos Plungės skyrius, Plungės pagyvenusių žmonių klubas „Pilnatis“ - taip pat įsikūrusios Plungės mieste, ir neįgaliems asmenims bei jų rūpintojams iš tolimesnių kaimo vietovių gana sudėtinga atvykti ir pasinaudoti jų teikiama pagalba.

Įgyvendinant reikalavimą savivaldybėje teikti tik akredituotas socialinės priežiūros paslaugas, nuo 2022 m. sausio 1 d. kiekvienoje seniūnijoje socialinės paramos teikimu rūpinasi vienas dirbantis socialinio darbo organizatorius, nes socialinis darbuotojas darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis tapo Plungės socialinių paslaugų centro darbuotoju. Atvykstantys socialiniai darbuotojai darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis ir toliau teiks socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslaugas seniūnijų teritorijose gyvenančioms sunkumų turinčioms šeimoms ir jose augantiems vaikams.

Savivaldybėje išlieka aktualu plėtoti socialines paslaugas sunkią negalią turintiems asmenims. Savivaldybėje įgyvendinus projekto Integralios pagalbos (socialinės globos ir slaugos) paslaugų į namus teikimą ir pasibaigus projektui, šios paslaugos rajono neįgaliesiems išlieka aktualios ir labai reikalingos, todėl iki bus išspręstas jų finansavimas, kuris numatytas iš 2021-2027 metų ES struktūrinių fondų lėšų, paslaugų tęstinumui savivaldybėje užtikrinti reikalingos Savivaldybės biudžeto lėšos. Taip pat savivaldybėje svarbu pradėti teikti dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose.

Plėtojant PSPC BVGN veiklą, dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų ir kitų procedūrų numatyto naujo BVGN namo statybos darbai pradėti tik 2021 metais, dėl to Plungės socialinių paslaugų centras neįvykdė reikalavimo iki 2020 m. gruodžio 31 d. apgyvendinti visų vaikų BVGN. Neįvykdžius šio reikalavimo, PSPC nuo 2021 m. rugsėjo 15 d. iki 2022 m. kovo 15 d. sustabdytas licencijos (institucinei socialinei globai (ilgalaikei, trumpalaikei) vaikams socialinėje globos įstaigoje) galiojimas, paliekant stabdymo laikotarpį teisę teikti socialinę globą įstaigoje, nes PSPC vaikų globos grupėje šiuo metu dar gyvena 1 nepilnametis ir 3 pilnamečiai moksleiviai. Iki bus pastatytas BVGN naujas namas, įstaiga yra pateikusi prašymą gauti licenciją institucinei socialinei globai (ilgalaikei, trumpalaikei) vaikams teikti BVGN, esančiuose Vėjo g. 12-26, Plungėje. Čia planuojama apgyvendinti 5 globojamus (rūpinamus) nepilnamečius.

PLUNGĖS RAJONO SVEIKATOS IR SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Žmonių sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą. Siekiant, kad gerėtų rajono gyventojų sveikatos rodikliai, formuojamos sveikos gyvensenos ir elgsenos pasirinkimo nuostatos, gyventojų sveikata saugoma nuo kenksmingų aplinkos veiksnių poveikio, gerinama ankstyvoji ligų diagnostika ir gydymo kokybė bei sudaromos palankios sąlygos gauti reikiamas sveikatos priežiūros paslaugas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įsteigtas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Plungės rajono savivaldybės gyventojų sveikata ir ją stiprinti.

Gyventojų sveikatos gerinimas yra svarbi šalies ekonominio augimo sąlyga. Visuomenės sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą.

Plungės rajone visuomenės sveikatos priežiūros politika formuojama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius visuomenės sveikatos priežiūrą, situaciją ir iškilusias problemas rajone.

Pagrindinės biuro veiklos sritys:

- visuomenės sveikatos stiprinimas, programų rengimas ir jų įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos stebėsena ir pokyčių analizė;
- visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimas ir įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos mokymų organizavimas ir vykdymas;
- vaikų ir moksleivių visuomenės sveikatos priežiūra;
- bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, vykdančiomis sveikatingumo

veiklą.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla apima:

- sveikatos mokymų organizavimą ir vykdymą
- informacijos apie sveiką gyvenseną skleidimą
- sveikos gyvensenos propagavimą
- įvairių gyventojų grupių atsakomybės už savo sveikatą skatinimą

- elgsenos nuo priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimo formavimą bei kitas visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktuose numatytas priemones, susijusias su sveikatos stiprinimu.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla siejama su bendruomenės sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos programų rengimu, visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimu bei įgyvendinimu savivaldybės teritorijoje, bendradarbiavimu su įvairiomis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis bei socialinių partnerių įtraukimu, vykdančių sveikatinimo veiklą.

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra užtikrina tinkamą ir teisingą sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuojant ir įgyvendinant priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika, kas padėtų mokiniams saugoti ir stiprinti sveikatą.

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programos tikslas – užtikrinti efektyvią savivaldybės stebėsenos sistemos veiklą, užtikrinti duomenų kaupimą, reikalingą valstybinėms ir vietinėms sveikatos programoms įgyvendinti ir vietinei sveikatos politikai formuoti. Siekiama analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą, rizikos veiksnių kitimo tendencijas, užtikrinti duomenų teikimą Savivaldybei ir kitoms institucijoms.

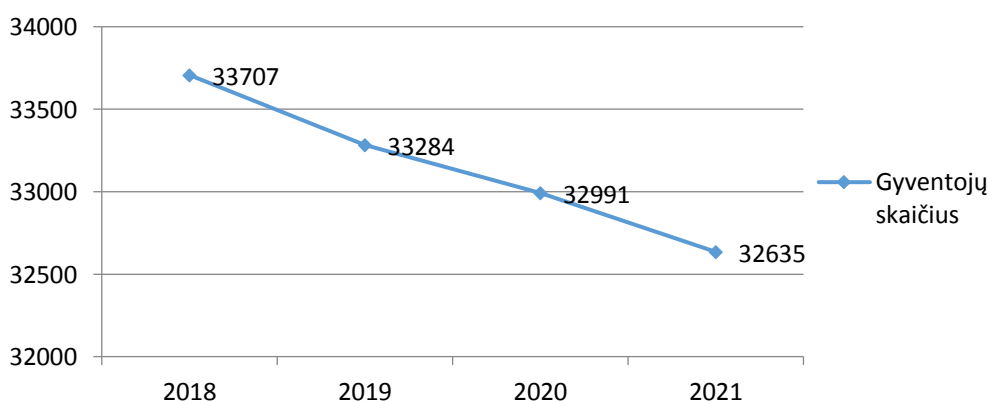
Pagrindiniai Programos uždaviniai:

- Sistemingai rinkti duomenis ir rodiklius, apibūdinančius savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją veikiančius veiksnius bei pokyčių tendencijas;
- Sistemingai rinkti ir analizuoti informaciją apie Plungės rajono savivaldybėje vykdomas valstybines ir savivaldybės visuomenės sveikatinimo programas;
- formuoti bendrą savivaldybės visuomenės sveikatos duomenų sistemą;
- užtikrinti tinkamą apibendrintų visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatų teikimą Plungės rajono savivaldybės administracijai bei kitoms valstybinėms, savivaldybių suinteresuotoms institucijoms bei visuomenei.

Norint įvertinti Plungės rajono gyventojų sergamumą, mirtingumą ir jų priežastis, gyvenseną ir elgseną, yra reikalingas sistemingas duomenų rinkimas ir analizavimas.

Plungės rajono savivaldybėje, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, gyventojų skaičius sparčiai mažėja. Plungės rajono savivaldybėje, Statistikos departamento duomenimis, 2020 m. pradžioje gyveno 32 991, tai 147 gyventojais, arba 1,6 proc., mažiau nei ankstesniais metais (2021 m. sausio 1 d. 32 635) (28 pav.).

28 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas 2018 – 2021 metais Plungės r. sav.

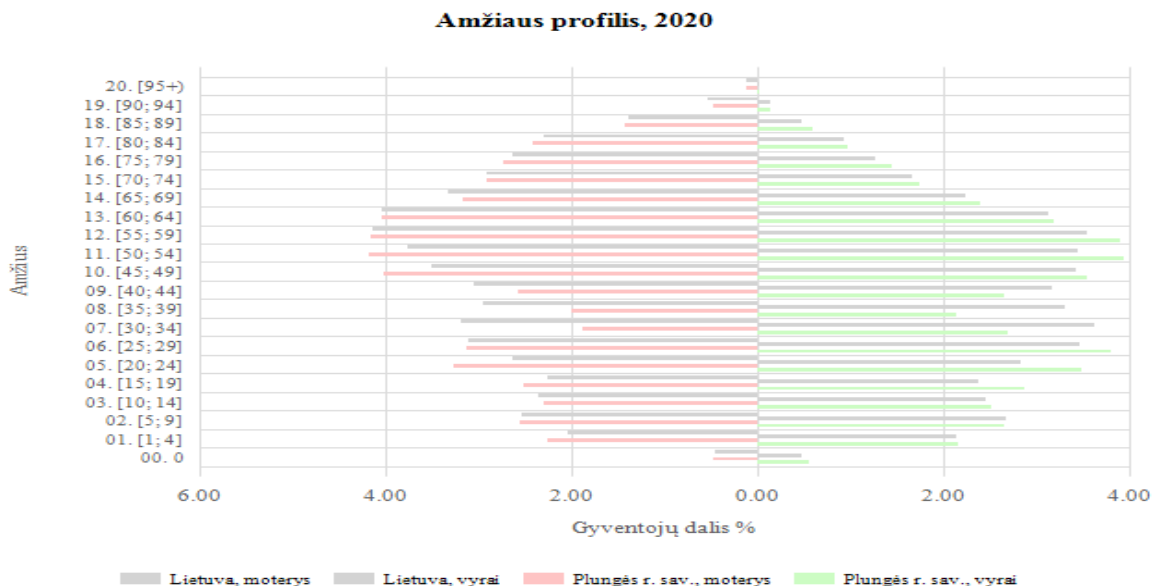

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

Mieste gyveno daugiau žmonių, nei kaime (16 755 ir 16 236). Didžiąją visuomenės dalį sudarė moterys (52,6 proc.). 1 vyrui teko 1,11 moterų. Vidutinis gyventojų amžius 46 m. Daugiausia

gyventojų sudaro 45 – 64 metų amžiaus grupėse (30,8 proc.). 0-17 amžiaus grupėje buvo 18,7 proc., o 65 metų ir vyresni- 19,2 proc. (29 pav.). 2020 m. darbingo amžiaus (15 – 64 m. a.) gyventojų buvo 64,2 proc., šis rodiklis per ketverius metus sumažėjo 1,5 proc.

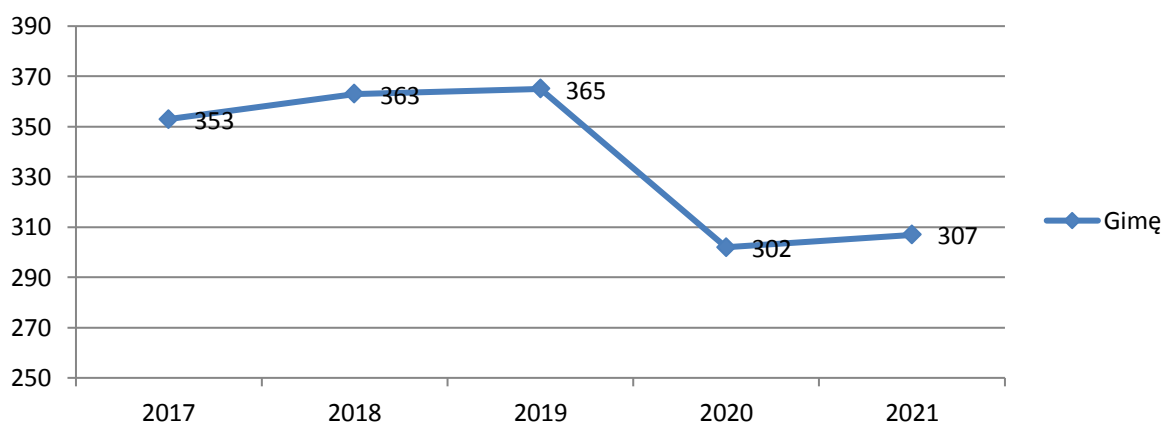
29 pav. Plungės r. savivaldybės demografinis medis

Šaltinis - Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

2020 m. gimė 302 kūdikiai, tai šeštadaliu mažiau nei ankstesniais metais (365 kūdikiai) (30 pav.). 1000 Plungės r. sav. gyventojų teko 9,15 gimusiųjų. Gimė daugiau berniukų nei mergaičių. Natūrali gyventojų kaita išlieka neigiama (-169), ir per ketverių metų laikotarpį - prasčiausia. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2020 m. buvo 76,8 m., ir palyginti su ankstesniais metais, sutrumpėjo 2,4 metų (2019 m. 79,2 m.).

30 pav. Gimę kūdikiai 2017-2021 m. Plungės r. sav.

Šaltinis - Lietuvos statistikos departamentas

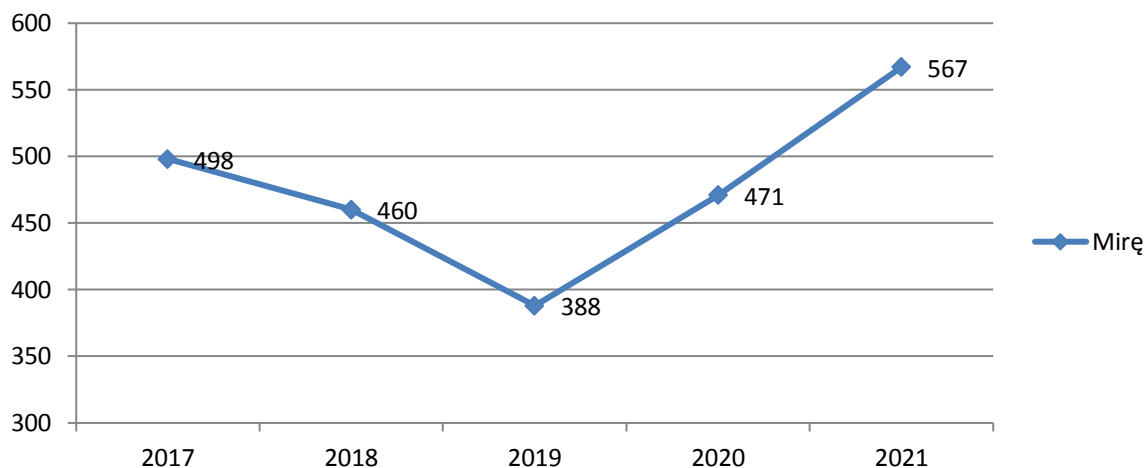
2020 m. Plungės rajono savivaldybėje 1000 gyventojų teko 6,1 santuokos ir 2,6 ištuokos.

Statistikos departamento duomenimis, 2020 m. registruoto nedarbo lygis buvo 12,2 proc., ilgalaikis nedarbas - 2,2 proc. Plungės r. sav. 1000 gyventojų teko 201,4 mokinio gaunančio nemokamą maitinimą ir 16,2 socialinių pašalpų gavėjų.

2020 m. Plungės r. sav. gyventojai ambulatorinėse ir stacionarinėse įstaigose apsilankė 278 310 kartų. Vienam gyventojui teko 8,5 apsilankymo.

2020 m. mirusių buvo daugiau nei ankstesniais metais. Mirusiųjų skaičius išaugo penktadaliu (nuo 388 iki 471) (31 pav.). 1000 gyventojų teko 14,3 mirusiųjų.

31 pav. Mirę žmonės 2017 – 2021 m. Plungės r. sav.

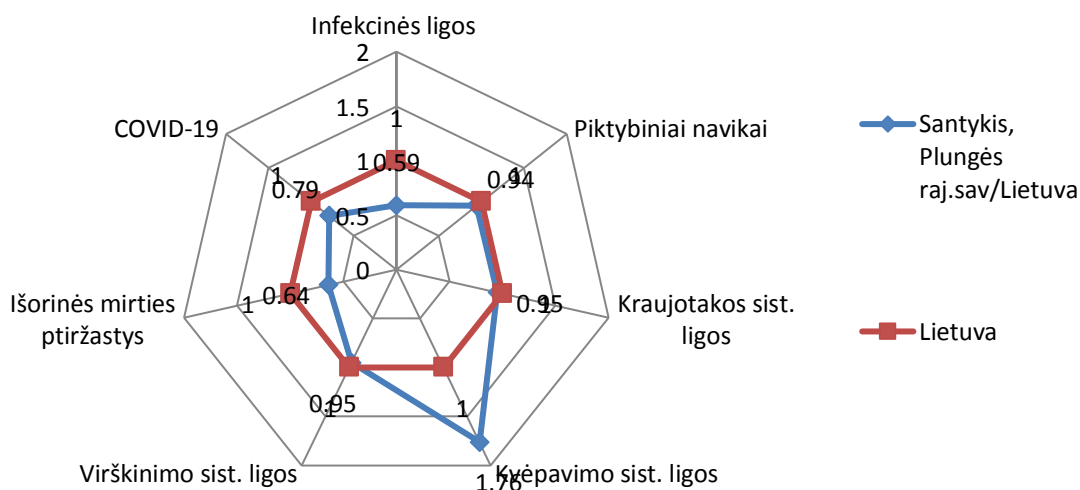

Šaltinis - Statistikos departamentas

Mirtingumo statistika reikšminga, nes parodo bendrą gyventojų sveikatos būklę, sveikatos priežiūros kokybę ir veiksmingumą, sveikatos netolygumus ir sveikatos priežiūros prieinamumą. 2020 m. Plungės r. sav. 100 tūkst. gyventojų tenkančių mirusiųjų buvo 7,9 proc. mažiau nei šalyje (1 435,4 ir 1 558,1).

2020 m. Plungės r. sav. pagrindinės mirtingumo priežastys: kraujotakos sistemos ligos (783,2), piktybiniai navikai (277,3), kvėpavimo sistemos sutrikimai (76,2) 100 tūkst. gyventojų (32 pav.).

32 pav. Plungės r. mirtingumo rodiklių palyginimas su Lietuvos mirtingumo vidurkiu 2020 m.

Šaltinis - Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ VEIKLA

Jau nuo 2020 m. gegužės 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė COVID-19 valdymo strategijai, kurios tikslas – tinkamai suvaldyti COVID-19 ligos plitimą ir tinkamai pasirengti naujoms

galimoms viruso bangoms ateityje, kad būtų sumažintas jų neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, šalies ekonomikai, socialiniam ir kultūriniam gyvenimui. Sistemiškai ir kompleksiskai Strategija buvo įgyvendinta Plungės rajono savivaldybėje. Buvo parengtas Plungės rajono savivaldybės COVID-19 valdymo strategijos įgyvendinimo priemonių planas.

2021 m. sausio mėn. pradėta skiepyti medikus ir savanorius, dalyvaujančius COVID-19 ligos gydyme, didžiausios rizikos pacientai, mobiliųjų punktų ir karščiavimo klinikų, slaugos, palaikomojo gydymo ir socialinės globos įstaigų darbuotojus ir gyventojus Comirnaty“, „Moderna“, „Vaxzevria“ ir „Janssen“ vakcinomis. Vėliau antrąjį ir trečiąjį šių metų ketvirtį pradėti skiepyti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir specialiųjų poreikių asmens ugdymo specialistai, asmenys, turintys kitus rizikos veiksnius, visuomenei svarbias funkcijas atliekantys darbuotojai, kiti asmenys. Gyventojai kviečiami registruotis vakcinacijai internetu www.koronastop.lt arba karštosios linijos numeriu 1808. Nuo rugpjūčio Lietuva yra viena iš pirmųjų Europos Sąjungos šalių, pradedančių trečia vakcinos doze, praėjus ne mažiau kaip 6 mėn. po pilno vakcinacijos kurso, skiepyti didžiausios rizikos pacientus, sergančius onkohematologinėmis ligomis, gaunančius gydymą dėl onkohematologinių ligų, dializuojamus ar po organų transplantacijos, sergančius autoimuninėmis ligomis sergantys, kai jiems taikoma imunosupresinė terapija.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI) buvo aprūpintos reikiama medicinos įranga ir priemonėmis bei asmens apsaugos priemonėmis. Rezerve šios AAP kaupiamos ne mažiau nei 3 mėn. poreikiui patenkinti. Viso karantino metu sveikatos priežiūros specialistai už COVID-19 tyrimus gavo 60-100 procentų padidintą darbo užmokestį. Kol tęsiasi valstybės lygio ekstremalioji situacija dėl COVID-19, sveikatos priežiūros įstaigos gauna kompensacijas už ėminių COVID-19 tyrimui ar greitajam testui paėmimą, COVID-19 tyrimo ar greitojo testo atlikimą.

Ligoninėje nuolat išlaikomos ne mažiau kaip 5 lovos su dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatais ir ne mažiau kaip 20 lovų su deguonies tiekimo sistemomis, įsteigtas „kovidininis“ skyrius, kuriame gydomi koronavirusu sergantys ligoniai. Greitoji medicinos pagalba teikia būtinąją medicinos pagalbą įvykio vietoje, sergantiems ar sužeistiems, kurie skubiai gabenami į ligoninę. Užtikrintas GMP paslaugų teikimo organizavimas asmenims, kuriems įtariama COVID-19 liga (koronaviruso infekcija), esant poreikiui pasitelkiamos kitos GMP įstaigos pagal veikimo teritoriją, konsultuojamasi su kitomis ir GMP įstaigomis bei ASPI.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigų bei socialinių paslaugų įstaigų personalas išmokytas reaguoti ir dirbti su COVID-19 liga, buvo reguliariai organizuoti mokymai, vykdomos nuolatinės konsultacijos.

Užtikrinamas operatyvus naujų testavimo metodų diegimas bei pandemijos valdymo priemonių taikymas.

Įsteigtas mobilus punktas bei užtikrinta jo veikla 5 kartus per savaitę po 4 val. Čia atliekami infekcijų molekulinės diagnostikos tyrimai SARS-CoV-2 (2019-nCoV) RNR nustatymo tikralaikės PGR metodu, užtikrinamas tyrimų atlikimas laiku ir rezultatų suvedimas į Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (forma E200-a). E.sveikata platformoje išduodami trijų tipų pažymėjimai: ES Skaitmeninis COVID pažymėjimas (vakcinavimo); ES Skaitmeninis COVID pažymėjimas (PGR tyrimo rezultatų); ES Skaitmeninis COVID pažymėjimas (persirgimo fakto).

Nuo gegužės 24 d. įsigaliojo vadinamasis Galimybių pasas – technologinis sprendimas, suteikiantis galimybę persirgusiems, paskiepytiems ar neigiamą COVID-19 testo rezultatą turintiems asmenims pasinaudoti švelnesnėmis karantino sąlygomis. Gauti ir patikrinti Galimybių pasą galima interneto puslapyje www.gpasas.lt.

Galimybių pasas leidžia teikti maitinimo paslaugas viduje, rengti didesnius renginius viduje ir lauke, laisvalaikio pramogas, asmenines šventes, taip pat panaikina apribojimus apgyvendinimo įstaigoms.

Organizuotas ir vykdytas užsikrėtusių asmenų identifikavimas greitaisiais antigeno testais, kurie padėjo suvaldyti protrūkius ir reguliariai stebėti rizikos grupes – medicinos, slaugos ar globos

įstaigų personalą. Šie testai buvo atliekami koronaviruso simptomų turintiems ar kontaktą su koronavirusu sergančiais žmonėmis turėjusiems asmenims, taip pat tiriant protrūkių židinius.

Taip pat įsteigta karščiavimo klinika, užtikrinanti veiklą ne trumpiau kaip po 4 valandas per dieną.

Suformuotos mobilios komandos savivaldybės teritorijoje, teikiančios pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientų, sergančių COVID-19 liga, namuose ir organizuota mobilių komandų veikla.

Pateiktos rekomendacijos darbdaviams, kokios galimos darbo organizavimo priemonės, siekiant sumažinti riziką darbo metu susirgti sunkia liga, nebūtini socialinių kontaktų skaičiai, veiklų ribojimas. Savivaldybės įstaigose, įmonėse bei privačiame sektoriuje darbas organizuojamas ir klientai aptarnaujami nuotoliniu būdu, išskyrus atvejus, kai atitinkamas funkcijas (darbą) būtina atlikti darbo vietoje. Nuo liepos įsigaliojo darbų ir veiklos sričių sąrašas, kurių atstovai turi būtinai profilaktiškai periodiškai tikrintis dėl užkrečiamosios ligos.

Taikoma griežtesnė infekcinių ligų prevencija ir kontrolė, norint išvengti COVID-19 ligos protrūkių socialinės globos namuose, slaugos ligoninėse, ASPI ir kitose darbovietėse. Nuolat vykdoma ASPI, įmonių bei asmens sveikatos priežiūros patalpų dezinfekcija.

Vykdytas į šalį atvykusių asmenų kontaktų ir atvežtinių COVID-19 ligos atvejų valdymas ir kontrolė, Savivaldybėje numatytos patalpos, kuriose karantinuojami į šalį atvykę asmenys ir (ar) grįžę šalies gyventojai. Numatytose izoliavimo patalpose organizuojamas izoliuotų asmenų apgyvendinimas ir maitinimas.

Asmenims, kuriems leista izoliuotis namuose ar kitoje gyvenamojoje vietoje, bet jie neturi savo transporto, organizuotas izoliuotųjų asmenų transportavimas Savivaldybės transportu. Taip pat užtikrinamas asmenų, kurie paleidžiami iš stacionarių gydymo įstaigų tęsti koronaviruso (COVID-19) infekcijos gydymo ambulatoriškai ir neturi galimybės grįžti nuosavu ar artimųjų transportu, transportavimas į šių asmenų namus ar kitą gyvenamąją vietą.

Užtikrinta nepertraukiama 24 val. komunikacija epidemiologinės krizės atveju visomis informacinėmis priemonėmis ir kanalais, valdant COVID-19 ligos plitimą.

Be to, kartu su VŠĮ Nacionalinio kraujo centro Klaipėdos filialu organizuotos kraujo donorystės akcijos, Plungės rajono savivaldybės administracijos seniūnijų darbuotojų profilaktiniai sveikatos patikrinimai, vakcinacija nuo gripo ir erkinio encefalito. Atliktas *Profesinės rizikos vertinimas* Plungės rajono savivaldybės administracijos darbuotojams.

VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKŲ SURINKIMAS

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. gegužės 29 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. gegužės 4 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-371 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 3 122 969,90 Eur, iš jų – 1 737 733,00 Eur Europos Sąjungos fondų lėšų, 1 385 236,90 Eur (44,4%) – UAB „Plungės vandenys“ lėšos.

Projekto tikslas – suteikti galimybes Plungės miesto ir rajono gyventojams prisijungti prie centralizuotos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos bei gauti kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas. Numatomos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ investicijos prisidės prie Plungės miesto bei rajono gyvenviečių socialinės-ekonominės plėtros, gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo, sveikatos, aplinkos išsaugojimo. Projektu nustatyta problema - kokybiškų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų Plungės mieste bei rajone trūkumas dėl esamos infrastruktūros netinkamumo ar jos nebuvimo. Projekto tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

1. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas nutiesiant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės rajono Kaušėnų, Prūsalių, Glaudžių, Jovaišiškės kaimuose bei pastatant vandens gerinimo įrenginius Narvaišių kaime.

2. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas rekonstruojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės mieste.

Pasirašytos visos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ darbų rangos sutartys:

2017-03-07 pasirašyta Geriamojo vandens gerinimo įrenginių statybos Plungės rajone, Narvaišių kaime, rangos sutartis su UAB „Infes“. Sutarties vertė - 67 900 eurų be PVM. Darbų pradžia - 2017-06-14. Darbų atlikimo terminas – 12 mėnesių.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Glaudžių k. ir Jovaišiškės k., Babrungo sen., Plungės r. sav., statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 973 285 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Prūsalių k. ir Kaušėnų k. statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 1 081 434 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Plungės mieste rekonstravimo darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 798 769 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

Kaušėnų kaime numatoma: pakloti 1,31 km vandens tiekimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 109 gyventojams (42 namų ūkiams); pakloti 1,616 km nuotekų surinkimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 151 gyventojui (58 namų ūkiams).

Prūsalių kaime numatoma: pakloti 2,70 km vandens tiekimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 153 gyventojams (59 namų ūkiams); pakloti 3,555 km nuotekų tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 166 gyventojams (64 namų ūkiams).

Darbai baigti 2019-07-04. Iki 2021-12-31 Prūsalių ir Kaušėnų kaimuose prie naujų vandentiekio tinklų prisijungė 73 namų ūkiai, prie buitinių nuotekų tinklų - 114.

Glaudžių kaime numatyta: pakloti 1,68 km vandens tiekimo tinklų ir 4,688 km nuotekų tinklų.

Prie nuotekų tinklų prisijungs 129 gyventojai (50 namų ūkių). Geriamuoju vandeniu naudojasi 165 gyventojai.

Jovaišiškės kaime numatyta: pakloti 2,885 km nuotekų tinklų ir 1,38 km vandens tiekimo tinklų.

Prie nuotekų tinklų prisijungs 65 gyventojai (25 namų ūkiai). Geriamuoju vandeniu naudojasi 84 gyventojai.

Darbai baigti 2019-09-12. Iki 2021-12-31 Glaudžių ir Jovaišiškės kaimuose prie naujų buitinių nuotekų tinklų prisijungė 74 namų ūkiai, prie vandentiekio - 6.

Glaudžių ir Jovaišiškės gyventojams geriamasis vanduo jau tiekiamas iš Plungės miesto, todėl gyventojai gali naudotis higienos normas atitinkančiu vandeniu.

Narvaišių kaime pastatyti 1 - 8 m³/h vandens gerinimo įrenginius. Jais naudosis 229 gyventojai. Statyba baigta 2018 m. vasario mėnesį. Įrenginiai veikia, tiekiamas vanduo atitinka higienos normas.

Plungės mieste rekonstruoti 0,91 km vandens tiekimo tinklų ir 4,07 km nuotekų tinklų. Darbai baigti 2019-09-12.

Projekto metu po viešųjų pirkimų sutaupytus 114 tūkst. eurų Aplinkos ministerija leido panaudoti nuotekų tinklų plėtrai Kaušėnų kaimo Strazdų ir Lakštingalų gatvėse. Prie tinklų prisijungs 13 namų. Darbai baigti 2020 metų spalio mėnesį.

Be to, gavus papildomai lėšų, projekto metu inventorizuota (paruošta kadastrinių bylų) 106 859 m vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų, iš jų – 31 709 m tinklų jau įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.

Po visų finansavimo sutarties pakeitimų Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 3 232 036,84 Eur, iš jų – 1 845 685,00 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 1 386 351,84 Eur UAB „Plungės vandenys“ lėšos.

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. vasario 28 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „Paviršinių nuotekų sistemų tvarkymas Plungės mieste“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. sausio 31 d. LR aplinkos

ministro įsakymu Nr. D1-102 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 1 000 974,81 Eur, iš jų – 850 828,59 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 150 146,22 Eur (15%) - Plungės rajono savivaldybės biudžeto lėšos. Projekto vykdytojas – UAB „Plungės vandenys“, partneris – Plungės rajono savivaldybės administracija.

Projektu siekiami rezultatai:

- Rekonstruoti 1,286 km paviršinių nuotekų tinklų (Rietavo-Minijos, Rietavo-Aušros-M. K. Čiurlionio - Laisvės gatvėse);
- naujai nutiesti 4,619 km paviršinių nuotekų tinklų (Kepyklos-Paupio-S. Daukanto, Dariaus ir Girėno, Lankos-Šaltinio-Taikos, Sukilėlių-A. Vaišvilos-J. Tumo - Vaižganto, Paprūdžio-Birutės, M. Pečkauskaitės-Plechavičiaus-Mažosios Lietuvos gatvėse); Lietaus nuotėkio plotas, iš kurio surenkamam paviršiniam (lietaus) vandeniui tvarkyti įrengta ir rekonstruota infrastruktūra – 130,6 ha.

- Inventorizuota neapskaityto paviršinių nuotekų nuotakyno dalis – 20,15 proc. (6,88 km).

2017-08-29 pasirašyta darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 926 482 Eur be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbai baigti - 2020-02-27. Iki 2021-02-27 baigėsi pranešimų apie defektus laikotarpis.

2018-05-05 pasirašytas finansavimo sutarties pakeitimas dėl lėšų papildomiems darbams: 335 800,58 Eur – ES lėšos, 59 258,92 Eur – Savivaldybės lėšos. Numatoma pakloti apie 2,17 km naujų tinklų S. Nėries, Beržų, Lankos, Vėjo, Purių ir Varpo gatvėse bei inventorizuoti 2,7 km esamų tinklų. Darbai baigti 2019-11-28. 2018-09-05 pasirašyta sutartis dėl inventorizacijos su UAB „Inžinerija LT“, kuri taip pat sėkmingai įgyvendinta.

Gavus regione likusias lėšas ir panaudojus savo dalies likučius (iš viso 67 tūkst. eurų) 2020 metais S. Nėries gatvėje papildomai nutiesta dar 220 m lietaus nuotekų tinklų.

Po visų finansavimo sutarties pakeitimų Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 1 446 087,73 Eur. Iš jų – 1 229 174,57 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 216 913,16 Eur (15%) – Plungės rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

2020-05-26 pasirašyta rangos sutartis su UAB „Panevėžio ryšių statyba“ dėl darbų atlikimo siekiant įgyvendinti projektus „Nuotekų surinkimo tinklų plėtra Plungės mieste“ ir „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, esančių Plungės mieste, Plungės aglomeracijoje“ už 427 500,00 Eur be PVM. Projekto veikla: nuotekų tinklų statyba (J. Pabrėžos g., Aronijų skg., Vyšnių skg., Serbentų skg., Rožių g., Bebrų kilpos g., Tulpių g.) Plungės mieste. Įgyvendinus projektus nutiesta 2,175 km nuotekų tinklų, 1,614 km - vandentiekio tinklų ir pastatyta 1 nuotekų perpumpavimo stotis su nešmenų atskyrimo įranga. Viso projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 431 495,00 Eur, iš jų – 150 310,70 Eur - Europos Sąjungos fondų lėšos, 281 184,30 – UAB „Plungės vandenys“ lėšos. Sudaryta galimybė prie buitinių nuotekų tinklų prisijungti 59 namų ūkiams, prie vandentiekio - 48.

ORO KOKYBĖ

Oro kokybės stebėseną atlieka Aplinkos apsaugos agentūra. Kiekvienos paros oro kokybę galima stebėti Aplinkos apsaugos agentūros tinklapyje <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/oras>.

Įvertinus Aplinkos apsaugos agentūros skelbiamą informaciją, nustatyta, kad Plungės rajono savivaldybės teritorijoje pastebimos oro užterštumo iš stacionarių taršos šaltinių mažėjimo tendencijos.

Oro kokybės rodiklius lyginant su kitais Lietuvos Respublikos regionais, pastebima, jog Plungės rajono savivaldybės teritorijoje šie rodikliai nesiekia nė pusės Lietuvos Respublikos vidutinių taršos rodiklių. Tai rodo mažesnę stacionarių taršos šaltinių skaičių ir poveikį aplinkai, tinkamą rūpinimąsi aplinkos apsauga.

Plungės rajono savivaldybės administracijos atsakingas specialistas nuolatos stebi skelbiamą informaciją apie oro kokybės rodiklius bei informuoja vietos gyventojus, kai viršijamas aplinkos oro užterštumo nustatytos ribinės vertės.

VANDENS KOKYBĖ

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras gegužės – rugsėjo mėnesiais vykdo Plungės rajono maudymosi vietų vandens kokybės stebėseną. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, sumažinti maudyklų taršą ir prisidėti prie maudyklų vandens kokybės gerinimo, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras renka ir reguliariai teikia informaciją rajono gyventojams apie maudyklų vandens kokybę.

Nuo 2018 m. gegužės 1 d., vadovaujantis naujos redakcijos higienos norma HN92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ ir Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-76 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-1055 „Dėl Lietuvos higienos normos HN92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ patvirtinimo“ pakeitimo“ nuostatomis, tirama ir stebima ne tik maudyklų vandens, bet ir jų paplūdimių smėlio kokybė.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kiekvienais metais sudaro sutartį su Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijomis, kurios pagal iš anksto sudarytą numatomų stebėti maudymosi vietų tyrimų kalendorinį grafiką ima vandens ir smėlio mėginius iš Plungės rajono savivaldybės rajone esančių populiariausių maudymosi vietų. Per visą maudymosi sezoną atliekami mikrobiologiniai tyrimai devyniolikoje populiariausių maudymosi vietų. Maudymosi vietų vandens kokybės vertinimas atliekamas dviejų mikrobiologinių parametrų – žarninių enterokokų ir žarninių lazdelių (*E. coli*) - duomenų rinkiniu. Taip pat vandenyje stebimos nuolaužos, plūduriuojančios medžiagos, dervos, stiklas, plastikas, guma ir kitos medžiagos. Atliekant parazitologinius smėlio tyrimus, siekiama nustatyti žmogui patogeninių helmintų ar jų kiaušinėlių kiekį.

2021 m. vandens ir smėlio tyrimų rezultatai nė karto neviršijo higienos normose nurodytų ribinių verčių. Maudymosi sezonu duomenys apie vandens ir smėlio kokybę skelbiami Plungės rajono savivaldybės administracijos ir Plungės rajono visuomenės sveikatos biuro svetainėse, socialinių tinklų paskyrose, vietos spaudoje. Plungės rajono visuomenės sveikatos biuro specialistai maudymosi vietose, sezono metu, organizuoja prevencinius renginius.

Valstybinių upių, ežerų ir tvenkinių monitoringą atlieka Aplinkos apsaugos agentūra. Upių, ežerų ir tvenkinių vandens monitoringo rezultatai, vandens kokybės žemėlapiai ir diagramos skelbiami Aplinkos apsaugos agentūros tinklapyje <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/upes-ezerai-ir-tvenkiniai/valstybinis-upiu-ezeru-ir-tvenkiniu-monitoringas>.

TRIUKŠMAS

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-298 „Dėl tyliųjų zonų Plungės rajono savivaldybės teritorijoje nustatymo“ nustatytos tyliosios viešosios zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

1. Viešosios įstaigos Plungės rajono savivaldybės ligoninės teritorija Plungės mieste;
2. Ikimokyklinių ir švietimo įstaigų teritorijos;
3. Religinių namų ir kapinių teritorijos;
4. Plungės miesto ir rajono gyvenamieji mikrorajonai ir nuosavų namų kvartalai.

Nustatytos tyliosios gamtos zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklui NATURA 2000 priskirtos rajono teritorijos:

1. Reiskių telmologinis draustinis;
2. Žemaitijos nacionalinis parkas;
3. Minijos ichtiologinis draustinis;
4. Salantų regioninio parko dalis, esanti Plungės rajone.

Plungės miesto ir rajono parkų, nepatenkančių į NATURA 2000, teritorijos:

1. Plungės M. Oginskio parkas;
2. Šateikių parkas;
3. Platelių parkas.

Nustatyta, kad tyliosiose zonose nuo 22.00 val. iki 6.00 val., o švietimo įstaigų teritorijose – nuo 6.00 iki 18.00 val. maksimalus garso lygis leidžiamas iki 55 dBA.

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T1-96 „Dėl Triukšmo prevencijos Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Triukšmo prevencijos taisyklės, kurių tikslas – reglamentuoti veiklos, kurią vykdant skleidžiamas triukšmas viešosiose vietose, valdymą, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą bei aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio.

Arčiau nei 50 m atstumu nuo gyvenamųjų namų, švietimo įstaigų, bibliotekų, gydymo įstaigų įrengti žaidimų, cirko ir kiti atrakcionai gali veikti tik nuo 8.00 val. iki 22.00 val., išskyrus vasaros metu – iki 24.00 val.

Teikiant paslaugas ar vykdant prekybą:

1. nakties metu draudžiama leisti muziką, groti muzikiniais instrumentais, skleisti garsinę informaciją ar reklamą, trikdyti viešąją rimtį;

2. dienos ir vakaro metu draudžiama viršyti šiems objektams leidžiamas triukšmo lygių normas (grojama, leidžiama muzika, dainavimas ar kitokio pobūdžio triukšmas), o triukšmo sklaida gyvenamojoje aplinkoje neturi trikdyti gyventojų rimties.

Gyvenamosiose teritorijose triukšmingas transporto priemonės ir mechanizmus darbo dienomis leidžiama naudoti nuo 7.00 val. iki 21.00 val., poilsio ir švenčių dienomis – nuo 9.00 val. iki 21.00 val., išskyrus gelbėjimo, gatvių ir šaligatvių valymo transporto priemonės.

Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose nuo 22.00 val. iki 7.00 val. draudžiama:

1. naudoti triukšmo šaltinius lauko kavinėse, jei tai sukelia dirginimą;
2. gyvenamuosiuose namuose ir daugiabučiuose veikla, kuri neigiamai veiktų žmonių sveikatą, darbą, poilsį bei miego būtino akustinio komforto kokybę;

3. garsiai groti muziką automobiliuose, esant atviroms automobilių durims arba atviriems automobilių langams;

4. vykdyti prekių pristatymo ir krovos darbus prekybos įstaigose, kurios įsikūrusios arčiau nei 100 m nuo gyvenamųjų namų;

5. naudoti pirotechnikos priemones, išskyrus švenčių dienomis bei per renginius, kurių metu pirotechnikos priemonių naudojimas suderintas su Plungės rajono savivaldybės administracija.

Auginamų ir laikomų gyvūnų savininkai privalo užtikrinti, kad jų gyvūnai netrikdytų viešosios rimties.

Taisyklių vykdymą kontroliuoja Plungės rajono savivaldybės administracija, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Telšių departamentas, Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas.

ATLIEKŲ TVARKYMAS

2003 metų gruodžio 30 d. Telšių regiono savivaldybės – Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybės – įsteigė UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, kurios pagrindinė funkcija – įdiegti ir eksploatuoti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą, perdirbimą ir šalinimą visoje savivaldybių administruojamoje teritorijoje. UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ valdymas vykdomas akcininkų susirinkimuose balsuojant. Akcijos padalytos partneriams (savivaldybėms) pagal gyventojų skaičių savivaldybių administruojamose teritorijose:

Mažeikių rajono savivaldybei – 37 % akcijų;

Telšių rajono savivaldybei – 32 % akcijų;

Plungės rajono savivaldybei – 25 % akcijų;

Rietavo savivaldybei – 6 % akcijų.

2007 m. gegužės 3 d. Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai ir UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ pasirašė sutartį Nr. A1-77 „Dėl Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo“. 2016 m. spalio 24 d. Telšių, Plungės,

Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai pasirašė sutartį „Dėl Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo”.

Komunalinių atliekų tvarkymą Plungės rajono savivaldybės teritorijoje administruoja UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras”, vadovaudamasi galiojančiais teisės aktais, Savivaldybės tarybos sprendimais bei Įmonės įstatais.

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T1-69 (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. sprendimo Nr.T1-211 redakcija). Šios taisyklės reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo reikalavimus savivaldybės teritorijoje, atliekų turėtojų ir tvarkytojų teises, pareigas ir atsakomybę bei šių taisyklių reikalavimų laikymosi priežiūros ir kontrolės mechanizmus ir tvarką.

Nuo 2008 m. savivaldybės teritorijoje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš atliekų turėtojų. Nuo 2017 m. kovo 1 d. savivaldybės teritorijoje įsigaliojo naujai patvirtinta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dalių. Plungės rajono savivaldybės tarybos 2021-10-28 sprendimu Nr. T1-272 patvirtinta Plungės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų nauja redakcija.

Rinkliava – privaloma įmoka, kurią kiekvienas gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų savininkas privalo sumokėti. Vietinės rinkliavos dydis apskaičiuojamas taip, kad gautos įplaukos padengtų visas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, šalinimo, sąvartyno eksploatavimo, infrastruktūros plėtimo, sąvartynų uždarymo ir priežiūros uždarius išlaidas.

Vietinės rinkliavos administravimas pavestas UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras”.

Vietinės rinkliavos mokėtojams teikiamos šios paslaugos: rinkliavos mokėtojai aprūpinami pageidaujamo tūrio (120, 240, 1100 litrų talpos) individualiais konteineriais; daugiabučių namų butų gyventojams suteikiama teisė naudotis tam namui priskirtais kolektyviniais konteineriais; individualūs konteineriai ištuštinami ne rečiau kaip kartą per 2 savaites (26 kartus per metus); kolektyviniai konteineriai tuštinami pagal užsipildymą, bet ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę; visiems gyventojams (išskyrus juridinius asmenis) teikiama stambiagabaričių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu paslauga 3 kartus per metus; visiems gyventojams nuolatos teikiama atliekų priėmimo aikštelės paslauga; Plungės miesto, Nausodžio sen. – Varkalių k., Noriškių k., Prūsalių k., Babrungo sen. – Babrungo k., Truikių k. - bei sodininkų bendrijų individualių namų gyventojams teikiama „žaliųjų“ atliekų surinkimo paslauga; asmenys, gyvenantys toliau nei 300 metrų nuo kelio, kuriuo gali važiuoti sunkiasvorės mašinos, iš vežėjo gauna maišus atliekoms, kuriuos, pripildę atliekų, turi pristatyti iki artimiausios vežėjo maršruto arba kitos sutartos vietos.

UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras” kartu su partneriais - Telšių regiono savivaldybėmis - įgyvendina ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Telšių regione“. 2020-10-01 užbaigtas projekto pirmas etapas. Plungės rajono savivaldybėje įrengta ir jau pradėta eksploatuoti 60 pusiau požeminių komunalinių aikštelių, iš kurių 20 įrengta Plungės rajono savivaldybės kapinėse, o 40 aikštelių įrengta Plungės mieste, daugiabučių namų kvartaluose. Pusiau požeminių konteinerių kolektyvinėse aikštelėse pastatyti konteineriai, skirti „žaliųjų“ atliekų surinkimui.

Plungės rajono savivaldybės Babrungo seniūnijoje pagal ES sąvartynų reikalavimus renovuotas Telšių apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas (Jėrubaičių sąvartynas). Nuo 2008 m. sausio į jį vežamos iš Mažeikių, Telšių, Plungės ir Rietavo savivaldybių teritorijoje susidarančios nepavojingos atliekos. Skaidantis atliekoms susidarantis filtratas yra valomas sąvartyne įrengtame naujame filtrato valymo įrenginyje ir neturi neigiamos įtakos aplinkai. Sanitarinės apsaugos zonoje gyventojų nėra. Aikštelę iš visų pusių supa miškai. Parinktos aikštelės teritorijos plotas užima beveik 16 ha, tačiau šiuo metu sąvartynui skirtas dar 2 ha plotas.

Nuo 2011 m. rugsėjo 13 d. gyventojai kviečiami vežti į atliekų priėmimo aikšteles stambiagabarites ir buitįje susidarančias pavojingas atliekas. Atliekų priėmimo aikštelės veikia Plungės raj. Jėrubaičių k. Ši paslauga gyventojams papildomai nekainuoja.

Viena iš aplinkos apsaugos strategijos įgyvendinimo priemonių, užtikrinanti specialistų kompetenciją bei visų sektorių suderintą veiklą, yra visuomenės aplinkosauginis švietimas. Siekiant kuo konkrečiau ir aiškiau teikti Plungės rajono savivaldybės gyventojams informaciją ekologiniais klausimais, rengiami pranešimai spaudai, organizuojamos aplinkosauginės akcijos, remiami aplinkosauginiai projektai ir kiti gamtosauginiai renginiai.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ

TEISINIAI VEIKSNIAI

Plungės rajono savivaldybės administracija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Vietos savivaldos įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, Plungės rajono savivaldybės tarybos (toliau – taryba) veiklos reglamentu, tarybos sprendimais, mero potvarkiais, Administracijos direktoriaus įsakymais, Administracijos veiklos reglamentu.

Administracija turi juridinio asmens statusą – tai Savivaldybės biudžetinė įstaiga. Ji turi sąskaitų bankuose ir antspaudą su Savivaldybės herbu. Administracija yra paramos gavėja.

ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Plungės rajono savivaldybės instituciją sudaro atstovaujamoji institucija, tai yra Savivaldybės taryba, ir vykdomoji institucija, tai yra Savivaldybės administracijos institucijos, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais. Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į: vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo.

Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba, Savivaldybės administracijos direktorius, kiti Savivaldybės įstaigų ir skyrių, tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar Savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia Savivaldybės įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal su Savivaldybe sudarytas sutartis kiti fiziniai bei juridiniai asmenys. Plungės rajono savivaldybės tarybą sudaro 25 nariai. 2019 m. kovo 3 d. išrinktos tarybos mandatų pasiskirstymas pateikiamas lentelėje.

29 lentelė. Savivaldybės tarybos mandatų pasiskirstymas 2019-2023 m.

Partijos, politinės organizacijos ar koalicijos pavadinimas	Mandatų skaičius
Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	8
Lietuvos socialdemokratų partija	1
Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	6
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	3
Visuomeninis rinkimų komitetas „Vieninga Plungė“	7
Iš viso:	25

Šaltinis - Plungės rajono savivaldybės administracija

Iš Savivaldybės tarybos narių sudaryti 5 tarybos komitetai: Ekonomikos, finansų ir biudžeto komitetas; Kontrolės komitetas; Sveikatos ir socialinės apsaugos komitetas; Švietimo, kultūros ir sporto komitetas ir Ūkio, ekologijos ir kaimo reikalų komitetas.

Savivaldybės tarybos komitetų paskirtis yra preliminariai nagrinėti tarybai teikiamus klausimus, teikti išvadas bei pasiūlymus, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų, kaip vykdomi Savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai. Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba yra atsakinga Savivaldybės tarybai.

Plungės rajono savivaldybės administracija yra Savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos - ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš Savivaldybės biudžeto, skaičių mero teikimu tvirtina arba keičia Savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius.

PLANAVIMO SISTEMA

Strateginio planavimo tvarka Plungės rajono savivaldybėje reglamentuota Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo tvarkos aprašu, kuris patvirtintas Plungės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. T1-316 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Plungės rajono plėtra planuojama rengiant du svarbius dokumentus – Plungės rajono plėtros strateginį planą ir Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą.

2008 m. parengtas Plungės rajono savivaldybės teritorijų bendrasis planas – dokumentas, atspindintis teritorijų naudojimo prioritetus (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. T1-150 patvirtinta Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano korektūra).

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1- 281 patvirtintas ilgalaikis strateginio planavimo dokumentas – Plungės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas, apibrėžiantis Plungės rajono viziją iki 2030 m., strateginės plėtros tikslus, uždavinius.

Strateginės veiklos planas yra trumpas trukmės planavimo dokumentas, apibrėžiantis Plungės rajono misiją, strateginius tikslus, priemones ir finansavimo šaltinius trims metams.

Metinis veiklos planas yra einamųjų metų veiklos planavimo dokumentas, kuris rengiamas patvirtinus biudžetą ir kuriame detalizuojamas strateginio veiklos plano priemonių vykdymas.

Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. DE-1206 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudarymo“ buvo patikslinta Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudėtis. Šią grupę sudaro grupės vadovas, grupės vadovo pavaduotojas ir 22 nariai.

RYŠIŲ SISTEMA, INFORMACINĖS IR KOMUNIKAVIMO SISTEMOS

Plungės rajono savivaldybės įvaizdžio formavimui reikšminga www.plunge.lt interneto svetainė. Siekiant atitikti šiuolaikinius reikalavimus, 2021 metais svetainė atnaujinta, pereita prie atviro kodo turinio valdymo sistemos. Svetainėje skelbiama informacija apie Plungės rajoną, verslo aplinką, investicijas, tarptautinius projektus, apie Savivaldybės mero, tarybos ir Savivaldybės administracijos veiklą, organizacinę struktūrą, turizmo veiklą ir poilsio galimybes, apie kultūros ir švietimo aktualijas, jaunimo ir sporto renginius, atliekamos gyventojų apklausos. Svetainėje yra skyriai: „Rajonas“, „Struktūra ir kontaktai“, „Teisinė informacija“, „Paslaugos“, „Veiklos sritys“, „Administracinė informacija“, „Korupcijos prevencija“, „Tarptautiniai ryšiai“, „Aktualijos“, „Naujienos“, „Nuorodos“, „Klausimai - atsakymai“, „Skelbimai“, „Renginių kalendorius“, „Posėdžių ir vadovų darbotvarkės“, kurie yra nuolatos peržiūrimi ir patikslinami. Interneto svetainės duomenų bazėje yra saugomi Savivaldybės tarybos posėdžių vaizdo įrašai, kuriuos visi lankytojai gali peržiūrėti. Sudaryta galimybė stebėti ir tiesiogines Savivaldybės tarybos posėdžių transliacijas.

Šiuo metu Savivaldybės administracijos darbuotojai naudoja 200 kompiuterių, 10 serverių, 30 spausdintuvų, 24 kopijavimo aparatus, 5 projektorius, 1 informacinį ekraną.

Savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose įstaigose naudojama dokumentų valdymo sistema „Kontora“. Dokumentai derinami, vizuojami ir pasirašomi elektroniniu būdu.

Plungės rajono savivaldybės administracijos ir pavaldžių įstaigų finansų apskaita vykdoma viena informacine sistema „My Lobster“.

Švietimo ir sporto skyriuje įdiegta mokinių priėmimo į ugdymo įstaigas sistema.

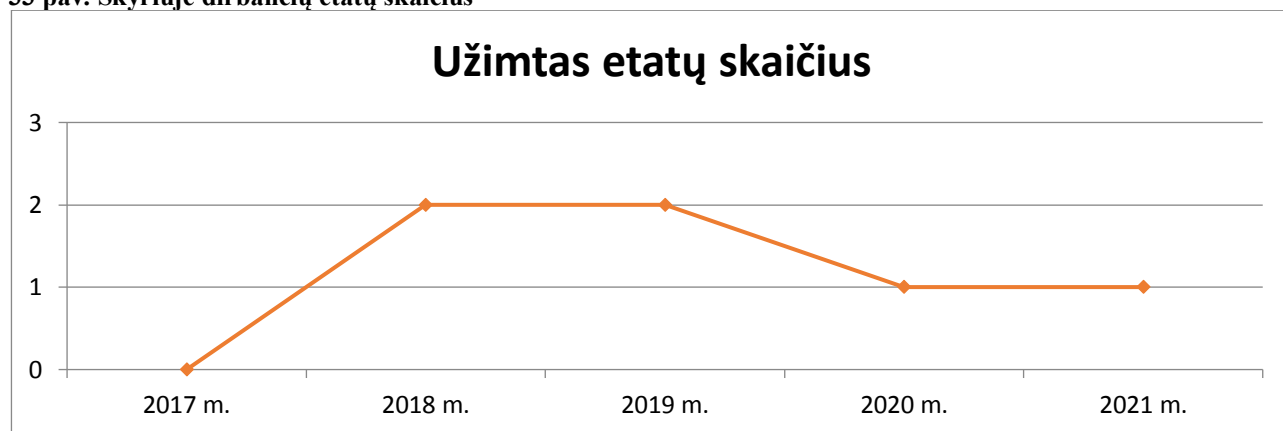
Dėl karantino sąlygų įvedus nuotolinį darbą, posėdžiai organizuojami „Zoom“ platforma. Tarybos ir komitetų posėdžiai transliuojami gyvai „Youtube“ kanalu; darbuotojai, kurie dalyvauja „Zoom“ posėdžiuose, aprūpinti internetinėmis kameromis.

CENTRALIZUOTO VIDAUS AUDITO SKYRIAUS STATUSAS

Centralizuoto vidaus audito tarnyba Plungės rajono savivaldybės administracijoje įsteigta Plungės rajono savivaldybės tarybos 2003 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr.1-229 „Dėl Centralizuotos savivaldybės vidaus audito tarnybos steigimo ir Plungės rajono savivaldybės administracijos struktūros papildymo“, o vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Vidaus audito ir kontrolės metodologijos grupės atliktu skyriaus vertinimo metu teikta rekomendacija, Plungės rajono savivaldybės taryba 2021 m. balandžio 29 d. priėmė sprendimą Nr. 99 ir pavadinimas buvo pakeistas į Plungės rajono savivaldybės centralizuoto vidaus audito skyrių (toliau – Skyrius).

Skyrius yra patvirtintos 3 pareigybės: 2 vyriausieji specialistai ir vedėjas, kurio etatas iki 2021 m. rugsėjo 1 d. buvo laisvas nuo 2017 metų. Šiuo metu Skyriuje dirba vedėjas ir vienas vyr. specialistas, kuriam nuo 2020 m. balandžio 1 d. dviem metams buvo suteiktos vaiko auginimo atostogos. Žemiau pateikiama 5 pastarųjų metų statistika apie Skyriuje dirbančius darbuotojus.

33 pav. Skyriuje dirbančių etatų skaičius

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Skyrius įsteigtas vidaus auditui atlikti Savivaldybės administracijoje, jos struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse. Skyriaus veiklos tikslas – padėti Savivaldybės administracijos direktoriui siekti Savivaldybės administracijos veiklos tikslo (-ų), jam tobulinant savivaldybės valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę. Skyrius yra nepriklausomas nuo vertinamos Savivaldybės administracijos veiklos, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų veiklos ir nėra už ją atsakingas. Skyriaus, Skyriaus vedėjo, vyr. specialistų, atliekančių vidaus auditus, veiklos nepriklausomumas užtikrinamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito bei Vietos savivaldos įstatymais.

Skyriaus veiklos uždavinys – atliekant Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vidaus auditą įgyvendinti pagrindinius vidaus audito uždavinius:

1. tirti ir vertinti Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę;

2. tirti ir vertinti Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų gautų Europos Sąjungos ir (arba) tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimo administravimą;

3. teikti Savivaldybės administracijos direktoriui bei Savivaldybės administracijos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovams rekomendacijas dėl audituoto Savivaldybės administracijos padalinio, jai pavaldaus ir (arba) jos valdymo sričiai priskirto viešojo juridinio asmens valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės tobulinimo;

4. konsultuoti Savivaldybės administracijos direktorių, Savivaldybės administracijos padalinių ir (ar) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vadovus viešojo juridinio asmens valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės klausimais.

Skyrius, siekdamas savo veiklos tikslo ir įgyvendindamas veiklos uždavinį, atlieka šias funkcijas:

1. Analizuoja, kaip Savivaldybės administracija, jos struktūriniai padaliniai, jai pavaldūs ir (arba) atskaitingi viešieji juridiniai asmenys:

1.1. laikosi veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

1.2. įgyvendina strateginius planavimo dokumentus;

1.3. vykdo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu;

1.4. valdo riziką: nustato, analizuoja rizikos veiksnius ir parenka priemones, kurios sumažintų arba pašalintų neigiamą poveikį viešojo juridinio asmens veiklai;

1.5. valdo, naudoja turtą ir disponuoja juo, saugo jį nuo neteisėtų veikų;

1.6. užtikrina teikiamos informacijos apie finansinę ir kitą veiklą patikimumą, aktualumą, išsamumą ir teisingumą.

2. Rengia vidaus audito ataskaitas, kuriose teikia pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas dėl Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės tobulinimo.

3. Vertina Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų informacinių sistemų valdymą ir saugumą ir teikia rekomendacijas dėl jų tobulinimo.

4. Analizuoja Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų gautų Europos Sąjungos ir (arba) tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimo administravimą, teikia išvadas ir rekomendacijas dėl jo tobulinimo.

5. Nagrinėja Savivaldybės administracijos direktoriaus, Savivaldybės administracijos padalinių ir (ar) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vadovų prašymus suteikti jiems konsultaciją Savivaldybės administracijos, jos padalinių ir (arba) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės klausimais ir priima sprendimą dėl konsultacijos suteikimo.

6. Analizuoja su Savivaldybės administracijos, jos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų veikla susijusią informaciją, rengia ir teikia pasiūlymus, kaip pagerinti Savivaldybės administracijos, jos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę.

7. Atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą.

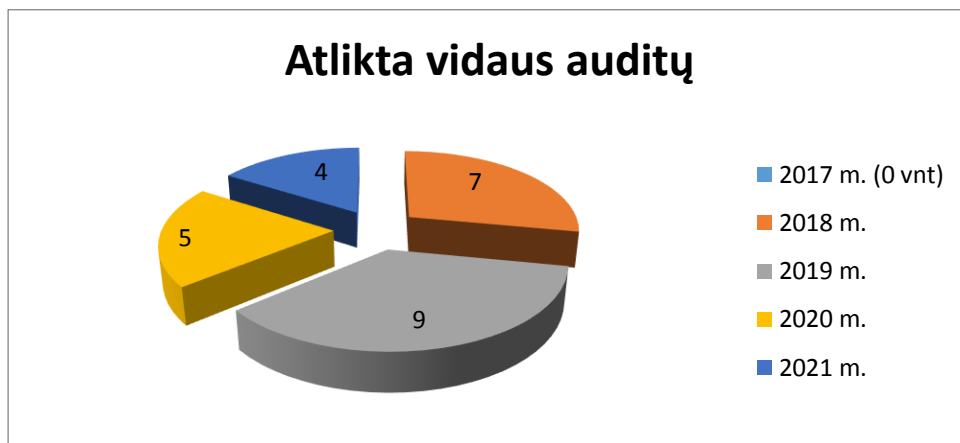
8. Atlieka pažangos stebėjimą: stebi ir vertina, kaip įgyvendinamos vidaus audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos.

9. Rengia Skyriaus veiklos planus ir metinę Skyriaus veiklos ataskaitą.

10. Atlieka kitas teisės aktuose nurodytas funkcijas, susijusias su Skyriaus veiklos tikslo įgyvendinimu.

Skyrius rengia vidaus audito ataskaitas su išvadamis ir rekomendacijomis, kaip ištaisyti vidaus audito metu nustatytus neatitikimus, kaip tobulinti juridinio asmens vidaus kontrolę ir veiklą.

34 pav. Atlikta vidaus auditų

Šaltinis: Centralizuoto vidaus audito skyriaus duomenys

SSGG ANALIZĖ

STIPRIOSIOS PUSĖS	SILPNOSIOS PUSĖS
Patogi rajono geografinė padėtis Lietuvoje; geras susisiekimas su kitais miestais automobiliu ir geležinkeliais. Išskirtinės gamtinės sąlygos – didelė saugomų teritorijų tipų gausa. Svarbiausi Plungės r. gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ir tinkami rekreacinei veiklai ežerai, miškai, vaizdingas vidutiniškai stipriai agrariškai įsavintas kraštovaizdis. Aukštas kultūros, meninių renginių lygis ir didelė jų pasiūla; išlaikytos unikalios rajono tradicijos. Gera išvystyti turizmo produktai: piligrimų turizmas; aktyvaus poilsio turizmas, kaimo turizmas, kultūrinis turizmas. Kokybiškos sveikatos priežiūros paslaugos ir aukštas jų prieinamumas. Šie veiksniai prisideda prie ilgėjančios vidutinės gyventojų gyvenimo trukmės ir mažesnio mirtingumo. Plačios įsidarbinimo galimybės – didelė darbo vietų pasiūla pramonės sektoriuje turintiems profesinį išsilavinimą; Plungės miestas – pramonės ir gamybos centras apskrityje. Plungės r. sav. – saugi savivaldybė, mažėjantis ir nuolat žemas nusikaltimų skaičius, lyginant su panašiomis savivaldybėmis ir šalies vidurkiu. Aukštas švietimo paslaugų prieinamumas, stipri Plungės technologijų ir verslo mokykla. Efektyvus švietimo įstaigų tinklas ir lėšų panaudojimas: 1 mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis ir vidutinis moksleivių skaičius klasėje atitinka šalies vidurkį. Orientacija ir parama smulkiąjam ir vidutiniam verslui – Savivaldybės SVV rėmimo priemonė, veikia stiprios asocijuotos verslo struktūros. Stiprus žemės ūkio sektorius, išvystyta logistika, didelis veikiančių žemės ūkio įmonių skaičius. Gera išvystyta rajono infrastruktūra: geležinkelis, transporto mazgas, 330kW elektra, dujotiekis, švarus vanduo. Išplėtotas dviračių takų tinklas apie Platelių ežerą. Kryptingas atliekų tvarkymo sistemos veiklos palaikymas ir naujų paslaugų tiekimas šioje srityje.	Kelių, gatvių ir šaligatvių infrastruktūra. Nepakankamai aiškus Plungės r. įvaizdžio pozicionavimas / informacijos sklaida apie kultūrinius, gamtinius objektus Lietuvoje bei užsienyje. Nepakankamai išvystytas (nepakankamai įvairus) apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūros tinklas; turizmo srityje pagrindinis iššūkis – užsienio turistų skaičiaus ir turistų, kurie praleistų nakvynes, skaičiaus didinimas. Ribota laisvalaikio paslaugų ir aktyvių pramogų pasiūla. Į rajono savivaldą ir iniciatyvas neįsitraukusi vidurinė karta (35-60 metų gyventojai). Augantis mokinių, neišlaikiusių matematikos egzamino / surinkusių žemą balų skaičių, skaičius; dėl to augantis mokinių skaičius, kurie negauna valstybės finansuojamos vietos aukštosiose mokymo įstaigose. Augantis socialinės rizikos šeimų skaičių ir jose augančių vaikų skaičių – šios tendencijos yra priešingos nei šalyje ar panašaus dydžio savivaldybėse. Žemas tiesioginių užsienio ir materialių investicijų skaičius rajone. Vidutinis darbo užmokestis žymiai mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Augantis eismo įvykių skaičius, dideli sužeistų ir žuvusių kelių eismo įvykiuose asmenų skaičiai. Vėluojantis ugdymo įstaigų skaitmeninimas; Kvalifikuotų specialistų trūkumas (mokytojų, gydytojų, psichologų, psichiatrų, inžinerinės pramonės, švietimo pagalbos specialistų). Darbo vietų trūkumas paslaugų sektoriuje. Aukštos nekilnojamojo turto kainos, žema gyvenamųjų būstų pasiūla. Nepakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir integruotų kompleksinių paslaugų pasiūla (pvz., pirminė – antrinė sveikatos priežiūra; policija – Užimtumo tarnyba; švietimo įstaigos – sveikatos priežiūra – vaikų psichiatrijos paslaugos). Didelis šešėlis privačių paslaugų rinkoje. Nepakankamai išvystyta moderni infrastruktūra: elektromobilių krovimo vietos, parkavimo vietos. Autobusų parko maršrutai nepatenkina dirbančiųjų poreikių; jungiamojo transporto stoka

GALIMYBĖS

Didesnis nuotolis nuo didžiųjų šalies miestų, lemiantis didesnę apgyvendinimo paslaugų pasiūlos ir kokybės poreikį.

Platesnis atsinaujinančių išteklių panaudojimas – vėjo jėgainių plėtra; ES lėšų pritraukimas aplinkos ir infrastruktūros gerinimui.

Paslaugų skaitmeninimas aptarnavimo, paslaugų, viešojo valdymo sektoriuose.

Bendradarbiavimas su Lietuvos ir užsienio miestais partneriais, vystant įvairias paslaugų kokybės gerinimo, įvairovės didinimo iniciatyvas.

Kompensacijų verslui būsto nekilnojamojo turto plėtrai skyrimas, taip sumažinant būsto kainas ir pritraukiant jaunas šeimas bei kvalifikuotus specialistus.

Pramoninės teritorijos išplėtimas, siekiant pritraukti daugiau pramonės specializacijos įmonių.

Investuotojų pritraukimas, steigiant pramonės parką ar kito darinio ekonomines zonas.

Plungės jūros pakrančių įveiklinimas padidintų Plungės miesto patrauklumą.

Platelių kurortinės teritorijos statuso siekimas.

nuo Plungės stoties iki Nacionalinio parko (Šaltojo karo muziejaus).

GRĖSMĖS

Vidinė ir išorinė gyventojų migracija.

Mažėjantis gyventojų skaičius, įskaitant mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimą.

Senstanti visuomenė – didėjantis gyventojų medianinis amžius, vaikų, jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų dalies mažėjimas.

Šalies ir rajono politikos nestabilumas.

Šalies urbanizacija, lemianti didesnes investicijas į didžiuosius šalies miestus.

Plungės priskyrimas prie lokalaus centro Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (projektas).

Nuotolis nuo tankiausiai apgyvendintų bei didžiausią gyventojų skaičių turinčių miestų, galintis riboti vidinio turizmo srautus vienos dienos išvykoms.

Didelė konkurencija su Telšiais, Mažeikiais ir Klaipėda, pritraukiant investicijas ir specialistus.

Žmonių trūkumas gali privesti prie nepatrauklumo verslo plėtrai ir darbo jėgos stygiaus.

Aukštos nekilnojamojo turto kainos gali trukdyti pritraukti jaunas šeimas, kvalifikuotus specialistus, kurie nori turėti nuosavą turtą.